

Government of Maharashtra

Information Brochure for Registration, Counseling
Document Verification, Preference Form Filling and
Admission Process

NEET-PG-CPS-2021

**Procedure for Selection and Admission to Medical
Postgraduate CPS Fellowship/ Diploma Courses based on
NEET PG 2021 merit**

at

**Maharashtra State Government /Corporation Medical
Colleges/Hospitals and Unaided Private Institutes/Hospitals**

DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI

4th Floor, Govt. Dental College & Hospital Building, St. George's Hospital Compound,
Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001(M.S.)

Tel No.:+91-22- 22620361-65

Email ID: dmercetcell@gmail.com WEBSITE: <http://www.med-edu.in>

NEET-PG–CPS Diploma/Fellowship Courses 2021

**Procedure for Selection and Admission to Medical Postgraduate CPS
Diploma /Fellowship Courses at Maharashtra State
Government/Corporation/ Government Unaided Private Institutions.**

IMPORTANT INFORMATION AT A GLANCE

1	Declaration of NEET-PG 2021 Rank	:	28/09/2021
2	Online registration, application form and uploading of Documents	:	Will be declared later on
3	Publication of list of applicants	:	Will be declared later on
4	Publication of Common State Merit list	:	Will be declared later on
5	Online preferences(choices) filling process	:	Will be declared later on
6	Declaration of list of the selected candidates of the first round	:	Will be declared later on
7	Last date of joining of first round	:	Will be declared later on
8	Cut off date of admission process	:	Will be declared later on
9	Commencement of academic session.	:	Will be declared later on
10	Certificates / Documents to be uploaded during registration and produced at the time admission at the Institution <ul style="list-style-type: none">i. Any Photo ID proof (Aadhar Card/Driving Licence, PAN Card, Pass port)ii. NEET-PG 2021 Mark sheetiii. Nationality Certificate /valid passport or School Leaving Certificate of HSC/ 12th Std. indicating the nationality of the candidate as "Indian"iv. MBBS degree/Passing certificate.v. Internship completion certificate from University or the Head of the Institution. Internship completion should not be later than 30/09/2021vi. Permanent / Provisional Registration certificate of Maharashtra Medical Council or other State Medical Councils in India/MCI.vii. Certificate from Head of Institute showing that the Medical College/ Institute from which the candidate has passed MBBS examination is recognized by Medical Council of India.viii. Medical Fitness Certificate. (As per Annexure – K)<ul style="list-style-type: none">i. Copy of Receipt of online fee payment for Rs. 3000/- If applicable , Caste certificate, Caste validity certificate, Non Creamy Layer Certificate, EWS eligibility Certificate.		

Table of Contents

Sr. No.	Title	Page No.
1.	Introduction	1
2.	List of Medical Postgraduate Courses & Seats Matrix	1
3.	Reservation	2
4.	Eligibility Criteria	2
5.	Online Registration, Administrative Fees, Uploading Documents & Preparation Of Provisional Merit List	5
6.	Online Document Uploading and list of document	7
7.	Admission To CPS Diploma /Fellowship Courses In Government District Hospitals [Under Commissionerate Health Services (CHS), Mumbai] In Maharashtra	9
8.	Merit List	9
9.	Preference Form	9
10.	Selection Process	10
11.	Final Round By Personal Counseling	13
12.	Refund of Fees	15
13.	Discipline	16
14.	Legal Jurisdiction	16

ANNEXURES

A	Definitions	17
B	List of Post Graduate Courses conducted by CPS with Course code	19
C	List of Institutions conducting CPS Fellowship /Diploma Courses with Institution Code	20
D	Constitutional Reservation	31
E	Persons With Disability (PWD) Reservation	43
F	General Instructions for filling Online Application Form	59
G	Specimen Copy of Online Application form NEET-PG-CPS 2021	60
H	Specimen Copy of Online Preference Form	61
I	Internship Certificate	62
J	Proforma for Resignation of admission to NEET-PG-CPS Courses 2021-2022	63
K	Status Retention Form	64
L	Certificate of Medical Fitness	65
M	The Government of Maharashtra vide Government Resolution No.CPS 3820/ CR-70/20/Edu-2, dated 22th November, 2021 has appointed Commissioner, Medical Education and Research, Mumbai	66
N	Government of Maharashtra has given approval for NEET-PG- CPS DIPLOMA /FELLOWSHIP COURSES - 2021 Information Brochure as per MEDD Letter No. CPS 3822/C.R.No. 06/22/Edu-2, dated 22/02/2022	68
O	General Administration Department Government Resolutions no.RAD/4019/C.R 31/16-A, dated 12 February, 2019 & 31 st May 2021 for EWS Category Reservation	70
P	Scrutiny Form	89
Q	Revised cut-off scores of NEET-PG 2021	90

DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI, MAHARASHTRA
PROCEDURE FOR ADMISSION TO CPS DIPLOMA /FELLOWSHIP COURSES AT
GOVERNMENT / CORPORATION MEDICAL COLLEGES/HOSPITALS OF
MAHARASHTRA AND UNAIDED PRIVATE INSTITUTIONS/HOSPITALS:
NEET-PG- CPS DIPLOMA /FELLOWSHIP COURSES - 2021
Admission for Post Graduate CPS Diploma /Fellowship Courses of CPS (2021)

1. INTRODUCTION

- 1.1.1 The Ministry of Health and Family welfare, Government of India by letter dated 05/12/2019, directed to Government of Maharashtra to conduct Centralized admission process of Medical Diploma and Fellowship courses affiliated to College of Physicians and Surgeons of Mumbai.
- 1.1.2 The Government of Maharashtra vide Government Resolution No.CPS 3820/ CR-70/20/Edu-2, dated 22th November, 2021 has appointed Commissioner, Medical Education and Research, Mumbai as Competent Authority for carrying out admission process of CPS Diploma /Fellowship Courses for Academic Year 2021-22 onward. The Competent Authority shall constitute committee for purpose of centralized common counseling admission process. The competent Authority will supervise and Guide the admission committee from time to time.**(Annexure - M)**
- 1.1.3 As per Government Resolution No.CPS 3820/ CR-70/20/Edu-2, dated 22th November, 2021, the admissions to all Medical Postgraduate CPS Diploma /Fellowship Courses should be done as per merit of NEET-PG through Centralized admission process.
- 1.1.4 Government of Maharashtra has given approval for NEET-PG- CPS DIPLOMA /FELLOWSHIP COURSES - 2021 Information Brochure as per MEDD Letter No. CPS 3822/C.R.No. 06/22/Edu-2, dated 22/02/2022 **(Annexure – N).**
- 1.1.5 Instructions in this information brochure regarding admission process are liable to change based on any order / Instruction / rules / directions by National Medical Commission(NMC) / Central Government / State Government / Hon'ble Supreme Court and Hon'ble High Court from time to time.

2. DEFINITIONS of important terms are given in **Annexure “A”**

3. LIST OF INSTITUTIONS, MEDICAL POSTGRADUATE COURSES & SEAT MATRIX OF CPS COURSES:

The list of courses conduct by CPS is given in Annexure “B” along with code. The list of Institutions conducting CPS courses is given in Annexure “C”, along with Institute/college code. Institute wise, course wise and quota wise seat matrix will be available on website www.med-edu.in.

4. RESERVATION:

- 4.1 **State quota seat:** constitutional reservation for state quota (Aided Institutions) seats in State Government aided Institutes, Municipal Corporation Medical College & Hospital or other local bodies shall be applicable as per the norms prescribed for Maharashtra State Government. (Annexure “D”)
- 4.2 **Seat of unaided Private Institute:-** There will be no constitutional reservation for seats at Private unaided institutions. For fees refer website of CPS i.e (<https://cpsmumbai.org/NewsDetails?id=871>)
- 4.2.1 **Unaided Merit Quota Seats :** In unaided private institutions 50% seats are **Merit Quota seats.** (for fees of merit quota refer CPS website).
- 4.2.2 **Unaided Institutional (Management) Quota Seats:** Remaining 50% seats in unaided Private **institutions are institutional quota seats,** (for fees of Institutional (Management Quota) refer CPS website).
- 4.3 Seats available in State Government aided Institutes, Municipal Corporation Medical College & Hospital or other local bodies and unaided private institution shall be filled by Competent Authority NEET-PG-CPS-2021.
- 4.4 Wherever applicable as per 4.1, reservation of seats for SC, ST, VJ (DT), NT-B, NT-C, NT-D, OBC including special backward class, PWD, Orphan and EWS shall be applicable, as per Government notifications from time to time. **Reservation shall be applicable for only those candidates who are domicile of Maharashtra (for seats in Maharashtra) (Annexure D & E).**
- 4.5 **Candidate who desires to claim for reservation shall mention valid category during online application process.** Once claimed, the candidate shall not be allowed to change the category.
- 4.6 Candidate claiming for caste based reservation shall upload self-attested photocopy of the Caste certificate and Caste/Tribe validity certificate and non-creamy layer certificate (if applicable) from the appropriate Government authorities.
- 4.7 If a candidate does not claim any reservation at the time of application, he/she shall be considered in **OPEN category** for the process of Seat Allotment. No claim for reservation shall be accepted after online application is submitted by such candidates.

5. ELIGIBILITY CRITERIA:

- 5.1 A candidate, who has passed final M.B.B.S., or equivalent, examination from a medical college recognized by the Medical Council of India.

-
-
- 5.2 A candidate who has completed one-year compulsory internship on or before 30/09/2021. Internship Completion Certificate from competent authority is mandatory.
- 5.3 A candidate, who have scored minimum qualifying score in NEET-PG 2021, shall be considered for admission process of Central Counselling.
- 5.4 A candidate shall possess permanent registration certificate from NMC / MCI/ MMC or any of the State Medical Council of the respective state at the time of joining. If candidate has registration of other State then he has to get register with Maharashtra Medical Council (MMC) within 2 month from the date of joining of the CPS Course.
- 5.5 The “Foreign Medical Graduates” shall have successfully cleared the qualifying exam or eligibility test conducted by NBE, New Delhi. All such candidates should have registration with MCI/NMC/MMC/any other state council registration.
- 5.6 In addition to above (5.1 to 5.5), a candidate desirous for CPS Diploma or Fellowship PG seat in Maharashtra in an institute run by Government, Corporation or any local body, should have passed MBBS from any institution / University situated in the State of Maharashtra. Candidates who have passed MBBS from outside of the State of Maharashtra, shall not be eligible for admission to Government institution, corporation institution or institutions run by local bodies in Maharashtra. (Exception rule no 5.7)
- 5.7 The candidates who are domiciled in the State of Maharashtra and who have obtained admission under 15% All India quota / AIIMS / Central Government Institutions for MBBS course in the medical college / institution situated outside Maharashtra State and who have obtained the degree from a University situated outside the State of Maharashtra will also be eligible for selection process of NEET-PG-CPS 2021. Such candidates should submit (i) certificate from the Dean of respective medical college stating that the candidate was admitted under 15% all India quota /AIIMS / Central Government Institutions for MBBS course, and (ii) Candidate's Domicile certificate of Maharashtra State by virtue of residence.
- 5.8 In case of admission to Private unaided College/Hospital, candidate having recognized MBBS **or equivalent** Degree from NMC/MCI are eligible for admission.
- 5.9 The Candidate must be medically fit. **(Annexure-L)**
- 5.10 **To be eligible for selection:**
- 5.10.1 To be eligible for selection to Postgraduate CPS Diploma / Fellowship courses will be as prescribed by NMC from time to time, a candidate belonging to **General Category and EWS category**

must secure minimum of marks at 50th percentile and candidate belonging to **constitutional reservation category and constitutional reservation category with Person with disability (PWD) claim** must secure minimum of marks at 40th percentile in NEET-PG 2021. Person with disability (PWD) from general category and EWS category must secure minimum of marks at 45th percentile in NEET-PG 2021. However the cut-off percentile lower by the Central Government for academic year 2021-22 shall be applicable for the admission to Postgraduate CPS courses (Annexure -Q).

- 5.10.2 A candidate who fails to obtain the minimum eligibility percentile /marks as prescribed in regulations shall not be admitted to any Postgraduate courses in the said academic year 2021-2022.
- 5.10.3 **Candidates belonging to Backward Classes / EWS must have claimed so in his online registration for Maharashtra State quota, failing which such a claim will not be entertained subsequently.** Candidate belonging to above **Categories** should produce **Caste Certificate, Caste Validity Certificate and Non-Creamy Layer Certificate / EWS eligibility certificate /Orphan certificate (wherever applicable)** at the time of physical document verification process. Candidate who fails to produce above said certificates will be considered as **Open Category Candidate** provided he/she fulfills the eligibility criteria of NEET-PG-CPS 2021 during subsequent round/s.
- 5.10.4 **A candidate claiming benefit of reservation under (VJ) DT-A, NT-B, NT-C, NT-D, OBC and SBC categories will be required to produce Non-Creamy Layer Certificate as specified in the Government Resolutions from time to time. The certificate in prescribed Proforma stating that it is valid up to 31/3/2021 or later, should be submitted at the time of physical document verification process.**
- 5.10.5 Candidates belonging to **EWS category will be required to produce Eligibility certificate for Economically Weaker Section in prescribed format issued by Concerned Authority, Government of Maharashtra for academic year 2021-22 (Annexure – O),**at the time of physical document verification process. Candidate who fails to produce above said certificates will be considered as **Open Category Candidate.**
- 5.10.6 However, the eligibility criteria decided by NMC / Government of India if revised will be applicable from time to time.

6 NON ELIGIBILITY CRITERIA:

- 6.1 The candidate who has not appeared for NEET-PG 2021 examination.
- 6.2 Candidate who has not completed internship on or before 30/09/2021.
- 6.3 Candidate registered for any CPS Diploma/ Fellowship PG course and has not completed the CPS course or has not cleared the said examination.
- 6.4 Notwithstanding anything contained in this brochure, if competent authority finds anything suspicious about any of the candidate's application/information or any matter related to admission, such candidate shall be made non-eligible after thorough enquiry.

Candidate should carefully read all instructions of eligibility. Competent authorities shall not be responsible for screening of candidate for his/her eligibility. Competent Authority holds the right to cancel the registration of the candidate and / or take any legal action against, if he/she found to be non-eligible at any stage later on.

7 ONLINE REGISTRATION, ADMINISTRATIVE FEES, UPLOADING DOCUMENTS & PREPARATION OF PROVISIONAL MERIT LIST:

- 7.1 Candidate desirous for admission to CPS Diplomas/Fellowships need to register themselves online through official website of www.med-edu.in.
- 7.2 Candidate is required to register himself/herself with valid mobile number and email-id to create online login account. All the correspondence shall be made by email-id registered at the time of registration.

Online application form filling process:

The details of online form submission process is on website www.med-edu.in are as mentioned below.

'Apply Online for NEET-PG-CPS 2021' Link will be available on website www.med-edu.in. Click on the above Link.

- a) Application form link will be displayed. Click on Application form link.
- b) Instruction page will be displayed. Carefully read the Instructions for filling online form (**Annexure "F"**). After reading Instructions, applicant has to click NEXT button to go to actual Online Application form (**Annexure "F" a specimen copy of online application form**)
- c) Candidate should fill all the entries in application form.
- d) System will validate required fields before allowing him / her to submit.
- e) Before submission of Application Form, the candidate should read carefully the conditions given under "**Declaration by the Candidate.**" Candidate should agree to the below given conditions, before submitting the application form.

"Declaration by the candidate"

- i) I hereby solemnly and sincerely affirm that each and every statement made and the entire information given by me in the application form is true and correct.
- ii) I have not concealed any material information, however if any information submitted herein is found fraudulent, incorrect or untrue. I understand that I am liable to criminal prosecution and I also agree to forgo my seat in Medical Postgraduate course. I also understand that my selection and admission to the course is also liable to be cancelled.
- iii) I have carefully read the rules & regulations of NEET-PG-CPS 2021 brochure and I agree to abide by them. Hereby accept in entire the legality, validity and correctness of these rules. I understand by submitting this application I have accepted the correctness, validity and/ or justifiability of all these and that had I not accepted the correctness and validity of these rules, I would not have submitted this application and further that it will not be open hereinafter to challenge and/or question validity and/ or correctness of any rule or part thereof.
- iv) I undertake to submit all the required original certificates at the time of physical Document verification process as well as at the time of admission to a course/college as per the rules, failing which I understand that my claim for selection shall not be granted.
If candidates agreed for aforesaid conditions, then only he should click the "I Agree" Button so that his application form will be accepted.
- f) During submission the system will ask **"Password"** to the candidate.
- g) Eligible Candidate will be able to submit the form. **There is provision to make changes in the Application Form before Click on Submit Button. Candidate should verify the correctness of entries made in application form. There is no provision to make changes in the application form once Submit Button is clicked.**
- h) After submission of form candidate has to pay **Non Refundable** online prescribed fee **Rs.3000/-**. Through payment gateway provided for it.
- i) Candidate should take printout of Receipt of online fee payment.
- j) **'Log In'** Link will be available on website www.med-edu.in to verify the application Form.
- k) Candidate should **login** with Application No. (User Name) and his/her unique Password to download the printout of Application Form. Candidate has to preserve the downloaded printout of Application Form for subsequent use.

- l) Applicants need not send copy of Application Form or any Document to this office.
- m) Please note that if you commit any mistake in filling the online Application Form, it cannot be corrected by this office. The office will take no responsibility of any kind for such applications.
Candidate should preserve the (i) Receipt of online fee payment. (ii) Copy of downloaded Online application form (iii) downloaded copy of Information Brochure for subsequent use.
- n) **Uploading of Documents:** After successful online payment, Candidate has to upload scan copy of required documents in due course before the day of admission.

8 **Online Document Uploading and list of document**

- 8.1 Online document uploading will be on the same website and on his/her user name and password.
- 8.2 Candidate has to upload scan copy of relevant original required documents online.

List of Document

- i. Online downloaded Application form of State NEET-PG-CPS 2021
- ii. Copy of downloaded NEET-PG 2021 Admit Card
- iii. Any Photo ID proof (Aadhar Card/Driving License, PAN Card, Passport)
- iv. Copy of downloaded NEET-PG 2021 result/Mark sheet.
- v. Nationality certificate/valid passport or School Leaving Certificate of SSC/HSC. indicating the nationality of the candidate as "Indian"
- vi. M.B.B.S. Degree/Passing Certificate
- vii. Internship Completion Certificate from university / Head of the Institution, or Certificate indicating likely date of completion of Internship from the head of the institution. (as per Annexure-I)
- viii. Permanent/provisional registration certificate of Maharashtra Medical Council or other State Medical Councils in India/ NMC (erstwhile MCI).
- ix. Certificate from Head of Institute showing that the Medical College/ Institute from which the candidate has passed MBBS examination is recognized by NMC/erstwhile Medical Council of India.
- x. Medical Fitness Certificate (as per Annexure – L)
- xi. Copy of Receipt of online fee payment of Rs.3000/- (Non Refundable).

If applicable...

- xii. Caste Certificate
- xiii. Caste Validity Certificate.
- xiv. Non-Creamy Layer Certificate {for (VJ) DT -A, NT-B, NT-C, NT-D, OBC& SBC Candidates} issued by appropriate authority as specified in the Government Resolutions from time to time and should be valid up to 31/03/2021 or later.

-
-
- xv. EWS candidates should produce eligibility certificate in prescribed format issued by appropriate authority, for year 2021-22.
 - xvi. All India Quota / AIIMS / Central Government Institutes selection letter / letter from Dean/Principal stating that the Candidate was admitted for MBBS under 15% quota / AIIMS/Central Government Institution from All India Entrance Examination. (Rule No. 5.7)
 - xvii. For the **“Foreign Medical Graduates”** certificate issued by NMC / MCI regarding successfully cleared the screening test or eligibility test conducted by NBE, New Delhi.
 - xviii. For Persons with disability (PWD) Candidates - Medical Disability Certificate from certificate issuing authority.
 - xix. Orphan Certificate from appropriate authority.

8.3 For Constitutional reservation category candidates :Ear-Marking –
(Ear-Marking is applicable at Government aided Institutes, Municipal Corporation Medical College & Hospital or other local bodies where constitutional reservation is implemented)

Reserved category candidate entitled to admission on the basis of merit in an open category seat will have the option of taking admission either against his/her respective category seat or on an open category seat. If he/she opts for the reserved category, he/she will be deemed to have been admitted as an open category candidate and not as reserved category candidate. One seat in the college where he/she was eligible for admission against open seat shall be earmarked for a candidate belonging to the respective reserved category. Such earmarked seat will be made available immediately to the successive reserved category candidate from the same category merit.

8.4 Physical document verification process

The Candidate will have to report at the allotted college with her/his Original Documents for physical verification at the time of admission. The candidate should report personally (**proxy not allowed**) to the respective allotted College, for the physical Document Verification and admission. Admitting institute will verify the document and ascertain the eligibility of the candidate as per the eligibility criteria of NEET PG CPS 2021 information Brochure.

At the time of physical Document Verification the certificates which are uploaded during registration process will be verified with original documents.

- 8.5 Selected category candidates who do not have Caste Validity Certificate at the time of Physical document verification process during admission will be considered as Open merit candidates in subsequent round subject to fulfilling eligibility.

- 8.6 (VJ)DT -A, NT-B, NT-C, NT-D, OBC and SBC category candidates who do not have Non Creamy Layer (valid up to 31/03/2021 or later) at the time of physical document verification process during admission will be considered as Open Merit candidates in subsequent round subject to fulfilling eligibility.
- 8.7 EWS candidates who do not have EWS Eligibility Certificate, for year 2021-22.at the time off document verification process during admission, will be considered as open merit candidates in subsequent round subject to fulfilling eligibility.
- 8.8 Applicants belonging to SBC: The person belonging to Special Backward Class (SBC) is to be considered as OBC candidate and such candidate will be required to produce Non- Creamy Layer Certificate.
- 8.9 At any stage, if any of the information / submitted documents is found to be false / fabricated / fraudulent; the candidate shall be liable for appropriate action decided by Competent Authority.
- 8.10 **Cutoff date for the eligibility:** The eligibility of the candidate shall be determined and/or decided for all purposes including for applicability of all these Rules and Regulations by considering the last date of physical document verification during admission as the cutoff date. It is made abundantly clear that if a candidate is found ineligible as on the last date of document verification process, in terms of these Rules and Regulation, and if such an ineligible candidate acquires the requisite eligibility after the aforesaid cutoff date (i.e. the last date of document verification)during admission, such subsequent acquisition of eligibility will not make an ineligible candidate eligible for any purpose whatsoever, much less for the purpose of admission.

9 ADMISSION TO CPS DIPLOMA /FELLOWSHIP COURSES IN GOVERNMENT DISTRICT HOSPITALS [UNDER COMMISSIONERATE HEALTH SERVICES (CHS), MUMBAI] IN MAHARASHTRA

Notwithstanding herein mentioned in this brochure, all the candidates desiring for admission to CPS Diploma / Fellowship courses under **CHS need to apply online separately to COMMISSIONERATE HEALTH SERVICES (CHS), MUMBAI IN MAHARASHTRA.**

10 MERIT LIST:

Merit shall be displayed online on the official website of Commissioner Medical Education & Research, Mumbai www.med-edu.in.

11 PREFERENCE FORM :

Candidate need to fillin online Preference form based on their preferences for particular Institute, subject and type of quota (Merit/Institutional). Strict

schedule should be followed for online preference form filling. At the end of filling of preference form, candidate need to take a print out. Preference form once submitted shall be considered as final.

11.1 For preparing the preferences the required College Codes & Subject Codes are given in Annexure-B and Annexure-C. The Subject & College combination code is a six-digit number with **S, M or I suffix**, specific for each college & Subject combination. Candidate should fill minimum one preference and maximum as desired. It is not compulsory to fill all Preferences. The first three digit of the code indicates specific college / institution and last three digit indicates particular subject and suffix **S** indicates State quota (Government / Corporation Colleges & Local bodies, suffix **M** indicates 50% Merit quota seats in Private Institution Hospitals) and suffix **I** indicates 50% Institutional quota in Private Institution Hospitals. Candidates are directed to filled the suffix carefully, as the fee structure of each quota is different.

The institution codes, subject codes and suffix for State quota, Merit quota and Institutional quota seat sin Government / Privet unaided Institution will be as below for e.g.

Code No.	Medical College	Subject Name	Quota
107101S	Pt. Madanmohan Malviya Shatabdi Hospital, Govandi, Mumbai	FCPS in Medicine	State
119102S	Government Medical College, Jalgaon	FCPS in Surgery	State
145153M	Chinmay Institute of Paediatrics, Pune	DCH	Merit Quota
159160I	Ruby Ailcare Services Pvt. Ltd, Pune	DMRE	Institute Quota

11.2 If candidate does not give preference for a particular subject and institution then it means that he/she is not interested in that subject and institution combination.

11.3 No change / addition / deletion in preference at a later stage will be allowed.i.e. **preference form once uploaded shall be final and irrevocable**. So candidates are advised to fill the preference form very carefully.

11.4 If any candidate has not filled preference form, he/she shall not be considered for further application process.

12 SELECTION PROCESS:

12.1 The Seats in Government aided institution, corporations, local bodies in Maharashtra shall be filled only from the candidates who have passed their MBBS from any of the institute / University in Maharashtra.

12.2 The selection list shall be displayed on the official website of Commissioner, Medical Education & Research, Mumbai www.med-edu.in.

12.2.1 Selection shall be strictly based on NEET-PG All India Rank.

12.2.2 The fees for Government and Municipal Corporation Medical Colleges/Hospital is as below on similar ground of PG Courses fee as per GR. No. AMC-1007/628/CR.148/07/Edu-02 Mantralaya Dated 1st March, 2011 (subject to revision by the Govt. / appropriate authorities): **Fees for academic year 2021-22 as under: -**

Tuition fees Rs. 1,03,900/- per year + (development Fee 5,000)

Admission fees Rs. 1,500/-

Gymkhana fees Rs. 500/-

Hostel fees Rs. 4,000/- per year

For Unaided Private Institute / Hospital Fees visit web-site of CPS (www.cpsmumbai.org). These fees are as decided by CPS Authority. Government has no role in fee fixation of CPS Courses.

At the time of joining, all the selected candidates (Both aided and unaided) has to pay non-refundable Admission eligibility and enrollment fees, E-learning fees and Electronic Monitoring Device (EMD) cost in addition to fees paid as per 12.2.2; in the form of DD in the name of “College of Physicians & Surgeons of Mumbai” payable at Mumbai. These fee(s) are given on the web-site of CPS, i.e. (www.cpsmumbai.org). **Government has no role in fee fixation of CPS Courses.**

12.2.3 Selected candidate has to download the allotment letter through their login ID each CAP round

12.2.4 Along with the allotment letter, original document and requisite fees by DD (as per Annexure - C) student shall reports to selected institution.

12.2.5 Institution shall verify the relevant original documents and Letter of Allotment (in the format provided by Commissioner Office) to the selected candidate. Institution shall immediately report on College feedback Module about joining of selected candidates and his status about retention of the allotted seat.

12.2.6 College Authority shall visit CPS office in person along with all original document of admitted candidates for enrolment procedure within **four weeks** after prescribed cut off dates of admission.

12.3 If a candidate desires to retain a seat obtained in any round, he/she shall fill the retention form (Annexure - K), and submit it to the allotted Institute. The respective institute will upload the submitted retain form in college feedback module in stipulated time. Such candidate shall not be considered for up-gradation to their higher choices in subsequent rounds, and he / she has to retain the seat allotted.

12.4 **Status Retention:** In case if a candidate to whom a seat has been allotted in the first round and who has joined the college accordingly, is satisfied with the allotment, such a candidate must submit a Status-Retention Form (**Annexure-K**) in the given format on or before prescribed date with the Dean of the College where such a seat has been allotted to such a candidate. The Dean/Principal of every College / Institute in which admissions are so made in terms of these rules, may appoint an appropriate Officer to receive such Status Retention Forms. Upon receipt of such Status Retention Forms, an acknowledgement in writing shall be issued immediately to the concerned candidates by the officer appointed by the Dean/Principal of concerned College/Institute. It is mandatory for every such candidate submitting a Status Retention Form to insist for issuance of acknowledgement thereof and to preserve such acknowledgement till the present admission process is finally concluded. In absence of such an acknowledgement, the claim of submission of Status Retention Form within the prescribed time shall not be entertained. Candidate who has submitted status retention forms will not be eligible for remaining subsequent round(s).

It is hereby made clear that the period provided for submission of Status Retention Form is crucial and vital. This period shall not be extended for any reason whatsoever. Submission of the Status Retention Form is an irrevocable and irreversible act for the candidate submitting such Status Retention Form. It is made clear that under no circumstances whatsoever, a candidate will be allowed to submit a Status Retention Form after the aforesaid last date. Under any circumstances whatsoever, a candidate who has submitted a Status Retention Form shall not be allowed to withdraw the same. All the candidates therefore, should take the note of this before submission of such a Status Retention Form.

Names of all the candidates who have submitted the Status Retention Form as above within the prescribed time and the seats occupied by them will be removed out of consideration for the remaining admission process.

- 12.5 The candidate, who has not filled retention form will be eligible for upgradation (betterment) as per his / her higher preference. Upgradation to higher preference is compulsory. No claim for previous seat shall be entertained for such candidates. Such candidates shall be permitted to collect their deposited certificates, documents and refund of fees with permissible deduction of Rs. 1000/- towards administrative charges from the previously allotted institute.
- 12.6 In case an eligible candidate is not selected in the first round, he/she remains eligible for the subsequent round for the preference(s) which he/she has given in the preference form.
- 12.7 If a selected candidate does not join his/her allotted seat, he/she will not be considered for subsequent rounds. (not even for mop up round)
- 12.8 Vacant seats of first round shall be filled in the next rounds of selection.
- 12.9 There shall be two rounds of common counselling process. Seats remaining vacant at the end of the 2nd round shall be filled by **CAP mop up round detail schedule shall be declare later.**
- 12.10 **Mop-Up Round (s) :** After conducting two **CAP** rounds of seat allotments for Government/ Corporation and State quota of Central Government/ Government Aided / Unaided Private/Minority Medical colleges, if seat(s) remain vacant due to non-allotment, non-reporting for admission and resigning after joining or any other reason, such seat(s) will be filled in **Mop-Up round(s).** The details of the **CAP** Mop Up round(s) will be declared by way of notice on the website in due course.

A) Eligibility for MOP-UP Round(s):

1. All candidates admitted in 1st round, 2nd round and secured the admission but not filled status retention form.
2. All the candidates who are wait listed and to whom choice was not available during 1st round and 2nd round.

B) Candidates NOT ELIGIBLE for Mop-Up Round(s):

- a) Candidate to whom a seat has been allotted in previous computerized **CAP** rounds and not joined
- b) Candidate who has filled status retention form
- c) Those candidates who are joined and resigned after allotment of seats in previous rounds.

13 FINAL ROUND BY PERSONAL COUNSELING:

- 13.1 The Competent Authority will issue notification of final round by Personal Counselling on DMER website **www.med-edu.in** indicating the schedule of selection process.

There shall be a final round for allotment of seats remaining vacant after completion of the earlier CAP rounds of allotment of seats by way of

preference forms. This final round of allotment of seats shall be conducted by way of personal counseling instead of allotment on the basis of preference forms and there will be instant seat allocation.

On account of allotment of seats in this final round of admission, no fresh vacancies consequent upon allotments made in this round will be created. This is principally because this final round of allotment is meant to fill up (as far as possible all) available vacant seats without creating a new or fresh vacant seat on account of such allotment.

At this round, eligible candidates will appear personally (**Proxy will not be permitted**), seeking allotment of seats of their choice. The personal counseling for such allotment will be held strictly in the order of State Merit List (SML) number. Each candidate will be offered all seats that have remain vacant and are available for allotment as per merit and category, only at the time of his/her turn of counseling i.e. State Merit Position.

- 13.2 **Before personal counseling round all available vacant seats (due to non-allotment/non-joining/resigning etc.) will be notified on the website. All the Candidates should carefully go through the vacant seats as notified on website.**

13.2.1 All those candidates joined during **CAP** 1st round/ 2nd round and Mop-Up round(s) in Government/Corporation/Govt. Aided/ Pvt. Unaided/ Minority Medical colleges and having admitted status as on prescribed date are **NOT ELIGIBLE** to participate in person Counselling round.

13.2.2 The list of Eligible candidates for institutional round (i.e. those who are having not admitted status as on prescribed date) will be published on the website www.med-edu.in.

- 13.5 The aforesaid final rounds of admission shall be conducted by personal counseling. For the purpose of this round, following seats shall be considered as available for admission which will be displayed on the web site before the commencement of Personal Counseling round :-

- (a) All the seats that have remained vacant, if any, at the end of previous admission CAP round(s) on account of non-allotment
- (b) All the seats that were allotted in the previous round(s) but were rendered vacant on account of the candidate to whom such seats were allotted either did not join or joined and resigned the allotted seats.

- 13.6 In the aforesaid final round of admission by personal counseling, preference forms submitted by all the eligible candidates will not be

considered and the same shall be treated to have been cancelled. In other words, this final personal counseling round shall not be conducted on the basis of choices given in preference forms submitted by the candidates.

- 13.7 On account of allotment of seats in this final round of admission, no fresh vacancies consequent upon allotments made in this round will be created. This is principally because this final round of allotment is meant to fill in (as far as possible all) available vacant seats without creating a new or fresh vacant seat on account of such allotment.

At this round, eligible candidates will appear personally, seeking allotment of seats of their choice. The personal counseling for such allotment will be held strictly in the order of State Merit List. Each candidate will be offered all seats that have remain vacant and are available for allotment only at the time of his/her turn of counseling i.e. State Merit List position.

In this round, allotment shall be made on the basis of choice made on the spot by the candidate at the time of personal appearance counseling.

All the candidates to whom the seats will be allotted in accordance with the choice and available seats at his/her merit position at the time of personal counseling, he/she will be required to join the concerned college and complete all necessary formalities (by submitting all original documents and paying prescribe fees) for taking admission accordingly within the prescribed time.

Allotment of seat once made in this personal counseling round, shall not be changed and/or cancelled at any count whatsoever. Therefore, while giving the choice on the spot at the time of this personal counseling round, the candidates must consider the available seats thoroughly and opt for a seat which they must join once allotted.

- 13.8 Any issue regarding filling of vacant seats not dealt herein above will be dealt with, when arising fully and finally by the Competent Authority.

- 14 **Refund of fees :** Refund of fees for CPS courses is as bellow.

- 14.1 **Institutional (Admission) Fees :-** For any other reason except betterment, the deduction in fees shall be as follows:

1. Before last date of MOP UP Round(s) – Full refund.
2. After last date of MOP UP Round(s) – No refund
3. After Cut off date admission – No refund and entire course fee penalty

-
-
- 14.2 **CPS Fees :** There shall be no refund of CPS / Fellowship enrollment fees after cut off date of admission.
- 14.3 If a candidate expires or becomes permanently disabled within three months from the date of enrollment, full refund shall be made after deducting Rs.1000/- as administrative charges.
- 14.4 Candidates must produce original certificates, at the time of admission, if any document found to be fraudulent the candidate shall be debarred from the further admission process
- 14.5 Admission of the selected candidate shall be subject to disciplinary rules of CPS / Fellowship and institution allotted.
- 14.6 A candidate shall have to deposit all his/her relevant original certificates along with the complete institution fees to the concerned institution.
- 14.7 A candidate selected for CPS PG courses will not be allowed to change Subject/College/Institution on mutual basis as per the CPS rules.

15 DISCIPLINE:

- 15.1 Any candidate is found obstructing the admission process, trying to influence in unlawful manner/ creating nuisance, the candidate shall be liable for disqualification from the process of selection. The decision taken by Competent Authorities in this respect shall be final and binding.
- 15.2 Pursuant to orders in W.P. (Civil) No. 656 of 1999, Hon'ble Supreme Court of India, has directed the Department of Human resources Development and Education, Govt. of India, to take all necessary steps to curb the menace of ragging and take severe action against the students involved in such activities.
- 15.3 As per the provisions of Maharashtra Act XXXIII known as **"Maharashtra Prohibition of ragging Act of 1999"**, students indulging in ragging can be **punished under the Act resulting in suspension, expulsion from the college and imprisonment.**
- 15.4 **Any issue not dealt here in above will be dealt with when arising, fully and finally by the competent Authority. Any amendment made by Government of India / Government of Maharashtra / Hon'ble courts from time to time will be implemented.**

16 LEGAL JURISDICTION:

All disputes pertaining to the conduct of examination and selection process shall fall within the jurisdiction of Mumbai High Court bench at Mumbai.

ANNEXURE “A”

DEFINITIONS

Unless the context other requires,

- (a) **“CPS”** means the College of Physicians and Surgeons of Mumbai, Maharashtra;
- (b) **“Competent Authority”** means the Commissioner of Medical Education and Research, Mumbai appointed by the Government of Maharashtra;
- (c) **“Admission Reporting Institution”** means an institution where the Candidate shall report for confirmation of admission by submission of documents and payment of fees;
- (d) **“Application Form”** means the prescribed form to be filled up for online by the candidate for admission to the Courses as defined in clause;
- (e) **“CAP Seats”** means the seats filled in through the Centralized Admission Process(CAP) carried out by the Competent Authority;
- (f) **“The Courses”** means the Postgraduate Medical Courses, as the case may be, conducted in the State as per the approval of the MMC;
- (g) **“Document Verification”** means the institution where the document verification is to be conducted at the time of admission;
- (h) **“Foreign Student”** means a student who is not a citizen of India;
- (i) **“Eligible Candidates”** means the candidates who are eligible for different professional courses as prescribed in brochure;
- (j) **“Internship”** means the compulsory rotating internship to be completed as per rules or regulations of the National Medical Commission (NMC) or erstwhile Medical Council of India (MCI);
- (k) **“Inter-se-Merit”** means the order of merit in respect of various classes, category and candidature types of the Candidates determined by following the CET merit in accordance with these rules;
- (l) **“State quota”** means all seats available in State Government / Municipal Corporation / Government aided Medical Colleges as declared by the State Government or appropriate authority from time to time as state quota (S);
- (m) **“Merit quota”** means 50% of seats available in Private Unaided Medical Institution as declared by appropriate authority from time to time as merit quota (M)
- (n) **“Institutional Quota”** means 50% of seats remaining in Private Unaided Medical Institution as declared by appropriate authority from time to time as institutional quota seat (I);
- (o) **“management”** means the managing committee or the governing body, by whatever name called, of the Private Professional Educational Institution to which the affairs of such Institution are entrusted and where such affairs are entrusted to any person, by whatever name or designation called, includes such person;
- (p) **“the MCI”** means the Medical Council of India constituted under the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956);
- (q) **“MCI regulations”** means the regulations of Medical Council of India made for the purposes of the Courses;

-
-
- (r) **"National Eligibility Cum Entrance Test (NEET-PG)"** or "NEET-PG" means the eligibility cum ranking examination prescribed as the single central entrance examination conducted by the National Board of Examinations;
- (s) **"Registration"** means the registration of the qualification either with the MCI or the Maharashtra Medical Council (MMC) after completing 1-year compulsory rotating internship.
- (t) **"Private Professional Educational Institution / Hospital"** means any college, school, institute, institution or other body, by whatever name called, conducting any professional course or courses approved or recognized by the appropriate authority and affiliated to any university, but shall not include,
- (i) any such institution established, maintained or administered by the Central Government, any State Government or any local authority;
 - (ii) institution declared to be a deemed university under section 3 of the University Grants Commission Act, 1956; or
 - (iii) a university to which the provisions of the University Grants Commission (Establishment and Maintenance of Private Universities) Regulations, 2003 are applicable;
- (u) **"Sanctioned intake"** means the total number of seats sanctioned or approved by the appropriate authority for admitting candidates in a single academic year in each professional course of study or discipline in a Private Professional Educational Institution at the appropriate level of entry;
- (v) **"unaided institution"** means Private Professional Educational Institution, which is not receiving aid or grant-in-aid from the Central Government, the State Government or the local authority;
- (w) **"EWS"** means Economically Weaker Section include person who are not covered under the scheme of reservation for SCs, STs, and OBCs and whose family has gross annual income below Rs. 8,00,000/- as per Government resolution of General Administration Department RAD-4019/C.R 31/ 16-A Dated 12th February 2019 and Dated 31st May 2021.
- (x) **"Orphan"** means a as child defined in Government Resolution No. Orphan – 2018/C.R 182/KA Dated 23rd August 2021 Women & Child development department Maharashtra State and as defined in Juvenile Justice (Care and Protection of Children) act 2015.
- (y) **"NMC"** means The National Medical Commission (NMC) has been constituted by an act of Parliament known as National Medical Commission Act, 2019 which came into force on 25.9.2020 by gazette notification dated 24.9.2020.

ANNEXURE “B”

List of Post Graduate Courses conducted by CPS with Course code I – Fellowship Courses (Three Years)

Code	Title	Course Name
101	FCPS(MED)	FCPS in Medicine
102	FCPS(SURG)	FCPS in Surgery
103	FCPS(OBGY)	FCPS in Midwifery and Gynaecology
104	FCPS(OPTHL)	FCPS in Ophthalmology
105	FCPS(CH)	FCPS in Child Health
106	FCPS(DERMT)	FCPS in Dermatology
107	FCPS(ORL)	FCPS in Oto-Rhino-Laryngology (ENT)
108	FCPS(ORTHO)	FCPS in Orthopaedics
109	FCPS(ANAESTH)	FCPS in Anaesthesia
110	FCPS(PATHO)	FCPS in Pathology

II – Diploma Courses (Two years)

Code	Title	Course Name
151	DOMS	Diploma in Ophthalmic Medicine & Surgery
152	DGO	Diploma in Gynaecology and Obstetrics
153	DCH	Diploma in Child Health
154	DPB	Diploma in Pathology and Bacteriology
155	DDV	Diploma in Dermatology and Venereology
156	DA	Diploma in Anaesthesia
157	DORL	Diploma in Oto-Rhino-Laryngology (E.N.T.)
158	DORTHO	Diploma in Orthopaedics
159	DPM	Diploma in Psychological Medicine
160	DMRE	Diploma in Medical Radiology &Electrology
161	TDD	Diploma in Tuberculous Diseases
162	DTM	Diploma in Transfusion Medicine
163	DTMH	Diploma in Tropical, Medicine & Health

ANNEXURE “C”

List of Institutions conducting CPS Fellowship / Diploma Courses with Institution Code

Sr. No	Institution Code	Name & Full Address of the Colleges	Govt. / Pvt.	Telephone No. / Fax No.
1.	101	Hinduhrudaysamrat Balasaheb Thackarey Medical College (HBTMC) and Dr. R N Cooper Municipal General Hospital, Bhaktivedanta Swami Rd, Juhu Scheme, Juhu, Vile Parle (West), Mumbai-400 056.	Government	(O) 022-26207254/57/022-26205896 (M) 9769290107 (M) 9819036050 DR.ANUPAMA MAUSKAR E-mail ID: dr.anupamamauskar@gmail.com cooperhospitaljuhu@gmail.com deancooper2015@gmail.com
2.	102	Jagjivanram Western Railway Hospital, Mumbai Central, Maratha Mandir Marg, Mumbai Central, Mumbai-400 008	Government	(O) 022-67643100 (M) 9004490576 (M) 9004490520 DR.YOGANAND PATIL E-mail ID: dryoganandpatil80@gmail.com
3.	103	K B Bhabha Municipal Hospital Kurla, Belgrami Road, Near Gol Building, Kurla (West), Mumbai-400 070.	Government	(O) 022-26500144 / 26500241 (M) 9833036685 / 9870513100 --Dr. Kalpesh (M) 9967586114 --Dr. Manoj E-mail ID: kkurlabhabhahospital@yahoo.com
4.	104	K B Bhabha Municipal Hospital Bandra, R.K. Patkar Marg, Bandra (West), Mumbai-400 050.	Government	(O) 022-26422775 ext no. 4500/0226422542 (M) 9869197116 Dr. Vinod Khade (M) 8369177588 / 9821956348 9820076632 DR SANJAY PATIL E-mail ID: bhabha.bandra@yahoo.com
5.	105	Smt. M. T. Agarwal Municipal General Hospital, Dr. Rajendraprasad Road, Mulund (West), Mumbai-400 080.	Government	(O) 022-25605729/28/30 (M) 9082769935 E-mail ID: amanasadevi@yahoo.com
6.	106	Manohar Waman Desai Municipal General Hospital, Haji Bapu Road, Govind Nagar, Malad (East), Mumbai-400 097	Government	(O) 022-28770007/ 022-28774215 (M) 8898615722/8691980303/8452044660 Dr.imran khan 9167658882 Dr tanuja barot E-mail ID: mrtmwd@gmail.com, dr.imrankhan101@gmail.com
7.	107	Pt. Madanmohan Malviya Shatabdi Hospital, Waman Tukaram Patil Marg, Near Dukes Company, Patil Wadi, Govandi (East), Chembur, Mumbai-400 088.	Government	(O) 022-25564069/70 (M) 9969005053 E-mail ID: centenaryhospital@gmail.com, cmo01.sentgovandi@mcgm.gov.in
8.	108	Sant Muktabai Municipal General Hospital, S.G. Barve Nagar, Near Barve Nagar Post Office, Ghatkopar (West), Mumbai-400 084.	Government	(O) 022-25153771/02225126088 (M) /9892633002 dr sunil kadam 9930401361 Dr.balaji ghumatdar E-mail ID: drmukeshcsnair@gmail.com muktabaibarvenagar@yahoo.com santamuktabai73@gmail.com
9.	109	Mother and Child Hospital, Siddhartha Nagar, Magathane, near Dhiraj Upvan Borivali (East), Mumbai-400 066	Government	(O) 022-28872125 (M) 9892014360/9137200040 dr Vidya chavan E-mail ID: motherandchildhospital@yahoo.co.in Dr.vidya2012@gmail.com
10.	110	Marol Maternity Home, Marol Maroshi Road, Near Fire Brigade, Marol Naka, Andheri (East), Mumbai-400 059.	Government	(O) 022-29200925 (M) 9920187837/ (M) 9322326223 -Dr. Ujwala E-mail ID: marolmaternityhome@gmail.com ujwalapraful@gmail.com
11.	111	Oshiwara Maternity Home, C/O Topiwala Maternity Home, Near I B Patel School, opp Lordes College, Station Road, Goregoan (West), Mumbai-400 068.	Government	(O) 022-28722460 (M) 9322597737/9820235485 dr namrata kaduskar/dr ketki wad E-mail ID: oshiwaramathome@gmail.com ketkiwad@gmail.com
12.	112	Dr. Anandibai Joshi Maternity Home, Magan Nathuram Kale Marg, Bail Bazar, Kurla (West), Mumbai-400 070.	Government	(M) 7738744123/7738764394 Dr Prafulla chaudhari E-mail ID: bmbhkurla25@gmail.com drprafulachaudhari@gmail.com
13.	113	Savitribai Jyotiba Phule Maternity Home, Motichand Compound, Behind Madras Café Hotel, Opp. Dreams Mall, L.B.S. Road, Bhandup (West), Mumbai-400 078.	Government	(O) 022-25947116/02224051030 (M) 9869816160/9869816160 Dr chandahas sane E-mail ID: bhandupmh@gmail.com cbsane100@gmail.com
14.	114	Matoshree Ramabai Ambedkar Maternity Home, Near Jain Mandir, Opp. Municipal School, Chembur, Mumbai-400 071.	Government	(O) 022-23752174 (M) 9892763777 E-mail ID: mramhcn@gmail.com mramhcn@gmail.com drsunitapk@gmail.com

15.	115	Haji Mohammad Haji Saboo Siddiqui M. H. Hospital, Veer Savarkar Road, Near Gammin House, Opp. Akkar Showroom, Prabhadevi, Mumbai-400 025.	Government	(O) 022-24224646 (M) 9892341050/9869388955/ dr vishal wani E-mail ID:prabhadevimaternity@gmail.com Dr.wanivishal@gmail.com
16.	116	Mahim Maternity Home,Lt. Dilip Gupte Marg, Near Mahim Post, Mahim (West), Mumbai-400 016.	Government	(O) 022-24458168/02224458169 (M) 9920841325/9004593431/9702441295 Dr abhijit mahajan E-mail ID:mahimmathome@gmail.com meetdrmahajan@gmail.com
17.	117	K.S. Phule Hospital, Kasturba Cross Road No. 2, Borivali (East), Mumbai-400 066.	Government	(O) 022-28050105/8149648233 (M) 9930468564 E-mail ID:chkcmo@gmail.com
18.	118	S.V.D. Savarkar Hospital,Near M.J.Phule Road,Opp-c.d.Deshmukh Garden, Mahatma Phule Road, Mulund (East), Mumbai-400 081.	Government	(O) 022-21636225/29 (M) 9867151793/9820082418 Dr pramod pashte Dr prasad gawali E-mail ID:veersavarkarhospital@gmail.com svdshospital@reddiffmail.com
19.	119	Government Medical College, Jilhapeth Government Hospital Campus, Jalgaon-425 001.	Government	(O) 0257-2222917/16 (M) 9822256722/9284608683/9860068557 Dr vilas malkar E-mail ID: deangmjalgaon@gmail.com gmcjalgaonacad@gmail.com
20.	120	Hindu Hrday Samrat Balasaheb Thackeray Trauma Care Mun. Hospital, Aajgaonkar Plot, Off. Western Express Highway, Jogeshwari (East), Mumbai-400 060.	Government	(O) 022-2824086 (M) 7400150168 E-mail ID: hbthjog13@gmail.com
21.	121	Kamla Nehru Pune Municipal Hospital, 11, Mangalwar Peth, Pune-411 011.	Government	(O) 020-25508613/020-25508516 (M) 9420861144/9284845515 E-mail ID: as.knhpmcpune@gmail.com kirancmhankale@gmail.com
22.	122	Yashwantrao Chavan Memorial Pimpri Chinchwad Hospital,haveli pune, Sant Tukaram Nagar, Pimpri, Pimpri-Chinchwad, Pune-411 018.	Government	(O) 020 6733 2222/02067332200/02 (M) 9552582887/9823618311/9422349134 Dr nachiket palaskar E-mail ID: ycmh@pcmcindia.gov.in deanpgiycmh@pcmcindia.gov.in r.wabale@pcmcindia.gov.in
23.	123	Govt. Medical College, Ramnagar, Chandrapur,Ram Nagar,T b hospital campus, Chandrapur - 442 401.	Government	(O) 07172-252522/07172-277107 (M) 9028380268/9623754623 Dr Ashok nitnawre E-mail ID: gmcchandrapurug@gmail.com gmcchandrapurug@gmail.com ashoknitnawre14@gmail.com
24.	124	Government Medical College, Nehru Chowk, Gondia-441 601.	Government	(M) 9552526538/9552492393/9552526538 DR APURVA PAWDE/MANISH TIWARI E-mail ID: gmcgondiya@gmail.com apurvapawde@gmail.com
25.	125	Shri Vasantrao Naik Govt. Medical College, Civil Line,Waghapur Road, Yavatmal- 445 001.	Government	(O) 07232-295054(M) 9822360284/7232242456/9403102382 dr milind fulpatil 9421166335 Dr shilpa sonare E-mail ID: deanvngmcstudentsection@reddiffmail.com dean_vngmc@reddiffmail.com
26.	126	Maasaheb Meenatai Thackrey Hospital NMMC,Kamaladevi Birajdar Marg, Plot No. 11/6, 11/7, Sector 15, Nerul, Navi Mumbai- 400 706	Government	(O) 022-27701808/02227710668 (M) 8898781260 9833204839 dr rajendra borade 9819659599 dr manisha shinde E-mail ID: mchnnerul15@gmail.com drrajivborade@gmail.com
27.	127	Rajmata Jijau Hospital NMMC,Plot No. 13, Sector-03, Airoli, near bus stop, Navi Mumbai-400 708.	Government	(O) 022-27799880/022-27799881 02227604472/02227600023 9820158893 dr varsha Rathod (M) 9819102860 dr neelsh anand E-mail ID: mchairoli@gmail.com vrmsrjhairoli@gmail.com
28.	128	NMMC General Hospital, Plot No. 28, Sector -10a, Near St. Marry Church, Vashi, Navi Mumbai-400 703.	Government	(O) 022-27899906/02227899901/02 (M) 9324924269 dr sushma tayade 9869335455 dr prashant jawade E-mail ID: frunmmchospital@gmail.com jawadeprashant@gmail.com

29.	129	Shri Bhausaheb Hire Govt. Medical College, Chakkarbardi Campus, Surat Bypass, Mumbai-Agra Highway, Dhule-424 311/424104	Government	(O) 02562-239407/ 02562-239408/02562297114/02562239408 (M) 9372810353/ 9757345221 dr pallavi saple 9226894980 dr dhiraj nikumbh E-mail ID: deangmcdhule@gmail.com sbhgmcp@gmail.com
30.	130	Dr. Balabhai Nanavati Hospital, Swami Vivekananda Road, Near L.I.C Colony, Suresh Colony, S.V. Road, Vile Parle (West), Mumbai-400 056.	Private	(O) 022-26267500/ 9821136677 dr Deepak patkar 9654567982 dr Ashwini jogade (M) 8169319695 E-mail ID: ashwini.jogade@nanavatihospital.org edu@nanavatihospital.org Deepak.patkar@nanavatihospital.org
31.	131	Bhatia General Hospital, Tukaram Javji Marg, Tardeo Road, Tardeo. Mumbai-400 007	Private	(O) 022-66660355/525 (M) 7738133777 dr bhavik patel 9833655671 dr satyadeo malik Email ID: info@bhatiahospital.org drbhavik@bhatiahospital.org
32.	132	Bai Jerbai Wadia Hospital for Children, Nowrosjee Wadia Maternity Hospital, Acharya Donde Marg, Parel, Mumbai-400 012	Private	(O) 022-24146964/02224126003/02224129809 (M) 9920110935 dr shakuntala Prabhu 9819163509 dr reena chendvankar Email ID: info@wadiahospitals.org bj.mdoffice@wadiahospitals.org Ssprabhu1@hotmail.com
33.	133	Holy Family Hospital, St. Andres's Road, Bandra (West), Mumbai- 400 050	Private	(O) 022-62670555 /500 (M) 9819348010 dr Lucien 9145283830 dr Melville mathias Email ID: hfacademic@gmail.com hfacademic@hollyfamilyhospital.in
34.	134	KJ Somaiya Medical College & Research Center, Somaiya Ayurvihar Complex, Eastern Express Highway, Sion, Mumbai- 400 022	Private	(O) 022-2402093/02250954701 (M) 9821208844/9820019574 9820957350 dr mugdha bhide 9819060377 dr varsha phadke Email ID: somaiyamedical@rediffmail.com niyogi@somaiya.edu dean.medical@somaiya.edu
35.	135	K. B. Haji Bachooali Ophthalmic & ENT Hospital, 58/60, Jehangir Merwanji Street, Parel, Mumbai- 400 012	Private	(O) 022-24131190/0224102552 (M) 8097296406 dr m s sathe 9920915259 dr sangeeta shrirao Email ID: kbhb.hospital@gmail.com kbhb@rediffmail.com madhuristh@gmail.com
36.	136	Masina Hospital, Sant Savta Marg, Byculla (East), Mumbai- 400 027	Private	(O) 022-61841200/14 (M) 9821135309 9323351529 dr vispi jokhi 9004981644 dr satyandra mehra Email ID: info@masinahospital.com masinahospital@rediffmail.com smehra@masinahospital.com vjokhi@masinahospital.com
37.	137	Bakul Parekh Childrens Hospital & Multispeciality Center, Jayant Arcade 4th Floor, Rajawadi Signal, M.G. Road, Ghatkopar (East), Mumbai- 400 077	Private	(O) 022-21026858/02221020512 (M) 9322268922 8080934901/9821212887 dr bakul parekh Email ID: bakulparekh55@gmail.com bakulparekh@yahoo.co.in
38.	138	Kenia Eye Hospital, 102 D Wing, 1st Floor, Rizvi Nagar, Next To Milam Mall, S.V. Road, Santacruz (West), Mumbai-400 054	Private	(O) 022-26144013 (M) 9821119734 Email ID: keniaeye@gmail.com
39.	139	P.D. Hinduja Hospital & Medical Research Center, 724, 11th Road, Khar (West), Mumbai- 400 052	Private	(O) 022-61746000 (M) 9892882276 Email ID: info@hindujahealthcare.com amruta.pawar@hindujahealthcare.com
40.	140	Prince Aly Khan Hospital, Aga Hall, Nesbit Road, Mazgaon, Mumbai- 400 010	Private	(O) 022-23777800/02223777111 (M) 9930456029 dr Yasmin shaikh 8657560178 dr shabana khan Email ID: medicaldirector@pakh.net yasmin.shaikh@pakh.net
41.	141	Ruby Ailcare Services Pvt. Ltd, C" Wing, Dr. R. N. Cooper Municipal General Hospital, Juhu Scheme, Juhu, Mumbai- 400 056	Private	(M) 7620386767/8779633466/02226202800 Abhijeet Khondre Email ID: mcooper@rubycare.in

42.	142	Zen Multispeciality Hospital Pvt. Ltd., Plot 425, 437, 10th Road, Chembur, Mumbai- 400 071	Private	(O) 25260066/077 (M) 9820075254 Email ID: zenacademy2015@gmail.com roypatankar@gmail.com
43.	143	S.M.Eye Welfare Charitable Trust, C/O. Mahatme Health & Happiness Hospital, Saukhya Jai Ramkrishna Hsg Society, Mithanagar Road, R.D. Deshmukh Wadi, Mulund (East), Mumbai- 400 081	Private	(O) 022-21637055 (M) 9373108028/7410035009 Dr. Kirti Seth Email ID: agm@mahatmehospital.com gmmubai@mahatmehospital.com
44.	144	Vedanta Institute Of Medical Sciences, Saswand, Dahanu, Dist. Palghar- 401 606	Private	(O) 02582-266202 (M) 9892008157 Email ID: deanvimsdahanu@gmail.com vedanta.director@gmail.com
45.	145	Chinmay Institute of Paediatrics, pune city, 210/B, Amogh, Navi Peth, Pune- 411 030	Private	(O) 020-29510838 (M) 9881307278/7499431293 Dr. Mukund Sangamnerkar Email ID: mmsangamnerkar@gmail.com mms.chinmay@gmail.com
46.	146	Dwarika Sangamner Medical Foundation Colony Nursing Home, 50-51, Laxmi Park Colony, Navi Peth, Pune- 411 030	Private	(M) 9096025555/8007300100/9765436555/ 9673000660 Dr. Nitin Arvind Sangamnerkar Dr. Archana Nitin Sangamnerkar Email ID: dransangamnerkar@gmail.com nitinsangamnerkar@gmail.com
47.	147	Grant Medical Foundations Ruby Hall Clinic, 40, Sassoon Road, Pune- 411 001	Private	(O) 020-66455124 (M) 9284628317/9921537286 Dr. D.N. Bhalerao Dr. Anjali Ratnam Email ID: academics@rubyhall.com dr.bhalerao@rubyhall.com
48.	148	Kamat Medical Foundation & Research Center, Chapekar Chowk, Near P.H. Diagnostic Centre, New Police Station & Chitale Bandhu Sweet Mart, Pimpri Chinchwad, Pune- 411 033	Private	(O) 020-27354777/ 02027354888 (M) 9822039363/ 7410073582 Dr. Dilip Kamat/Mrs. Rajini Godbole Email ID: dilipkamat49@gmail.com officekh2016@gmail.com
49.	149	King Edward Memorial (KEM) Hospital, 489 Rasta Peth, Sardar Moodliar Road, Pune- 411 011	Private	(O) 020-66037362 (M) 9422083022 Email ID: academics@kemhospital.org kem@kemhospital.org dayasdd@yahoo.com
50.	150	Shripal Children Hospital, Baramati, Shriram Galli, Baramati, Pune- 413 102	Private	(O) 02112-225555 (M) 9823017123 / 8329298080 Dr. Rajendra Mutha Email ID: shripalhospital@gmail.com samkitmutha@gmail.com
51.	151	National Institute of Ophthalmology, 1187/30 Off Ghole Road, Near Mahatma Phule Museum, Shivajinagar, Pune- 411 005	Private	(O) 020-25536369 /02041460100 (M) 8600005525 /8600005523/9689893887 Dr. Aditya Shreekant Kelkar Dr. Yogita J. Rautal Email ID: administrator@nioeyes.com hr@nioeyes.com adityapune4@gmail.com
52.	152	PBMAs HV Desai Eye Hospital, Pune City Pbms S H.v.Desai Eye Hospital 93, Tarwade Vasti, Mohammedwadi, Hadapsar, Pune- 411 060	Private	(O) 020-26970043 (M) 9822044909 /9890259422/ 9545830707 Dr. Rahul Deshpande Email ID: desaieyehospital@hvdeh.org rddeshpande71@gmail.com
53.	153	Sachin Kamble Institute of Orthopaedic Trauma & Spine Surgery, Nagdev Tower, Sector 4, Moshi Pradhikaran, Pune-Nashik Road, Bhosai, Moshi, Pune- 412 105	Private	(O) 020-64107711 (M) 9689908544 /9890833833 Email ID: suhaspersonal2015@gmail.com dr.skamble@gmail.com
54.	154	Sant Dnyaneshwar Medical Education & Research, 695/A, Sadashiv Peth, Opp. Vijay Talkies, Laxmi Road, Pune- 411 030	Private	(O) 020-24457234 (M) 9011095436 /8767026361 Dr. Ashish Dhongade /Dr. Jayashree Jadhav Email ID: ramdhongade@hotmail.com administration@shaishavclinic.com adhongade1@gmail.com
55.	155	Unique Medical Foundation, Hira-Moti Fortune, 2nd Floor, Opp. Police Station, Mumbai - Pune Road, Chinchwad, Pune- 411 019	Private	(O) 020-27443841/ 02046742121/ 02046701289 (M) 9822053163 /9370019815 Dr. Dhekne Jagdish V Dr. Gujar Sandeep P Email ID: uniquehospital@gmail.com drsanjaybagade@yahoo.co.in kartikhospital@gmail.com

56.	156	Aditya Birla Memorial Hospital, Survey No. 31, Aditya Birla Hospital Marg, P.O. Chinchwad, Pune- 411 033	Private	(O) 020-30717766 /02030717672 /02030717655 (M) 9767130114 /9881123027 Dr. Rekha Dubey Dr. Sati Bath Mohanty Email ID: healthcare@adityabirla.com yuvraj.jogdand@adityabirla.com academics@adityabirlahospital.com rekha.dubey@adityabirla.com
57.	157	Jivraj Venichand Shah Charitable Trust, Bhigawan Road, Baramati, Tal-Baramati, Pune- 413 102	Private	(O) 02112-224781 (M) 9822459281 Email ID: jivrajhospital@yahoo.com
58.	158	010433 - Deoyani Multi Speciality Hospital, Plot No. 121, Lane No. 4, Dahanukar Colony, Kothrud, Pune- 411 038	Private	(O) 020 -39623962 /02039623901 (M) 9850811722 /8624822270 Dr. Shirang Limaye Email ID: deoyanihospital@gmail.com
59.	159	Ruby Ailcare Services Pvt. Ltd, Ycm Hospital, Office No. 21/2 1st Floor, Pimpri, Pimpri-Chinchwad, Pune- 411 018	Private	(O) 020-24488999 (M) 9923411603 /9372175306 Dr. Apurva Shah Dr. Priyanka Bhosale Email ID: priyanka.bhosale@rubycare.in rubycare1@gmail.com apurva@rubycare.in
60.	160	Asia Institute of Hair Transplant, 2nd Floor, Tradenet Building, Above Maruti Showroom, Pune-Nagar Road, Viman Nagar, Pune- 411 014	Private	(M) 9623050666 / 8983319007 Dr. Pradeep Kumari Email ID: skinhairsurgery@gmail.com drghlotpradeep@gmail.com docpradeepnitin@gmail.com
61.	161	Noble Hospital, 153, Magarpatta Road, Magarpatta, Hadapsar, Pune- 411 013	Private	(M) 9673007957 Email ID: care@noblehospitalspune.com admin@noblehospitalspune.com dr.hksale@noblehospitalspune.com
62.	162	Dr. Patankar Medical Foundation, 986/A/1, Swanand, Opp. Saras Baug, Shukrawar Peth, Pune- 411 002	Private	(O) 020-24440787 /0202444308 (M) 9823053044 /9822072616 Dr. Amit Patankar Dr. Ranjit Bankar Email ID: info@patankarhospital.com patankarnh@rediffmail.com
63.	163	Skin And Surgery International, 1st Floor, Nandan Pride, Karve Putala Circle, Karve Road, Kothrud, Pune- 411 038	Private	(O) 020-69996007 (M) 9225502007 /8087223007 Dr. Nitin Jain Email ID: skinhairsurgery@gmail.com drghlotpradeep@gmail.com
64.	164	Jagruiti Psychiatric Center, Hake Vasti, Manjari Farm, Pune-Solapur Road, Hadapsar, Pune- 412 307	Private	(O) 020-269333220 (M) 9371425026 /9822207761 /9822207717 /8805741829 Dr. Amar Shinde Dr. Niranjana Pandit Email ID: jagrutirehabpune@gmail.com dramar79@gmail.com
65.	165	Vatsalya Mother & Child Care, Vatsalya Hights, Near Shivaji Chowk, Landewadi, Bhosari, Pimpri-Chinchwad, Pune- 411 018	Private	(O) 020-67311200 (M) 8888814898/9822014563-Dr. Shankar Gore / Dr. Swapna Dangmali Email ID: drswapna12@gmail.com coo.vmcc@gmail.com sandeepkavade@gmail.com
66.	166	Rising Medicare Hospital, Survey No. 4/1, Goodwill Icon, Behind Radisson Blu, Khardi Bypass Road, Khardi, Pune- 411 014	Private	(M) 9372030440/9042596061/9119587272 (M) 9763485577-Dr. Vinod Bharati Dr. Sumedh Giri Email ID: drvinodbharati@gmail.com risingmedicare@gmail.com rmh.sumedh@gmail.com
67.	167	Wcare Multispecialty Hospital and Diagnostic pvt. LTD, Gat No. 602, Milkat No. 5, Pune-Nagar Road, Wagholi, Pune- 412 207	Private	(M) 7028406666/7028506666/7028599999 (M) 9028442990 Yogesh Yadav Omprakash Bokhars Email ID: carehospital2015@gmail.com skasar747@gmail.com caremjpay@gmail.com
68.	168	Grant Medical Foundation, 59/6, Kedari Nagar Road, Disney Park, Azad Nagar, Wanowarie, Pune- 411 040	Private	(O) 020-66494949 (M) 9284628317/ 9921537286 Email ID: academics@rubyhall.com
69.	169	Giriraj Hospital, Near S T Stand, Baramati, Pune- 413 102	Private	(O) 02112-222739 (M) 9225547917/9225583371 Email ID: girirajhospital@gmail.com rameshbhoite@rediffmail.com

70.	170	MAEERS Vishwaraj Hospital, Rajbaug, Pune-Solapur Road, Loni Kalbhor, Pune- 412 201	Private	(O) 020-67606060/ (M) 7410081306/9665773242/9717399801 Dr. Vikram Aggarwal / Dr. Tabrez Pathan Email ID: ed@vrhpune.com dms@vrhpune.com academics.medical@vrhpune.com ceo@vrhpune.com
71.	171	Manipal Hospital Pvt.Ltd 22/2A, Near Nyati Empire, Santipur, Thite Nagar, Kharadi,By pass road Pune- 411 014	Private	(O) 020-71290222/020-6165666 (M) 9823815900/9970164675/7620100244 (M) 9422305413/7022256749/Mr. Murli Rao Dr. Jyoti Shah Email ID: jyoti.shah@columbiaindiahospitals.com jyoti.shah@columbiaasia.com jyoti.shah@manipalhospitals.com murli.rao@manipalhospitals.com
72.	172	Kalpataru Foundation, Susheel Eye Hospital, 25, Krushi Nagar, Near Janlaxmi Bank, College Road, Nashik- 422 005	Private	(O) 0253-2315342 (M) 9823058671 Email ID: sushileyehospital@gmail.com susheeyeinstitute@gmail.com
73.	173	Ramkrishna Medical Research Centre Kakatkar Hospital, Rohit Apartment, Shamlal Gupta Marg, Tilakwadi, Nashik- 422 002	Private	(O) 0253-2574949/0253-2571366 (M) 9822038157 Dr. Vijay Kakatkar (M) 9970172872 Email ID: vijay_kakatkar@yahoo.co.in rmrcnashik@gmail.com
74.	174	Indorewala ENT Institute & Research Center, Behind Mahamarg Bus Stand, Old Mumbai Naka, Nashik- 422 002	Private	(O) 0253-2580690/ (M) 9890916544 Email ID: admin@indorewala.com modimurtaza@rediffmail.com
75.	175	Rotary Eye Hospital,Near Market Yard, Behind Wear House, Malegaon Camp, Nashik- 423 105	Private	(M) 9823010095 Email ID: rotaryeyehospital_mlg@yahoo.com rehmalegaon@gmail.com
76.	176	Nelson Memorial Childrens Hospital Pvt. LTD, Near Mahamarg Bus Stand, Next To Tupsakhare Lawns, Off. Holkar Marg, Tidke Colony, Nashik- 422 001	Private	(O) 0253-2580647/0253-2582181 (M) 8329210875/9823124496/9822055463 (m) 9011513078 Dr.deepak thakare Dr. Mandar vaidya Email ID: nelsonhospitalcps@gmail.com hospitalnelson11@gmail.com hospitalnelson@yahoo.in Mandarvaidya63@yahoo.com
77.	177	Gajanan Hospital,Plot No. 8, Satbhai Mala, Opp. Sarvoday Colony, Delhi Gate, Ahmednagar- 414 001	Private	(O) 0241-2325424/0241-2325425 (M)9890754056/9421588905 Dr. gajanan Kashid Email ID: entgajanan@gmail.com entgajanan@rediffmail.com
78.	178	Dr.Parthsarathi Shukla Med & Res Help Society, Gangadhar Plots, Station Road, Akola- 444 001	Private	(O)0724-2429283 (M) 9423115716/8793358115/7721063622 Dr. P M Shukla Email ID: drpmshukla123@gmail.com partha_shukl2004@yahoo.com deepalipshukla@gmail.com
79.	179	Icon Hospital, Kedia Plots, Umari Road, Akola- 444 005	Private	(O) 0724- 2411263/9823061919/9527440055Dr. kamal Laddha (M) 8805811890-Anjaney Pardikar Email ID: iconakola@rediffmail.com Iconhospitalakola@gmail.com
80.	180	Dr. Panjabrao Deshmukh Hospital & Research Center(PDMC), Shivaji Nagar, Amravati- 444 603	Private	(O) 0721-2552353/8149087170 (M) 9503381331- D N Ingole (m) 7212662323- Gajanan Thakare Email ID: drpdmmc2007@rediffmail.com drpdmmc_studentsection@rediffmail.com Drpdhrc2015@rediffmail.com
81.	181	Anand Charitable Trusts Anand Hospital, Phulewadi Road, Vaijapur, Ta. Vaijapur, Dist. Aurangabad- 423 701	Private	(O) 02436-222189-Amol Annadate (M) 9422757311/8766709350 Email ID: amolaannadate@yahoo.co.in dramolaannadate@gmail.com
82.	182	Sanjeevani Children's Hospital,Plot No. 14, Kushal Nagar, Near Patidar Bhavan, Jalna Road, Aurangabad- 431 005	Private	(O) 0240-2363457-2363458/ (M) 9822038400-Prashant Jadhav (M) 9960150487-Ravindra Patil Email ID: drprashantjadhav@hotmail.com sanjeevanichildrenshospital@gmail.com sanjeevanich123@gmail.com
83.	183	Saoji Orthopaedic Hospital,Shreeniketan Colony, Near Cosmos Bank, Jalna Road, Aurangabad- 431 001	Private	(O) 0240-2331991Dr.Sachin Saoji (M) 9822431891/7888066657 Email ID: sgsoaji@yahoo.co.in sparcaunrgabad@gmail.com

84.	184	Varad Netralaya, N 11, TV Centre Chowk, Sudarshan Nagar, Hudco, Aurangabad- 431 003	Private	(O) 070405-54030/9673994476 (M) 9823085476 Dr. Ajay Sambre Email ID: ajaysambre@yahoo.com ajaysambre@gmail.com
85.	185	Dr. Hedgewar Hospital, Garkheda Parisar, Aurangabad- 431 005	Private	(O) 0240-2331195/0240-2245001/0240-2245000 (M) 9762253352/9075009927 Dr. Pravin Patankar/9822435508 Dr. Rajashree Patnaparkhe Email ID: pravin-suradkar@hedgewar.org drpravin.suradkar@gmail.com Rajashree-ratnaparkhe@hedgewar.org
86.	186	Gade Hospital, Gajanan Mandir Chowk, Pundlik Nagar Road, Garkheda, Aurangabad- 431 005	Private	(O) (M) 9822029250 Email ID: gadehospital@gmail.com
87.	187	Seven Hills Diagnostic Center, Cts No.15295, Motiwala Business Center, Near Seven Hills Flyover, Opp. Raj Petrol Pump, Jalna Road, Aurangabad- 431 005	Private	(O) 0240-6628554 (M) 8380083155/8805440555 Email ID: sharad.kondekar@gmail.com
88.	188	Sahyadri Imaging Pvt.Ltd, Gajanan Maharaj Mandir Road, Opp. Kada Office, Aurangabad- 431 001	Private	(M) 9325717816 Email ID: sahyadriimaging@gmail.com drpathansartaj@yahoo.com
89.	189	Jilla IVF Clinics Pvt. Ltd, Plot central naka road, Aurangabad- 431 001	Private	(M) 9920343813/9822030485/9175040846/ Feroz jilla Email ID: manju.jilla@rediffmail.com ferozjilla@gmail.com
90.	190	Alurwar Diagnostic Center in association with Govt. Medical College, Jatpura Gate, Chandrapur- 442 402	Private	(O) 07172-258406 (M) 7888276389/7264800956 Email ID: ralurwar@gmail.com alurwarimaging@gmail.com
91.	191	Chirantan Arogya Seva Sansodhan Sanstha & Hospital, C/O. Chirantan Hospital, 21, Abhushan, Maharana Pratap Colony, Deopur, Dhule- 424 002	Private	(O) 02562-297870 Dr Sanjay Sudhakar Joshi (M) 8788346344/9545451067/9422769870 Email ID: chirantanhospitaldhule@gmail.com Asj1001@gmail.com
92.	192	Shree Gurudatta Charitable Foundation Seva Hospital, Mission Coumpound, Sakri Road Dhule- 424 001	Private	(O) 02562-247555 (M) 9552446259/8007388006 Dr. kunal Mehta/9823020167 Dr. Rajesh Agrawal/8007388006 Email ID: drkunal2006@yahoo.co.in Ragrawal1261972@gmail.com
93.	193	Shri Sai Diagnostic & Research Center Pvt. Ltd. Hospital, Near Shivaji Statue, Jalna- 431 203	Private	(O) 02482-233120 (M) 9822063907 Email ID: drsureshsaboo@rediffmail.com
94.	194	Masai Medical Foundation, Lugadi Lane, 1837, C, Near Somwar Peth, Mahanagarpalika Signal, Kolhapur- 416 002	Private	(O) 0231-2644138/0231-2644615 (M) 9822058366/9975373356/9890292988 Dr. uday Sarjerao Patil Email ID: masaihospital@rediffmail.com masaifoundation@rediffmail.com drudayspatil@yahoo.com
95.	195	Kolhapur Institute of Orthopaedic & Trauma, Behind Tourist Hotel, New Shahupuri, Near Central S.T. Stand, Kolhapur- 416 001	Private	(O) 0231-2651575/0231-2650708 (M) 9822058284/9529094902 Email ID: info@kiotghospital.org drkirandoshi@kiotghospital.org dr.kirandoshi@gmail.com dririshidoshi@kiotghospital.org
96.	196	Patki Research Foundation, 693 E, 3rd Lane, Shahupuri, Kolhapur- 416 001	Private	(O) 0231-2656070 (M) 9823388858/7276039479 Email ID: satish.patki@rediffmail.com
97.	197	APPLE Hospital & Re. Institute Ltd, 804/2, E Ward, Circuit House, Kadamwadi Road, Bhosalewadi, Kolhapur- 416 003	Private	(O) 0231- 2688888 (M) 9370044268/9225809706/9823652221 Email ID: appledocs@rediffmail.com drbhupali@gmail.com
98.	198	Bhattad Hospital, Opp. Bus Stand, Main Road, Latur- 413 512	Private	(O) 02382-242032 (M) 9422469437/09423075628/9403688002 Email ID: bhlaturl@gmail.com shantialhsharma@gmail.com
99.	199	Sou. A.K.M. Med. Ch. Trust & Resh. Center's Maindarkar Balrog Hospital, Latur- 413 531	Private	(O) 02382-245919 (M) 9096979779/9975872665/9503410676 Email ID: drkavitagm@yahoo.co.in m.vishal.v@gmail.com maindarkarhospital@gmail.com
100.	200	Vaishnavi Hospital & Endoscopy Centre, Signal Camp, Near Deshi Kendra High School, Latur- 413 512	Private	(O) 02382-255026 (M) 9860043444/7620384589/9890211577 Email ID: daraderajesh87@gmail.com daraderv@yahoo.co.in Daradevr73@gmail.com

101.	201	Vision Radio Diagnostic Center, Near Ashok Hotel, Main Road, Tilak Nagar, Latur- 413 512	Private	(O) 02382-329703/02382254066 (M) 8668631591/7276120961/ 8408888148/8888595555 Email ID: sandeepkavthale@gmail.com Mirasieajaj123@gmail.com
102.	202	Dr. S.B. Gugale Memorial Hospital & Warad Hospital, Main Road, Opp. L.D.C.C. Bank, Latur- 413 512	Private	(O) 02382-248729/02382255108 (M) 9423077108/9423775108 Email ID: drsbghospital@rediffmail.com gugalehospitals@gmail.com
103.	203	Vivekanand Medical Foundation And Research Centre, Vidya Nagar, Signal Camp, Latur- 413 512	Private	(O) 02382-245901/2/3 (M) 9823271149/9309560282 Email ID: vhatur@gmail.com arunadeodhar@gmail.com
104.	204	Galaxy Hospital and Critical Care Center, Near District Court, Ashok Hotel Chowk, Latur- 413 512	Private	(O) 02382-251452 (M) 9224297068/9175380467 Email ID: galaxyhospital.ltr@gmail.com Sashok80070@gmail.com
105.	205	Lata Mangeshkar Hospital, 5, Maharajbagh Road, Satabuldi, Nagpur- 440 012	Private	(O) 0712-2530347 /07104665013 (M) 9823971549/9270332411/9371615705 Email ID: tpalmhshospital@gmail.com harendra.raut@gmail.com Mitrakajal18@gmail.com
106.	206	Getwell Hospital & Res. Inst., Dhantoli, 20/1, Dr. Khare Marg, Dhantoli, Nagpur- 440 012	Private	(O) 0712-6632215/07126632200/07126632206 (M) 9373214292 /9822203622/23 Email ID: admin@getwellhospitals.com jitendrahazare@hotmail.com
107.	207	Matru Sewa Sangh, Mahal Maternity Home, Kothi Road, Mangalwari, Mahal, Nagpur- 440 032	Private	(O) 0712-2723755 (M) 9730760887/9823482301 Email ID: matrusewa_mahal@yahoo.co.in
108.	208	Orange City Hospital and Research Institute, 19, Pande Layout, Veer Sawarkar Square, Nagpur- 440 015	Private	(O) 0712-6634800/07126634816 (M) 9822802777/9823180190 Email ID: ochri_ngp@bsnl.in nameen35@gmail.com doctor@ochri.org
109.	209	Precision Scan and Research Centre Pvt. Ltd., 27/2, Garden View Palace, Opp. Dhantoli Garden, Abhyankar Road, Dhantoli, Nagpur- 440 012	Private	(O) 0712-2442488/99 (M) 9370114110/9284663457 Email ID: precisionscan@gmail.com Nilay04@gmail.com
110.	210	Glow Skin Centre, 2nd Floor, Sahu Market, Sakardara Chowk, Nagpur- 440 009	Private	(O) 0712-2745090 (M) 9422104617/9209116545/9822230315 Email ID: drlokeshsid@gmail.com rameshsharma@gmail.com
111.	211	Sunrise Global Superspeciality Hospital, Opposite Co-Operative Bank, Vip Road, Industrial Estate, Vishnu Nagar, Nanded- 431 602	Private	(O) (M) 7875913831 Email ID: drnishantjoshi@gmail.com
112.	212	Ankur Superspeciality Womens Hospital, Aanabhau Sathe Chowk, Samrat Nagar, Dist. Nanded- 431 602	Private	(O) 02462-231292 (M) 9422023503/9890195705/9511866817 Email ID: ankurhospital001@gmail.com Drdinu31@rediffmail.com
113.	213	Jijamata Hospital, Gurudwara Road, Chikhalwadi, Nanded- 431 601	Private	(O) 02462-241211 (M) 9890022938/9890354620/8158013047/ 9422189439 Email ID: jijamatahospitalnanded@gmail.com drmbhalerao@gmail.com Vibhaubhalerao@gmail.com
114.	214	Parkar Medical Foundations Hospital, 828, Shivaji Nagar, Ratnagiri- 415 639	Private	(O) 02352-222942/02352220049 (M) 9225536666/9225806436 Email ID: phripl@gmail.com matinparkar@gmail.com
115.	215	B.K.L Walawalkar Hospital, Diagnostic and Research Centre, Shreeekshetra Dervan, A/P. Kasarwadi, Sawarda, Tal-Chiplun, Ratnagiri- 415606	Private	(O) 02355-264137 (M) 9822120900/9422873028 Email ID: drmbjoshi7@gmail.com info@walawalkarhospital.com ps_godbole@yahoo.com info@bklwrmc.com
116.	216	Mhaishalkar Shinde Orthopaedic Centre and Hospital, Near Civil Hospital, S.T. Stand Road, Sangli- 416 416	Private	(O) 0233-2326491/02332376707 (M) 9421088888/9421044444/9421055555 Email ID: dranjitshinde@rediffmail.com dravirajshinde@gmail.com
117.	218	Miraj Medical Centers Wanless Hospital, Miraj-Pandharpur Road, Miraj, Sangli- 416 410	Private	(O) 0233-2223291 (M) 9130370928 Email ID: wanless114@hotmail.com wanlesshospital@rediffmail.com
118.	219	Sandhata Medical Research Society, Station Road, Extension Area, Miraj, Sangli- 416 410	Private	(O) 0233-2222590 (M) 9823058056/9890717038 Email ID: swasthiyogmiraj@gmail.com sandhatamedical@gmail.com

119.	220	Shri Tatyasaheb Ghatge Charitable Trust Hospital, 230, 4-D, Madhavanagar Road, Sangli- 416 416	Private	(O) 0233-2377275 (M) 9923580303 Email ID: drghatagehospital@rediffmail.com
120.	221	Uma Charitable Trust & Uma Hospital & Research Centre, Uma Hospital Campus, Sangli Road, Jath, Sangli- 416 404	Private	(O) 02344-246527 (M) 7798168399/7721808999/9822348142 Email ID: lionsjath@gmail.com drravindraarali@gmail.com
121.	222	Viranand Charitable Trust's Somashekar Hospital, Vijay Colony, Shivaji Nagar, Miraj, Sangli- 416 410	Private	(O) 0233-2224177/0233-2223611 (M) 9422406859/9766671993 Email ID: vcstrust1487@gmail.com drsomupatil@yahoo.co.in
122.	223	Shaikh Institute of Orthopaedic and Trauma, Sangli Miraj Road, Opp. Mahsul Bhavan, Miraj, Sangli- 416 410	Private	(M) 9890641411 Email ID: shaikhhospital@gmail.com
123.	224	Sarvamangal Hospital, Vantmure Corner, Sangli Road, Miraj, Sangli- 416 410	Private	(O) 0233-221234 (M) 9767220399/9595668008/9527643532 Email ID: sarvamangalhospitals@gmail.com parismagdum@yahoo.co.in vikrantmagdum@gmail.com
124.	225	Kai. Sou. Shantabai Arali Multipeciality Hospital, Ambedkar Nagar, Uma Hospital Campus, Jath, Sangli- 416 404	Private	(O) 02344-246527 (M) 7798168399/9822348142/7721808999 Email ID: lionsjath@gmail.com gurushantmal1999@gmail.com drravindraarali@gmail.com
125.	226	Nandadeep Eye Hospital, C/O- Nandadeep Eye Hospital, Opposite To Patidar Bhavan, Madhavanagar Road, Sangli- 416 416	Private	(O) 0233-2621727 (M) 7028402375/9850195479 Email ID: nandadeepeyehospital@gmail.com ajit_jshi@rediffmail.com patwardhan.sourabh@gmail.com
126.	227	Aditya Diagnostic Center, Adi-Laxmi Complex, Gulabrao Patil Medical College Road, Miraj, Sangli- 416 410	Private	(O) 0233-2980756 (M) 9422406859 Email ID: drsomupatil@yahoo.co.in vcstrust1487@gmail.com
127.	228	Niramay Hospital & Research Centre, Plot No. 22, CTS No. 523 A/1/19, Sadar Bazar, Opp. Zilla Parishad, Satara- 415 001	Private	(O) 02162-229158/02162233181 (M) 9822057577/9422609391 Email ID: ghorpadesk@gmail.com drghorpadesanjan@gmail.com drvandanaghorpade@gmail.com
128.	230	Amrit Medical Foundations Nandadeep Hospital, 283, Plot No. 5 B, New Radhika Road, Satara- 415 001	Private	(O) 02162-239237 (M) 9822040554/9597445069/9822089372 Email ID: nandadeephospital@rediffmail.com Vsshete54@gmail.com
129.	231	Axis Diagnostic & Scan Centre, Office No. 7, 1st Floor, Silver Land Plaza, 438 B/1, Opp. Anu Agency, Market Yard Road, Shaniwar Peth, Karad, Dist. Satara- 415 110	Private	(O) 02164-220922 (M) 7083235757 Email ID: axiscancercenter@gmail.com
130.	232	Pratibha Hospital Pvt. LTD, Century Hall, 523 A/1/4, Sadar Bazar, Opp. Zilha Parishad, Satara- 415 001	Private	(O) 02162-226200/01 (M) 9823815900/8600019075/8149553000 Email ID: skasar747@gmail.com pratibhahospital123@gmail.com Anshu170593@gmail.com
131.	233	Late Krishnarao Chavan Ch. Trust & Research Centres Clear Skin, Super Market, Tappa No.5, 1st Floor, Shaniwar Peth, Karad, Satara - 415 110	Private	(O) 02164-220422/02164225031 (M) 7588636895/9422604222/ 8692999088 Email ID: drdkc@rediffmail.com drdkc@rediffmail.com drdhanrajchavan@gmail.com
132.	234	Dr. Mahajan's Skincare Clinic And Samarth Hospital, 39, Kanchanganga Apartment, Ramkrishna Colony, Civil Hospital Road, Sadar Bazar, Satara- 415 001	Private	(O) 02162-238671/02162-239951 (M) 9096362222/9850799988 Email ID: adityasmahajan@gmail.com adityamahajan@drmahajanskincareclinic.com
133.	235	Nagvekar Hospital & Nursing Home, Opp. Vidyamandir, Kankavli College Road, Shivajinagar, Kankavli, Sindhudurg- 461 602	Private	(O) 02367-232268 (M) 9819138355 /9422434505/9422434538/ 9674187451 Email ID: managvekar@gmail.com kirtinagvekar@yahoo.com
134.	236	Western Regional Diagnostic Center, Nardave Road, Near Railway Station, Kankavli, Sindhudurg- 461 602	Private	(O) 02367-231168 (M) 8888731168/9422434505/ 9422434538/9819138355 Email ID: dr.amolnagvekar@gmail.com managvekar@gmail.com kirtinagvekar@yahoo.com drminald@gmail.com

135.	237	Ashwini Sahakari Rugnalay, Survey No. 7/07/1, Tank Plot No. 180, North Sardar Bazar, Solapur- 413 003	Private	(O) 0217-2319900 to 06/217-2451201 (M) 9552555021/9673000632/ 9422457707/7798191201 Email ID: ashwinihosp@yahoo.com rajendraghuli@gmail.com
136.	238	Kamal Kanti Medical Trust & Navjeev Children Hospital, Near Sargam Cinema, College Road, Pandharpur, Solapur- 413 304	Private	(O) 02186-223488 (M) 9822086691/8265025238 Email ID: drskshah_009@yahoo.com drsudheer4u@gmail.com
137.	239	Shri Markandey Solapur Sahakari Rugnalaya, Niyamit, Final Plot No. 19, Pachha (Bhadrawati) Peth, Solapur- 413 005	Private	(O) 0217-2620820 to 24/ 02172452124 (M) 9371483628/9370120039/ 9370602999 Email ID: mssrugsol@gmail.com swamiaken@gmail.com
138.	240	Shobha Nursing Home, 128, Murarji Peth, Opp. Sevasadan School, Saraswati Chowk, Solapur- 413 001	Private	(O) 0217-2744501/05/217-2745500 /217-2745505 (M) 9922369622/8149641639 Email ID: snhpl2007@gmail.com drshailshpatil@gmail.com drmilindpatil@gmail.com
139.	241	Span Paediatric & Neonatal critical care, 162, 165, Railway Lines, Near By Suyash Classes, Behind Balaji Bhavan, Saat Rasta, Solapur- 413 001	Private	(O) 0217-2313300/0217-2600110 (M) 9922203456/9665090010 Email ID: spanhospital@rediffmail.com Sandeepkulkarni121@gmail.com
140.	242	Chandan Neuro Sciences Hospital, 188/2/2, Laxmi Peth, Damani Nagar, Degaon Road, Solapur- 413 001	Private	(O) 0217-2621818 (M) 9922088000 Email ID: pracna@gmail.com
141.	243	Datta Meghe Medical College, Wanadongri, Hingna Road, Nagpur - 441 110	Private	(O) 0712-3295207 (M) 9823067701/9765404007/9890959395 / 9922733232 Email ID: ravimeghe@gmail.com drlokeshsid@gmail.com dralitwaghamare@gmail.com godesurinder@yahoo.com
142.	244	Sanjeevan Multispeciality Hospital & Research Institute, Ratanlal Plot, Mahadeo Mandir Road, Yavatmal- 445 001	Private	(O) 07232-256601-09/ (M) 9822219199 Email ID: mdsanjeevan@gmail.com eureka_medicare@yahoo.co.in
143.	245	Medicare Multispeciality Hospital, Behind Ramdev Baba Petrol Pump, Nagpur Road, Pusad, Yavatmal- 445 204	Private	(O) 07233-246469/7888004341/42/43 (M) 9075805485/9422166035 Email ID: pusadhospital@gmail.com medicarepusad@gmail.com
144.	246	Dr. Mohites Amrut Medical Foundation, Plot No. 5-7, Opp. Fire Brigade, Vijay Marg, Sector 19, New Panvel (East), Panvel, Navi Mumbai- 410 206	Private	(O) 022-27451941 (M) 9833846688/9819678813 Email ID: mahesh.mohite180@gmail.com saichildcareclinic@gmail.com
145.	247	Laxmi Charitable Trust Eye Hospital, Uran Road, Near Pancharatna Hotel, Panvel, Raigad- 410 206	Private	(M) 9594986811/8104190207 Email ID: info@laxmieye.org academic@laxmieye.org
146.	248	Terna Medical College, Sector 12, Phase 2, Nerul, Navi Mumbai- 400 706	Private	(O) 0222-7720563 (M) 9820195608/9820575794 Email ID: tmc@ternatrust.org sunil.petkar@ternahospital.org satishvidyasagar@ternamedical.org
147.	249	Lotus Imaging Clinics, Panvel, Raigad- 410 206	Private	(M) 7506265599/8082452452/9930940055 Email ID: licpanvel@gmail.com lotusimaging@gmail.com telereportingvikas@gmail.com
148.	250	Yashoda Hospital, 1st Floor, Satyam Arcade, Plot-26, Maitri Street Tapan, Sector 21, Kamothe, Navi Mumbai- 410 209	Private	(O) 022-27435500 (M) 9967294847/9167009900/9022335332 Email ID: drkhadbade@gmail.com Yashoda.hospital21@gmail.com
149.	251	Chirayu Children Hospital, 4th & 5th Floor, Neel Enclave, Khanda Colony, Plot-1, Sector-9, New Panvel, Navi Mumbai- 410 206	Private	(O) 022-27480050 (M) 9699000700/9833693743 Email ID: sunilpadalkar4@gmail.com cchpanvel@gmail.com
150.	252	Trimurti Bahuuddeshiya Sevabhavi Sanstha, Alok Clinic, Plot 46, Sector-1-S, Behind Cidco Office, New Panvel (East), Dist. Raigad- 410 206	Private	(O) 022-27461143/27491143 (M) 7021821758/9869416410/9820436342 Email ID: alokclinic@gmail.com drdipakkulkarni@gmail.com
151.	253	Jagruiti Rehabilitation Center, Siddhivinayak Plot No. 37, Sector-5, Taloja Phase 1, Petali, Taloja, Navi Mumbai- 410 208	Private	(M) 9822207717/ 9822207761 / 9834783906/9371425026 Email ID: jagrutirehabcentre@gmail.com dramar79@gmail.com jagrutirehabmumbai@gmail.com

152.	254	JMF's Multispeciality Hospital, Sakri Road, Dhule - 424001	Private	(O) 02568-276317, 276318/ 02562276317 (M) 9422289277/9404194042/9751926130 8888666678 Email ID: acpmmcdhule@gmail.com deanacpm@gmail.com drmadhukarpawar@gmail.com
153.	255	Kingsway Hospital, 44, Kingsway, Near Kasturchand Park, Nagpur- 440 001	Private	(M)9823084241 Email ID: info@kingswayhospitals.com
154.	256	Akshay Diagnostic Center, 1725, Ganeshnagar, 5th Lane, Near Gapeer, sangli Dist: sangli 416416	Private	(O) 0233 - 2326833 (M) 9767220399/9405184800 Email ID:psupadhye09@gmail.com
155.	257	Safalya Nursing Home, Near Vidya Vikas Circle, Pumping Station Corner, Nashik- 422 013	Private	(O) 0253-2570012/13 (M) 9890031675/9588436850 Email ID: safalyahospital2016@gmail.com anirudhvbandrkar@gmail.com
156.	258	Jain Social Federation's Anand Rishiji Hospital and Medical Research Centre, 1124, Anand Rishiji Marg, Ahmednagar- 414 001	Private	(O) 0241-2320473/74/75 (M) 9890211999/8668422387 Email ID: anandrishiji@rediffmail.com drbhandariashish@gmail.com
157.	259	Pawana Medical Foundation, Gat No. 167, Urse-Parandwadi Road, Somatane Phata, Tal. Maval, Dist. Pune- 410 506	Private	(O) 02114-221077 (M) 9822056717 / 7738343090 / 9960232100 Email ID: pawanamedfoundation2018@gmail.com medicaldirector@pawanahospital.com
158.	260	Panacea Hospital, Survey no. 16/3k, vinchur road, tal. Yeola Dist. Nashik - 423401	Private	(O) 02559 - 265526 (M) 8999564004 / 7083382626 / 9850816255 Email ID: panaceahospital16@gmail.com drkavitadarade@gmail.com
159.	261	SSP Care Advanced Pediatric Pvt. Ltd, S No- 76, P No 50, Samrat Nagar, Datta Nagar Road, Dist-Nanded 431602	Private	(M) 7414961003 / 7507777228 / 9028442990 Email ID: drsandeepsudpatil@gmail.com
160.	262	Sushila Apang Punarvasan Pratisthan Baramati, Dist. Pune Opp. Silver Jubilee Hospital, Baramati 413 102	Private	(O) 02112 221196 (M) 9822459387 Email ID : gokulakale@gmail.com

ANNEXURE "D"

CONSTITUTIONAL RESERVATION

1) The candidates recognized by the State of Maharashtra as belonging to the following Backward Classes, shall alone be eligible to claim admissions as against the seats reserved for such backward class categories. The constitutional reservation at Government/ Corporation Institutes is as mentioned below.

Category		Reservation Quota	
		Reservation from available State quota at Government Institute	Reservation from sanctioned intake Private Unaided Institutions/Colleges
A	Scheduled Castes and Scheduled Caste converts to Buddhism (SC)	13.0 percent	No Constitutional reservation for admission is applicable in private CPS Institutes
B	Scheduled Tribes (ST)	7.0 Percent	
C	Vimukta Jati (VJ) DT-A	3.0 percent	
D	Nomadic Tribes NT-B	2.5 percent	
E	Nomadic Tribes NT-C	3.5 percent	
F	Nomadic Tribes NT-D	2.0 percent	
G	Other Backward Classes (OBC) including SBC	19.0 percent	
Total		50.0 percent	
H	Economically Weaker Section (EWS)If applicable	10.0 percent	

- i. In Government institution, constitutional reservation is as per MEDD GR.No.CET3518/C.R.32/18/Edu-2 dated 29/01/2018
- 2) Candidates belonging to aforesaid Backward Class categories will be required to submit the Caste Certificate and the Caste/Tribe Validity Certificate.
- 3) Caste certificate issuing authority: - Caste certificate stating that the caste is recognized under a particular backward class category in Maharashtra state is issued by Sub-Divisional Magistrate/Executive Magistrate/Metropolitan Magistrate in Maharashtra state.
- 4) **The Caste/Tribe validity Certificate issuing Authorities are as follows: -**
 - a) For Candidates belonging to Scheduled Caste, Scheduled Caste converts to Buddhism, Vimukta Jati, Nomadic Tribes^{1,2&3} and Other Backward Class, Caste Validity Certificate is issued by **Divisional Caste Certificate Scrutiny Committee of respective Divisional Social Welfare Office** (Konkan, Pune, Nashik, Aurangabad, Amravati and Nagpur).
 - b) For Candidates belonging to Scheduled Tribe the Tribe Validity Certificate is issued by Director/Deputy Director, **Tribe Certificate Scrutiny Committee of respective Region** (Konkan, Pune, Nashik, Aurangabad, Amravati and Nagpur).

- 5) **The candidate should have claimed the constitutional reservation in the original application form.** The candidate claiming constitutional reservation must submit original **caste validity certificate at the time of counseling for filling preference form, failing which the category claim will not be granted.**

6) **NON-CREAMY LAYER**

A candidate belonging to 'Creamy Layer' amongst the categories (C) to (G) must note that the provision of reservation is NOT applicable to him/her. A candidate claiming benefit of reservation under the categories (C) to (G) above will be required to produce Non-Creamy Layer Certificate as specified in the Government resolution No.CBC-10/2008/CR-697/VJNT⁻¹, dated 24th June, 2013. The certificate should be **valid upto 31/03/2021 or later**. The Non-Creamy Layer Certificate is issued by Sub-Divisional Officer/Deputy Collector/Collector of the district.

However, such a Non-Creamy Layer Certificate shall be produced in any case at the time of filling up of Preference Form, failing which the category claimed will not be granted.

Applicants belonging to Special Backward Class

N.B.: AS per the Maharashtra Government ACT NO. XXX of 2006 dated 1st August 2006 the candidate belonging to the Special Backward Category shall be considered from and out of their respective original / parent Reserved Category such as Other Backward Classes.

- 7) Inter-se amongst the reserved categories will be operated at the end of each admission process against the unfilled reserved categories seats as per merit and choice of the reserved categories candidates.

The seats remaining vacant from various categories will be filled in during inter-se admission process as follows:

- a) From among the candidates of their respective group from the Inter-se State Merit List of that particular group where the vacancies exist.

A -The groups are as follows -

GROUP - I (i) Scheduled Castes and Schedule Caste converted to Buddhism (S.C.) (ii) Scheduled Tribes including those living out-side specified area (S.T.)
GROUP - II (i) Vimukta Jati (VJ)(DT-A) (ii) Nomadic Tribes (NT-B)
GROUP - III (i) Nomadic Tribes (NT-C) (ii) Nomadic Tribes (NT-D) (iii) Other Backward Classes (OBC) including SBC

- (b) If the seats still remain vacant, then the seats will be filled, from among the candidates of all the categories mentioned above from the all categories combined merit list.

- (c) If the seats still remain vacant then the seats will be filled from among the candidates of the common merit list.

B – The seats remaining vacant of EWS category will be filled from among the candidates of the Common merit list.

- 8) **Ear-Marking:** Reserved category candidate entitled to admission on the basis of merit in an open category seat will have the option of taking admission either against his/her respective category seat or on an open category seat. If he/she opts for the reserved category, he/she will be deemed to have been admitted as an open category candidate and not as reserved category candidate. One seat in the college where he/she was eligible for admission against open seat shall be earmarked for a candidate belonging to the respective reserved category. Such earmarked seat will be made available immediately to the successive reserved category candidate from the same category merit.

Admission under constitutional reservation seat will be governed by the Maharashtra Schedule Castes, Scheduled Tribes, Denotified Tribes (Vimukta Jatis), Nomadic Tribes, Other Backward Classes and Special Backward Category Regulation of Issuance and Verification of Caste Certificate Act, 2000 (Mah. Act No. XXIII of 2001)

- 9) **Orphan :** As per Women & Child Development GR No Orphan – 2015/CR 182/KA -03 Dated 23/08/2021. 1% seats are reserved for Orphan. Candidate should have certificate issue as per the above stated Government Resolution.

अनाथांच्या १% आरक्षणाच्या
धोरणात बदल करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक- अनाथ-२०१८/प्र.क्र.१८२/का-०३
नविन प्रशासन भवन, तिसरा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक- २३ ऑगस्ट, २०२१.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्र.संकीर्ण-२०१३/प्र.क्र.१०९/का.०३, दि.०६.०६.२०१६.
- २) शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्र.अमुजा-२०११/प्र.क्र.२१२/का.०३, दि.०२.०४.२०१८.
- ३) शासन परिपत्रक, महिला व बाल विकास विभाग क्र.-अनाथ-२०१८/प्र.क्र.१८२/का.०३, दि.२०.८.२०१९.

प्रस्तावना :-

बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ अन्वये काळजी व संरक्षणाची गरज असलेल्या अनाथ, निराधार बालकांना पोलीस, स्वयंसेवी संस्था, पालक यांचेकडून बाल कल्याण समितीमार्फत बालगृहात प्रवेश दिला जातो. ० ते १८ वयोगटातील अशा मुलांना बालगृहामध्ये अन्न, वस्त्र, निवारा, आरोग्य सुविधा, शिक्षण, प्रशिक्षण इत्यादी सुविधा पुरविल्या जातात व पुनर्वसनासाठी प्रयत्न केले जातात. अनाथ मुलांना त्यांचा संस्थेतील कालावधी संपल्यानंतर संस्थेच्या बाहेर पडल्यानंतर अनेक समस्यांना तोंड द्यावे लागते. अनाथ मुलांची जात नक्की माहिती नसल्याने, त्यांना कोणत्या एका विशिष्ट प्रवर्गात समाविष्ट करता येत नाही. जातीचा दाखला नसल्यामुळे, त्यांना विविध शासकीय लाभापासून वंचित रहावे लागते. त्यामुळे त्यांच्या भावी आयुष्यात अनेक अडचणी निर्माण होतात. अनाथ मुलांकडे कोणतीही कागदपत्रे व पुरावे नसल्यामुळे, त्यांना जातीचे प्रमाणपत्र मिळत नाही व त्यामुळे त्यांना विविध शासकीय सवलतीपासून वंचित रहावे लागते. त्यामुळे अनाथ मुलांना राज्य शासनाच्या विविध सवलतीचा लाभ घेता यावा, याकरीता आरक्षण लागू करणेबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यानुसार दिनांक १७ जानेवारी, २०१८ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीतील निर्णयानुसार वाचा क्र.२ च्या शासन निर्णयान्वये, अनाथ मुलांना खुल्या प्रवर्गातून शिक्षण व नोकरी यामध्ये १% समांतर आरक्षण लागू करण्यात आले आहे.तर वाचा क्र.३ नुसार अनाथ आरक्षणाच्या अनुषंगाने मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत.

२. अनाथ आरक्षणासंबंधीत संदर्भीय क्र. २ येथील दि. २/०४/२०१८ च्या शासन निर्णयात नमूद अनाथांच्या व्याख्येत बदल करण्याबाबत तसेच अनाथांची तीन प्रकारांमध्ये वर्गवारी करणेबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यानुसार सुधारित प्रस्ताव सामान्य प्रशासन विभागास सादर करण्यात आला होता. अनाथ आरक्षण या विषयाच्या अनुषंगाने अनाथांना खुल्या प्रवर्गातून १% आरक्षण लागू करण्याऐवजी त्यांना दिव्यांगांच्या धर्तीवर १% आरक्षण निश्चित करणेबाबत सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांनी सुचित केले होते. त्यानुसार अनाथांना १% आरक्षण लागू करणे, अनाथांच्या व्याख्येमध्ये बदल करणे, अनाथांची तीन प्रकारांमध्ये वर्गवारी करणे, अनाथ प्रमाणपत्र नमून्यात बदल करणे व यानुषंगाने आरक्षणासंबंधीत उपरोक्त वाचा क्र.१ ते ३ मधील शासन निर्णय अधिक्रमीत करून एकच सर्वसमावेशक शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

बाल न्याय (मुलांची कालजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ अन्वये कालजी व संरक्षणाची गरज असलेल्या अनाथ, निराधार बालकांना संस्थेतून बाहेर पडल्यानंतर जातीचा दाखला नसल्यामुळे विविध शासकीय लाभांपासून वंचित रहावे लागते. त्यामुळे अनाथ मुलांना राज्य शासनाच्या विविध सवलतींचा लाभ घेता यावा याकरीता खालीलप्रमाणे वर्गीकृत अनाथांना शिक्षण व नोकरी यामध्ये १% आरक्षण लागू करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

- १) "अ" या प्रवर्गामध्ये पूर्णतः अनाथ असलेल्या बालकांचा, ज्यांच्या आई-वडील, भाऊ-बहीण, जवळचे नातेवाईक, गाव, तालुका, पत्ता याबाबत काहीही माहिती उपलब्ध नाही आणि त्या बालकांचे पालनपोषण बालकांच्या काळजीसाठी कार्यरत संस्थेत/ अनाथालयात झाले आहे, अशी बालके.
- २) "ब" या प्रवर्गामध्ये ज्या मुलांचे आई-वडील यांचे निधन झालेले आहे तथापि, त्यांच्या नातेवाईकांबाबत माहिती उपलब्ध असून त्यांच्या कागदपत्रावर जातीचा उल्लेख करण्यात आलेला आहे आणि त्या बालकांचे पालनपोषण बालकांसाठी कार्यरत संस्थेत/ अनाथालयात झाले आहे, अशी बालके.
- ३) "क" या प्रवर्गामध्ये ज्या मुलांचे आई-वडील यांचे निधन झाले आहे परंतु त्या मुलांचे इतर नातेवाईक जिवंत असून बालकांचे संगोपन नातेवाईकांकडे झालेले असून बालकांच्या जातीबाबतचीही माहिती उपलब्ध आहे, अशी बालके.

२. अटी व शर्ती/ कार्यपद्धती :-

- १) महिला व बाल विकास विभागाकडून ज्या अनाथ मुलांना अनाथ प्रमाणपत्र देण्यात आलेली आहेत अशी बालके आरक्षणासाठी पात्र राहतील. तथापि, ज्या अनाथ मुलांच्या आई-वडीलांचे निधन त्या मुलांच्या वयाची १८ वर्ष पूर्ण होण्यापूर्वी झाले असेल अशाच बालकांना आरक्षण अनुज्ञेय राहील.
- २) अनाथ आरक्षणाची अंमलबजावणी दिव्यांगांच्या आरक्षणाप्रमाणे करण्यात येईल.
- ३) पदभरती तसेच शैक्षणिक, वसतिगृहे व व्यावसायिक शिक्षण प्रवेशासाठी अनाथ आरक्षण लागू राहील.
- ४) अनाथ पदाची गणना पदभरतीच्या तसेच शैक्षणिक प्रवेशासाठी उपलब्ध पदसंख्येच्या १% राहील.
- ५) पदभरती अथवा शैक्षणिक प्रवेशासाठीची अनाथ आरक्षणाची पदे खुला किंवा सामाजिक आरक्षण प्रवर्गात दर्शविण्यात येऊ नयेत.
- ६) अनाथांसाठी आरक्षित पदावर गुणवत्तेनुसार निवड झालेल्या उमेदवारांचा समावेश तो ज्या प्रवर्गाचा आहे त्या प्रवर्गात करण्यात येईल.
- ७) भरती वर्षात पात्र अनाथ उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर आरक्षित जागेचा अनुषंग पुढील भरती वर्षासाठी ओढण्यात येईल. जर पुढील भरती वर्षातही पात्र अनाथ उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर पद अनाथांव्यतिरिक्त इतर उमेदवारांमधून गुणवत्तेनुसार भरण्यात येईल.
- ८) अनाथ आरक्षणाचा लाभ घेऊन शासन सेवेत रुजू होणाऱ्या उमेदवाराला अनाथ प्रमाणपत्र पडताळणीच्या अधीन राहून तात्पुरत्या स्वरूपात नियुक्ती देण्यात येईल. नियुक्ती पश्चात ६ महिन्यांच्या कालावधीत अनाथ प्रमाणपत्राची पडताळणी करून घेण्याची जबाबदारी संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी/ विभाग प्रमुख व आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे यांची राहील.
- ९) अनाथांसाठीचे आरक्षण हा शासन निर्णय लागू झाल्याच्या दिनांकापासून पुढे होणाऱ्या नोकरभरती व शैक्षणिक प्रवेशासाठी लागू राहील. तसेच दि. २४.२०१८ नंतर ज्या पदभरतीचा अंतिम निकाल जाहीर करण्यात आलेला नसेल, अशा सर्व पदभरतीसाठी देखील प्रस्तावित आरक्षण लागू राहील.

१०) अनाथालयात दाखल करण्यात येणाऱ्या काही बालकांची जात माहित नसताना त्यांच्या शैक्षणिक प्रवेशासाठी अंदाजे जात नमूद केल्याचे निदर्शनास येते. अशा बालकांच्या जात प्रमाणपत्राची वैधता होऊ शकत नसल्यास सदर उमेदवारास पदभरती अथवा शैक्षणिक प्रवेशानंतर खुल्या प्रवर्गात दर्शविण्यात यावे.

११) सदर शासन निर्णय अंमलात येण्यापूर्वी ज्या पात्र अनाथ मुलांना (दोन्ही पालक नसलेली) महिला व बाल विकास विभागामार्फत अनाथ प्रमाणपत्राचे वितरण करण्यात आलेले असेल अशा मुलांची प्रमाणपत्रे आरक्षणासाठी पात्र राहतील. तथापि, प्रस्तुत शासन निर्णय निर्गमित झाल्यानंतर ज्या अनाथांना शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, दिनांक ६.६.२०१६ मध्ये विहित केलेल्या नमुन्यानुसार प्रमाणपत्र वितरीत करण्यात आलेले आहे अशा मुलांना सुधारीत नमुन्यात "अ", "ब" आणि "क" या प्रवर्गात वर्गवारी करून सुधारीत प्रमाणपत्र वितरीत करण्याची कार्यवाही संबंधित विभागीय उपायुक्त महिला व बाल विकास विभाग यांनी एका महिन्याच्या आत पूर्ण करावी. नवीन नमुन्यानुसार प्रमाणपत्र वितरीत करतांना संबंधित अनाथ मुलाकडून कोणतीही नवीन कागदपत्रांची मागणी करण्यात येवू नये. विभागीय कार्यालयाकडे उपलब्ध अभिलेखाच्या आधारे त्या मुलाची वर्गवारी करून सुधारीत प्रमाणपत्र निर्गमित करणे बंधनकारक राहिल.

१२) अनाथ आरक्षणाच्या अनुषंगाने अभिनिर्णय देण्यास महिला व बाल विकास विभाग सक्षम राहिल.

३. अनाथ आरक्षणाच्या अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शक सूचना:-

- १) अनाथ आरक्षणासाठी अर्ज करणा-या उमेदवारास अनुसूचित जाती या प्रवर्गासाठी निश्चित केलेले वय, शैक्षणिक शुल्क, परीक्षा शुल्क, किमान गुणवत्ता पात्रता इत्यादी निकष लागू राहतील.
- २) अनाथ आरक्षणासाठी अर्ज करणाऱ्या उमेदवाराने महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी दाखला (Domicile) सादर करणे बंधनकारक राहिल.
- ३) आरक्षणाच्या अनुषंगाने सामान्य प्रशासन विभागाने वेळोवेळी निश्चित केलेले निकष व अटी अनाथ आरक्षणास लागू राहतील.
- ४) अनाथ आरक्षणासाठी अर्ज करणारा उमेदवार संबंधित पदाच्या सेवा प्रवेश नियमातील तरतूदीनुसार पदासाठी आवश्यक असणारी किमान शैक्षणिक व इतर अर्हता प्राप्त करणारा असावा.
- ५) अनाथ आरक्षण लागू करताना शासन निर्णयातील तरतूदींचे काटेकोरपणे पालन करण्याची जबाबदारी संबंधित प्राधिकरणाची राहिल.

४. अनाथ प्रमाणपत्रासाठी आवश्यक कागदपत्रे/निकष :-

- १) "अ" व "ब" प्रवर्गांमध्ये समावेश होणा-या अनाथांच्या आई-वडीलांचा शोध घेवून, त्यापैकी कोणीही हयात नसल्याबाबतची संबंधित यंत्रणेकडून खात्री केल्याचे संस्थेचे अधिक्षक यांचे प्रमाणपत्र जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी प्रमाणित करावे. (त्यासाठी संस्थेचे अधिक्षक यांनी जन्म-मृत्यू नोंद रजिस्टर, शाळा सोडल्याचा दाखला, प्रवेश निर्गम रजिस्टरची प्रत, गृह चौकशी अहवाल, बाल कल्याण समिती/बाल न्याय मंडळाचे आदेश यापैकी एक ग्राह्य धरावे.)
- २) "क" प्रवर्गात येणा-या अनाथांचे आई-वडील हयात नसलेबाबत ग्रामसेवक/मुख्याधिकारी/वार्ड अधिकारी किंवा इतर सक्षम अधिकारी यांचेकडून मिळालेला मृत्यु दाखला किंवा तत्सम कागदपत्रे जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी विचारात घेवून तो अनाथ असल्याचे प्रमाणित करावे.

५. "अ" आणि "ब" प्रवर्गांतील (संस्थेतील/ संस्थेतून बाहेर पडलेले) अनाथ मुलांसाठी प्रमाणपत्र प्राप्त करणेसाठी करावयाच्या अर्जाची कार्यपद्धती:-

- १) अनाथ प्रमाणपत्रासाठीचे निकष पूर्ण करणाऱ्या अनाथ मुलाने सध्या वास्तव्यास असलेल्या किंवा अनाथ उमेदवार वयाच्या १८ वर्षांनंतर संस्थेतून बाहेर पडले असतील अशा संस्थेच्या अधिकाकाडे अनाथ प्रमाणपत्र मिळण्यासंदर्भात अर्ज सादर करावा.
- २) संबंधित संस्थेच्या अधिकांनी त्या मुलाच्या अर्जावरून त्या मुलाने ज्या-ज्या संस्थेत वास्तव्य केले आहे अशा सर्व संबंधित संस्थेच्या अधिकांकडून आवश्यकतेनुसार त्या मुलाची माहिती स्वतः उपलब्ध करावी.
- ३) संस्थेच्या अधिकांनी मुलासंबंधीत माहिती व उपलब्ध कागदपत्रांच्या आधारे सदर मुलगा निकषानुसार अनाथ असल्याचे प्रमाणित करून जिल्हा महिला बाल विकास अधिकारी यांना प्रस्ताव सादर करावा.
- ४) जिल्हा महिला बाल विकास अधिकारी यांनी सदर प्राप्त अहवालाचे प्रमाणपत्र प्रमाणित करून अनाथ प्रमाणपत्र मिळणेबाबतचा प्रस्ताव स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह संबंधित जिल्ह्याच्या बाल कल्याण समितीस सादर करावा.
- ५) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेकडून अनाथ प्रमाणपत्र देणेबाबतचा प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर बाल कल्याण समितीकडून सदर अर्जाची तपासणी करण्यात येईल व उपलब्ध कागदपत्रांच्या आधारे प्राप्त प्रस्तावाची छाननी करून सदर मुलाचे आई-वडील हयात नसल्याचे व निश्चित केलेल्या निकषासार तो अनाथ असल्याचे प्रमाणित करावे किंवा आवश्यकता असेल तरच पोलीस / महसूल विभागाच्या यंत्रणेकडून छाननी करून तसेच गरजेनुसार मुलाखत घेऊन अर्ज प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून कमाल ४० दिवसात शिफारशीसह पुनः संबंधित जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांच्याकडे सादर करणे बंधनकारक राहील.
- ६) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी बाल कल्याण समितीकडून प्राप्त प्रस्ताव ७ दिवसात शिफारशीसह विभागीय उपायुक्त(महिला व बाल विकास) यांच्याकडे निर्णयार्थ पाठविणे बंधनकारक राहील.
- ७) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी सादर केलेला प्रस्ताव /शिफारस विचारात घेऊन विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास यांचेकडून अनाथ प्रमाणपत्र देण्याची कार्यवाही करण्यात यावी. तसेच शिफारस अमान्य करण्यात येऊन अनाथ प्रमाणपत्र नाकारण्यात आल्यास विभागीय उपायुक्त महिला व बाल विकास यांचेकडून कारणासहित सदर अर्ज जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांच्याकडे परत पाठविण्यात येईल.

६."क" प्रवर्गातील (संस्थेत कधीही दाखल नसलेले) अनाथ मुलांसाठी प्रमाणपत्र प्राप्त करणेसाठी करावयाच्या अर्जाची कार्यपद्धती :-

- १) अनाथांच्या "क" प्रवर्गामध्ये येणा-या ज्या मुलाचे आई वडिल हयात नाहीत अशा मुलांच्या बाबतीत त्यांनी संबंधित जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेकडे अर्ज करणे आवश्यक राहील.
- २) "क" प्रवर्गात येणा-या अनाथांचे आई-वडील हयात नसलेबाबत ग्रामसेवक/मुख्याधिकारी/वार्ड अधिकारी किंवा सक्षम अधिकारी यांचेकडून मिळालेला दाखला जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी तपासून प्रमाणित करावा.
- ३) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेकडून संबंधित जिल्ह्याच्या बाल कल्याण समितीकडे सदर अर्ज पाठविण्यात येईल. बाल कल्याण समितीकडून सदर अर्जाची तपासणी करण्यात येईल व आवश्यकतेनुसार पोलीस / महसूल विभाग/ग्राम विकास विभागाच्या यंत्रणेकडून छाननी करून तसेच मुलाखत घेऊन अर्ज प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून कमाल ४०

दिवसात शिफारस पुनः संबंधित जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांच्याकडे सादर करणे बंधनकारक राहिल.

- ४) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी बाल कल्याण समितीकडून प्राप्त शिफारस ७ दिवसात विभागीय उपायुक्त(महिला व बाल विकास) यांच्याकडे निर्णयार्थ पाठविणे बंधनकारक राहिल.
- ५) बाल कल्याण समितीची शिफारस विचारात घेऊन विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास यांचेकडून अनाथ प्रमाणपत्र देण्याची कार्यवाही करण्यात यावी. तसेच शिफारस अमान्य करण्यात येऊन अनाथ प्रमाणपत्र नाकारण्यात आल्यास विभागीय उपायुक्त महिला व बाल विकास यांचेकडून कारणासहित सदर अर्ज जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांच्याकडे परत पाठविण्यात येईल.

७. अनाथ प्रमाणपत्र वितरीत करण्याची प्रक्रिया :-

- १) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी व बाल कल्याण समितीची शिफारस विचारात घेवून विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास यांनी चांगल्या प्रतीच्या कागदावर विहित करण्यात आलेल्या प्रपत्रातील नमुन्यानुसार छापील लेटर हेडवरती अनाथ प्रमाणपत्र स्वाक्षरी करून वितरीत करावे.
- २) आयुक्त, महिला व बाल विकास यांच्या मार्फत अनाथ प्रमाणपत्रासाठी एक संकेतांक विकसीत करण्यात यावा. सर्वसाधारणपणे ज्यामध्ये पहिली दोन अक्षरे (MH), महाराष्ट्र राज्य, पुढील दोन अक्षरे ज्या जिल्ह्यातील CWC / JJB आदेशान्वये बालक बालगृहात दाखल झाले आहे ते दर्शविल. संकेतामधील शेवटचा अंक हा अनाथ प्रमाणपत्राचा अनुक्रमांक दर्शविल. उदा. अहमदनगर (AH) तर पुढील अक्षर (N) हे (NGO) साठी व (G) हे शासकीय बालगृहासाठी दर्शविल. तसेच जिल्ह्यात एकापेक्षा जास्त बाल कल्याण समिती, अस्तित्वात असतील तर १,२,३, असे नमूद करण्यात यावे. कधीही संस्थेत दाखल नसलेल्या बालकांच्या अनाथ प्रमाणपत्रामध्ये (N) आणि (G) ऐवजी (O) असा संकेतांक नमूद करावा.
- ३) विभागीय उपायुक्त यांनी वितरीत केलेल्या प्रमाणपत्राची एक प्रत आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे यांच्या अभिलेखासाठी उपलब्ध करावी.
- ४) अनाथ प्रमाणपत्राच्या अनुषंगाने जर कांही तक्रार असल्यास यासंदर्भात अपिलीय प्राधिकारी हे आयुक्त, महिला व बाल विकास हे राहतील.

८. अनाथ मुलांची शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्तीसाठी प्रक्रिया :-

- १) अनाथ मुलांच्या माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शैक्षणिक शुल्काची संपूर्ण प्रतीपूर्ती तर उच्च शिक्षणासाठी (पदवी व पदव्युत्तर) शासकीय महाविद्यालयांमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या अनाथ मुलांच्या शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती महिला व बाल विकास विभागाच्या बाल न्याय निधीमधून करण्यात येईल.
- २) अनाथ आरक्षणातून प्रवेश घेतलेल्या मुलांचे शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्तीचे प्रस्ताव संबंधित विद्यालये/महाविद्यालये/विद्यापीठ यांनी बाल न्याय निधी सदस्य सचिव तथा उपायुक्त(बाल विकास), महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांचेकडे सादर करावेत.
- ३) बाल न्याय निधी सदस्य सचिव तथा उपायुक्त (बाल विकास) यांना शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्तीचे प्रस्ताव एकत्रितपणे वेळोवेळी प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास यांचे अध्यक्षतेखाली गठीत बाल न्याय निधी व्यवस्थापन समितीसमोर सादर करावेत.

- ४) बाल न्याय निधी व्यवस्थापन समितीच्या मान्यतेनंतर शुल्क प्रतिपुर्तीची कार्यवाही बाल न्याय निधी सदस्य सचिव तथा उपायुक्त(बाल विकास), महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांनी संबंधीत विद्यालये/महाविद्यालये/विद्यापीठ यांना डिजीटल पध्दतीने करावी.
- ५) एखाद्या अनाथ प्रवेशिताने शैक्षणिक शुल्क संबंधीत विद्यालये/महाविद्यालये/विद्यापीठ यांना अदा केले असेल तर अशा वेळेस सदर प्रतिपुर्ती त्या विद्यार्थ्याला थेट डिजीटल पध्दतीने करण्यात यावी.
९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा साकेतांक २०२१०८२३१६०३१०३८३० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

VARUDKAR MAHESH
ASHOKRAO

(म.अ.वरुडकर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष/ सदस्य, विधानसभा/ विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई
५. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
६. मा.मंत्री, नियोजन/ वित्त विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
७. मा.मंत्री/ राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
८. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
९. सर्व विभागांचे अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१०. प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे
१२. आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई
१३. सर्व जिल्हाधिकारी
१४. महालेखापाल- महाराष्ट्र-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर
१५. महालेखापाल- महाराष्ट्र-१/२ (लेखा परिक्षा), मुंबई / नागपूर
१६. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१७. उपायुक्त (महिला विकास)/ (बाल विकास), महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे
१८. सर्व विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास (आयुक्तालयामार्फत)
१९. सर्व जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी (आयुक्तालयामार्फत)
२०. सर्व कार्यासने, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२१. निवड नस्ती, का-०३.

प्रपत्र

अनाथ प्रमाणपत्र

विभागीय उपायुक्त (महिला व बाल विकास) यांचे कार्यालय -

विभागाचे नाव-

- संदर्भ- १.शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्र.....दिनांक.....
२.बाल कल्याण समिती.....यांचे पत्र क्र.....दिनांक.....अन्वये केलेली शिफारस.
३.जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचे पत्र क्र.....दिनांक.....अन्वये केलेली शिफारस.

संकेतांक क्रमांक

नवीन फोटो

विभागीय उपायुक्त कार्यालयाचा
गोल शिक्का

नाव :-

१) "अ" प्रवर्गातील अनाथ मुलांसाठी "अनाथ" असल्याचे प्रमाणपत्र.

प्रमाणित करण्यात येते की, प्रवेशित नामे वय वर्षे
अंदाजित जन्मदिनांक हा दिनांक पासून संस्था, मु. पो. ---
..... ता. जिल्हा या शासनमान्य स्वयंसेवी/ शासकीय
बालगृहात त्या संस्थेतील प्रवेशित रजिस्टरमधील नोंदणी क्रमांक नुसार दाखल झालेला ---
..... मुलगा / मुलगी अनाथ आहे.

संस्थेत दाखल होण्याची पार्श्वभूमी :- (वर्णन द्यावे)-----

प्रवेशित नामे.....याच्या/हिच्या आई वडिलांचा ठाव ठिकाणा सर्व मार्गांचा अवलंब करूनही
अद्याप लागलेला नाही किंवा लागण्याची शक्यता नाही. संबंधित प्रवेशित हा अनाथ असल्याचे प्रमाणित करीत
आहे. तसेच त्याच्या जातीबाबत कोणतेही कागदपत्र उपलब्ध नाही, असेही प्रमाणित करण्यात येत आहे.

२) "ब" प्रवर्गातील अनाथ मुलांसाठी "अनाथ" असल्याचे प्रमाणपत्र.

प्रमाणित करण्यात येते की, प्रवेशित नामे वय वर्षे
अंदाजित जन्मदिनांक हा दिनांक पासून संस्था, मु. पो. ---
..... ता. जिल्हा या शासनमान्य स्वयंसेवी/ शासकीय
बालगृहात त्या संस्थेतील प्रवेशित रजिस्टरमधील नोंदणी क्रमांक नुसार दाखल झालेला ---
..... मुलगा / मुलगी अनाथ आहे.संस्थेत दाखल होण्याची पार्श्वभूमी :- (वर्णन द्यावे)-----

प्रवेशित नामे.....याच्या/हिच्या (नांव व पत्ता) ----- या नातेवाईकाचा शोध लागलेला असून, त्याचे प्रवेशिताशी नाते ----- असे आहे. नातेवाईकाशी जात ----- असल्याने, प्रवेशितांची जात ----- असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे. तसेच संबंधित प्रवेशित हा अनाथ (आई वडील नसलेला) असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे

३) “क” प्रवर्गातील मुलासाठी अनाथ असल्याचे प्रमाणपत्र.

प्रमाणित करण्यात येते की, अर्जदार नामे ----- वय वर्षे ----- जन्म दिनांक ----- हा /ही महिला व बाल विकास विभागांतर्गत कार्यरत असणा-या संस्थेमध्ये कधीही दाखल नव्हती. याचे/हिचे आई वडील मयत आहेत तथापि याचे /हिचे कागदपत्रावरजातीचा उल्लेख करण्यात आलेला आहे.....याचे/हिचे इतर नातेवाईक जिवंत असून त्याचे नातेवाईकांकडे संगोपन झालेले आहे. नातेवाईकाची जातअसल्याने अर्जदाराची जात.....असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे. तसेच संबंधित अर्जदार अनाथ असल्याचे (आई वडील नसलेला) असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे.

(अनाथ प्रमाणपत्र वितरीत करताना अनाथ मुलगा ज्या प्रवर्गातील (“अ”, “ब” आणि “क”) असेल त्यासंबंधीत नमुन्याचा वापर करण्यात यावा.)

त्याचे भविष्य उज्ज्वल व्हावे, ही शुभेच्छा.

(गोल शिक्का)

स्वाक्षरी /-

नाव-

विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास,
.....विभाग.

महाराष्ट्र शासन

ई-मेल-surendra.chankar@nic.in

कालमर्यादित

क्र.एमईडी १०१८/प्र.क्र.२०१९/शिक्षण-२
वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्वय विभाग,
गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय आवार,
९ वा मजला, लोकमान्य टिळक मार्ग,
नवीन मंत्रालय, मुंबई-४०० ००१.
दिनांक:- ३१/०१/२०२२

प्रति,
आयुक्त,
वैद्यकीय शिक्षण,
मुंबई

विषय:- आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशामध्ये अनाथ उमेदवारांना आरक्षण लागू करण्याबाबत.

संदर्भ:- १) आपले पत्र क्र.संवैशिवस/३५२१/आयटी/प्रकल्प/२०२१/सीईटीआयटी-१,५,१५, दिनांक २५/०१/२०२२
२) शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्रमांक.अनाथ-२०१८/प्र.क्र.१८२/का-०३,
दिनांक २३/०८/२०२१
३) समक्रमांक शासन पत्र दिनांक २०/०६/२०१८

महोदय,

वरील विषयाच्या अनुषंगाने संदर्भाधीन शासन पत्र आणि शासन निर्णयाचे कृपया अवलोकन व्हावे.
२. आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशामध्ये महिला व बाल विकास विभागाने निश्चित केलेल्या धोरणानुसार अनाथ उमेदवारांना आरक्षण लागू करण्याच्या अनुषंगाने संदर्भाधीन क्र.३ वरील शासन पत्रान्वये सूचना निर्गमित करण्यात आल्या होत्या. तथापि, महिला व बाल विकास विभागामार्फत सदर धोरणामध्ये शासन निर्णय दिनांक २३/०८/२०२१ अन्वये सुधारणा करण्यात आलेली आहे.
३. महिला व बाल विकास विभागाने निश्चित केलेले सुधारित धोरण विचारात घेता शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासून आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमांचे प्रवेश करताना उक्त दिनांक २३/०८/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतुदीचा अवलंब करून अनाथ उमेदवारांना आरक्षण लागू करण्यास याद्वारे शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

आपला,

(सुरेंद्र चानकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति, माहिती तथा आवश्यक त्या कार्यवाहीस्तव.

- १) आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, मुंबई
- २) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, मुंबई
- ३) संचालक, आयुष संचालनालय, मुंबई
- ४) निवडनस्ती (शिक्षण-२)

ANNEXURE "E"

PERSONS WITH DISABILITY (PWD) RESERVATION

Office of ADG (ME)
Ph. No.011-23062493
Fax No. 011-23061907
Email: adgme@nic.in

GOVERNMENT OF INDIA
DIRECTORATE GENERAL OF HEALTH
SERVICES
NIRMAN BHAWAN, NEW DELHI-110108

By E-mail/Urgent
Date.18.02.2019

F.No U-12021/ 05/ 2018- MEC(Part)

To,

Directors Medical Education of states/ Principals/ Deans of Medical Institutions
designated as Disability Centres

**Sub: - Guidelines issued by BOG, MCI regarding admission of PwD students and format of
Certificate of Disability to be issued to students- reg.**

Sir,

I am directed to say that Board of Governors in Supersession of Medical Council of India has issued **Guidelines regarding admission of students with "Specified Disabilities" under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 vide Gazette Notification No. MCI-34(41)/2018-Med./170045 dated 5th February, 2019** (Notification enclosed as ANNEXURE-I). The extent of "specified disability" in a Person with Disability (PwD candidate) shall be assessed in accordance with these guidelines for the purpose of issuing Disability Certificate and at the time of admission in the college.

A List of Disability Centres which have been designated as PwD Centres to issue Disability Certificates by this Directorate is being attached as **ANNEXURE-II**. Further, a format of **Disability Certificate** is being enclosed herewith (as **ANNEXURE-III**) which has to be provided to the PwD candidates, specifying the Name of the Disability, Range of Disability and whether the PwD candidate is **Eligible/ Not Eligible** for admission to Medical Courses. A Notice regarding this has already been uploaded on the website of Medical Counselling Committee(www.mcc.nic.in) for the information/ knowledge & benefit of PwD candidates.

You are requested to do the needful to examine and issue Disability Certificates to PwD candidates, so that they can avail the benefit of 5% PwD reservation earmarked by Ministry of Social Justice & Empowerment for 21 Benchmark Disabilities given under Rights of Persons with Disability Act 2016.

This issues with the approval of competent authority.

Yours Faithfully,

(Prof. (Dr.) B. Srinivas)
Assistant Director General (ME)
Tel. 23062493, Fax-23061907
E-Mail:- adgme@nic.in

Copy to:

1. PS to JS(ME)
2. PS to DGHS
3. PS to Chairman, MCC

CERTIFICATE OF DISABILITY

(As per Gazette Notification No. MCI-34(41)/2018-Med./170045 dated 5th February, 2019 for admission to Medical Courses in All India Quota)

Certificate No. _____ Dated _____

Name of the Designated Disability Centre (as per ANNEXURE): _____

This to certify that Dr. / Mr. / Ms. _____

Aged _____ Years Son/ Daughter of Mr. _____

R/o _____

Recent Passport
Size Photograph
of the candidate
duly attested by
the issuing
authority

NEET Roll No. _____, Rank No. _____, has the following

Disability (Name of the Specified Disability) _____

and has Permanent Physical Impairment(PPI) with the Disability Range (in percentage)

of _____ (in words) _____ (in Figures).

- Please tick on the "Specified Disability"

(Assessment may be done on the basis of Gazette of India, Extraordinary, Part-II, Section 3 Sub-section(ii), Ministry of Social Justice and Empowerment)

S/No.	Disability Type	Type of Disability	Specified Disability
1.	Physical Disability	A. Locomotor Disability B. Visual Impairment C. Hearing Impairment D. Speech & Language Disability	a. Leprosy cured person, b. Cerebral Palsy, c. Dwarfism, d. Muscular Dystrophy, e. Acid attack Victims, f. others such as Amputation, Poliomyelitis a. Blindness b. Low Vision a. Deaf b. Hard of hearing a. Organic/ Neurological causes
2.	Intellectual Disability		a. Specific Learning Disabilities(Perceptual disabilities, Dyslexia, Dyscalculia, Dyspraxia & Developmental Aphasia b. Autism Spectrum Disorders
3.	Mental Behaviour		a. Mental illness
4.	Disability caused due to	a. Chronic Neurological Conditions b. Blood Disorders	i. Multiple Sclerosis ii. Parkinsonism i. Haemophilia, ii. Thalassemia, iii. Sickle Cell Disease
5.	Multiple Disabilities including Deaf Blindness		More than one of the above specified disabilities

- Conclusion: He/ She is Eligible/ Not Eligible for admission in Medical/ Dental courses as per the MCI/ DCI Guidelines subject to his being otherwise medically fit.

Sign & Name _____

(Concerned Specialist)

Sign & Name _____

(Concerned Specialist)

Sign & Name _____

(Concerned Specialist)

भारत का राजपत्र The Gazette of India

असाधारण

EXTRAORDINARY

भाग III—खण्ड 4

PART III—Section 4

प्राधिकार से प्रकाशित

PUBLISHED BY AUTHORITY

सं. 101]

नई दिल्ली, शुक्रवार, मार्च 15, 2019/माघ 24, 1940

No. 101]

NEW DELHI, FRIDAY, MARCH 15, 2019/MAGHA 24, 1940

भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद के अधिक्रमण में शासी बोर्ड

अधिसूचना

नई दिल्ली, 13 मार्च, 2019

सं.भा.आ.प.-18(1)/2018-नेड./187262.—भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् (अधिनियम, 1956(1956 का 102) की धारा 33 द्वारा प्रदत्त शक्तियों का इस्तेमाल करते हुए, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् के अधिक्रमण में शासी बोर्ड, "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" में पुनः संशोधन करने के लिए केंद्र सरकार की पूर्व स्वीकृति से एतद्वारा निम्नलिखित विनियम बनाती है, नामतः-

- (i) ये विनियम, "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा (संशोधन) विनियमावली, 2019" कहे जाएंगे।
(ii) ये सरकारी राजपत्र में उनके प्रकाशन की तारीख से प्रवृत्त होंगे।
- "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" के "स्नातकोत्तर छात्रों का चयन" शीर्षक के अंतर्गत खंड 9 (5) को निम्नलिखित रूप में प्रतिस्थापित किया जाएगा :-

परंतु यह भी कि सरकारी या सरकारी सहायता प्राप्त उच्च शैक्षिक संस्थानों में वार्षिक स्वीकृत प्रवेश क्षमता की 5% सीटें, स्नातकोत्तर चिकित्सा पाठ्यक्रमों में दाखिले के लिए 'राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा' की मेरिट सूची के आधार पर, विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 के उपबंधों के अनुसार बैचमार्क विकलांगताओं वाले अभ्यर्थियों द्वारा भरी जाएंगी। इस उद्देश्य के लिए, विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 की अनुसूची में दी गई "निर्दिष्ट विकलांगता" परिशिष्ट 'III' में संलग्न की गई है और निर्दिष्ट विकलांगता के साथ, चिकित्सा पद्धति में पाठ्यक्रम में पढ़ने वाले अभ्यर्थियों की पात्रता, परिशिष्ट 'IV' के अनुसार होगी। यदि किसी श्रेणी विशेष में, विकलांग व्यक्तियों के लिए आरक्षित सीटें, अभ्यर्थियों की अनुपलब्धता के कारण खाली रह जाती हैं तो ये सीटें, संबंधित श्रेणी के लिए वार्षिक स्वीकृत सीटों में शामिल की जानी चाहिए।

किसी शैक्षिक वर्ष के लिए स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम में दाखिले का पात्र बनने की दृष्टि से किसी अभ्यर्थी के लिए यह आवश्यक होगा कि वह उस शैक्षिक वर्ष के लिए आयोजित "स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों के लिए राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा" में 50 वें पर्सेंटाइल पर न्यूनतम अंक प्राप्त करें। तथापि, अनुसूचित जातियों, अनुसूचित जनजातियों और अन्य पिछड़ा वर्ग से संबंधित अभ्यर्थियों के संबंध में न्यूनतम अंक 40वें पर्सेंटाइल पर होंगे। विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 के अंतर्गत विनिर्दिष्ट बैचमार्क विकलांगताओं वाले अभ्यर्थियों के संबंध में न्यूनतम अंक, सामान्य श्रेणी के लिए 45वें पर्सेंटाइल पर और अ.जा./ अ.ज.जा./ अ.पि.व. के लिए 40वें पर्सेंटाइल पर होंगे।

डॉ० आर.के. वत्स, महासचिव

[विज्ञापन -III/4/असाधारण/579/18]

पाद टिप्पणी : प्रधान विनियमावली नामतः "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" दिनांक 7 अक्टूबर, 2000 को भारत के राजपत्र के भाग III, खंड 4 में प्रकाशित की गई थी और इसे भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् की दिनांक 03/03/2001, 06/10/2001, 16/03/2005, 23/03/2006, 20/10/2008, 25/03/2009, 21/07/2009, 17/11/2009, 09/12/2009, 16/04/2010, 08/12/2010, 27/12/2010, 09/02/2012, 27/02/2012, 28/03/2012, 17/04/2013, 01/02/2016, 17/06/2016, 08/08/2016, 31/01/2017, 11/03/2017, 06/05/2017, 27/06/2017, 31/07/2017, 20/02/2018, 05/04/2018, और 23/01/2019 की अधिसूचनाओं के अंतर्गत संशोधित किया गया था।

परिशिष्ट - III

(विनियम 9 (5) देखें)

"विनिर्दिष्ट विकलांगता" धारा 2 के खंड (घ ग) के संबंध में अनुसूची संलग्न की जाती है, जिसमें निम्नलिखित उल्लेख किया गया है :

1. शारीरिक विकलांगता

क. गतिक विकलांगता (मस्कुलोस्केल्टल या तंत्रिक प्रणाली या दोनों की वेदना के परिणामस्वरूप स्वयं और वस्तुओं को थाने ले जाने से जुड़े प्रभेदी क्रियाकलाप करने में किसी व्यक्ति की असमर्थता), जिसमें निम्नलिखित शामिल हैं:-

1 (क) "कुष्ठ रोग मुक्त व्यक्ति" से कोई ऐसा व्यक्ति अभिप्रेत है, जो कुष्ठ रोग से मुक्त हो गया है, परंतु निम्नलिखित से पीड़ित है-

- हाथों और पैरों में संवेदन की कमी और आंख तथा पलक में संवेदन की कमी या आंशिकघात परंतु किसी अभिव्यक्त विरूपता के बिना;
- अभिव्यक्त विरूपता और आंशिकघात परंतु उन्हें सामान्य आर्थिक क्रियाकलाप में लगने में समर्थ बनाने के लिए उनके हाथों और पैरों में पर्याप्त गतिविधि वाले व्यक्ति;
- अत्यधिक शारीरिक विरूपता और अधिक आबु जो उसे कोई लाभप्रद व्यवसाय आरंभ करने से रोकती हो, और "कुष्ठ रोग मुक्त" अभिव्यक्ति का अर्थ तदनुसार लगाया जाएगा;

ख. "प्रमस्तिष्कीय पक्षाघात" से अभिप्रेत है - आमतौर पर जन्म से पहले, के दौरान, या जन्म के शीघ्र पश्चात होने वाली, मस्तिष्क के एक या अधिक विनिर्दिष्ट क्षेत्र को पहुंची क्षति के कारण शरीर के संचलन और मांसपेशियों के समन्वय को प्रभावित करने वाली गैर-प्रभावी तंत्रिका संबंधी स्थिति का एक समूह;

ग. "बौनापन" से अभिप्रेत है- एक मोडेकल या आनुवंशिक स्थिति जिसके परिणामस्वरूप किसी वयस्क की ऊंचाई 4 फीट 10 इंच (147 सेंटीमीटर) या इससे कम हो;

घ. "मांसपेशीय डिस्ट्राफी" से अभिप्रेत है- आनुवंशिक मांसपेशी रोग का एक ऐसा समूह जो उन मांसपेशियों को कमजोर करता है, जो मानव शरीर का संचालन करती है, और बहुल डिस्ट्राफी वाले व्यक्तियों के पास उनके जीन्स में गलत और गायब सूचना होती है जो उन्हें ऐसे प्रोटीन्स बनाने से रोकती है, जिनकी स्वस्थ मांसपेशियों के लिए आवश्यकता होती है। इसके लक्षण हैं- प्रगामी स्कैल्टन मांसपेशी की कमजोरी, मांसपेशी प्रोटीन्स में दोष और मांसपेशियों के कोशाणुओं तथा ऊतकों की मृत्यु।

ङ. "तेजाब प्रहार पीडित" से अभिप्रेत है- तेजाब या इसी प्रकार के संक्षारक पदार्थ फेंके जाने से हिंसक प्रहार के कारण कोई विरूपित व्यक्ति।

ख. चाक्षुष क्षति-

(क) "नेत्रहीनता" से अभिप्रेत है- एक ऐसी स्थिति, जहां किसी व्यक्ति में सर्वोत्तम सुधार के पश्चात भी निम्नलिखित में से कोई स्थिति हो :

(i) दृष्टि का पूर्ण अभाव; या

(ii) सर्वोत्तम संभव सुधार के साथ बेहतर आंख में 3/6 से कम या 10/200 से कम (स्नेलन) चाक्षुष तीक्ष्णता हो; या

(iii) दृष्टि के क्षेत्र की वह सीमा, जो 10 डिग्री से कम का कोण कक्षांतरित करती हो।

(ख) "निम्न दृष्टि" से एक ऐसी स्थिति अभिप्रेत है, जहां किसी व्यक्ति में निम्नलिखित में से कोई स्थिति हो, नामतः

(i) सर्वोत्तम संभव सुधारके साथ बेहतर आंख में अधिक से अधिक चाक्षुष तीक्ष्णता 6/18 या 20/60 से कम, 3/60 तक या 10/200 (स्नेलन) हो; या

(ii) दृष्टि के क्षेत्र की वह सीमा, जो 40 डिग्री से कम 10 डिग्री तक का कोण कक्षांतरित करती हो।

(ग) श्रवण क्षति-

(क) "बधिर" से ऐसे व्यक्ति अभिप्रेत है, जिन्हें दोनों कानों में वाक् फ्रीक्वेंसीज में 70 डीबी श्रवण क्षति हो;

(ख) "कम सुनने वाला" से ऐसा व्यक्ति अभिप्रेत है, जिसे दोनों कानों में वाक् फ्रीक्वेंसीज में 60 डीबी से 70 डीबी की श्रवण क्षति हो।

(घ) "वाक् और भाषा विकलांगता" से अभिप्रेत है- आंगिक या तंत्रिका संबंधी कारणों से वाक् और भाषा के एक से अधिक संघटकों को प्रभावित करने वाली स्वरयंत्र उच्छेदन या वाचाघात जैसी स्थितियों से उत्पन्न एक स्थायी विकलांगता।

2. बौद्धिक विकलांगता एक ऐसी स्थिति है, जिसके लक्षण हैं- बौद्धिक कार्यचालन (तर्कणा, ज्ञानार्जन, समस्या समाधान) और अनुकूली व्यवहार दोनों में महत्वपूर्ण सीमा, जो दिन प्रति दिन के सामाजिक और व्यावहारिक कौशलों की एक रेंज कवर करती है, जिसमें निम्नलिखित शामिल हैं :

(क) "विनिर्दिष्ट ज्ञानार्जन विकलांगताएं" से अभिप्रेत है ऐसी स्थितियों का एक विजातीय समूह, जिसमें भाषा, बोली जाने वाली या लिखित, प्रोसेसिंग में कोई ऐसी कमी है, जो समझने, बोलने, पढ़ने, लिखने, हिज्जे करने या गणितीय परिकलन करने में एक कठिनाई के रूप में स्वयं को अभिव्यक्त कर सकती है और इसमें बोधात्मक विकलांगताएं, डिस्लेक्सिया, डिस्ग्राफिया, डिस्कलकूल्या, डिस्प्रैक्सिया और विकासात्मक वाचाघात जैसी स्थितियां शामिल हैं;

(ख) "आत्म विमोह स्पेक्ट्रम विकृति" से अभिप्रेत है- जीवन के पहले तीन वर्षों में अलग प्रकार से प्रकट होने वाली एक तंत्रिका- विकासात्मक स्थिति जो व्यक्ति की संसूचित करने, रिश्ते समझने और अन्य के साथ जोड़ने की योग्यता को पर्याप्त रूप से प्रभावित करती है और असामान्य या अपरिवर्तनीय धार्मिक कृत्यों या व्यवहारों के साथ बार-बार संबद्ध है।

3. मानसिक व्यवहार- "मानसिक रोग" से अभिप्रेत है- विचारण, मनोदशा, अवबोधन, अभिमुखीकरण या स्मरण शक्ति, जो जीवन की सामान्य मांगें पूरी करने की योग्यता या वास्तविकता को स्वीकार करने की योग्यता, व्यवहार, निर्णय को भारी मात्रा में क्षति पहुंचाती है परंतु इसमें ऐसी मंदता शामिल नहीं है जो किसी व्यक्ति के मस्तिष्क के अवरोध या अपूर्ण विकास की एक स्थिति है, जिसका विशेष लक्षण, बुद्धि की उप-सामान्यता है।
4. निम्नलिखित के कारण विकलांगता-
 - (क) चिरकालिक तंत्रिका संबंधी स्थितियां, जैसे-
 - (i) "बहुल ऊतक दृढ़न" से अभिप्रेत है- एक प्रदाहक, तंत्रिका प्रणाली रोग, जिसमें मस्तिष्क और रीढ़ की हड्डी की तंत्रिका कोशिकाओं के अक्षतंतुओं के आस-पास की मेरुमज्जा आच्छादन क्षतिग्रस्त हो जाते हैं, जिसके परिणामस्वरूप डिमाइलेशन हो जाता है और एक दूसरे के साथ संचारित करने के लिए, मस्तिष्क और रीढ़ की हड्डी में तंत्रिका कोशिकाओं की क्षमता प्रभावित हो जाती है;
 - (ii) "पार्किन्सन रोग" से अभिप्रेत है- मस्तिष्क के आधारीय गंगलिया के विकार और तंत्रिका संचारी डोपामाइन की किसी कमी के साथ जुड़ी, मुख्यतः मध्य आयु वाले और बुजुर्गों को प्रभावित करने वाली, ट्यूमर, मांसपेशी की दृढ़ता और धीमी, अस्पष्ट गति के लक्षणों वाली तंत्रीय प्रणाली का एक प्रगामी रोग।
 - (ख) रक्त विकृति-
 - (i) "अधिरक्तस्त्राव" से अभिप्रेत है- एक वंशानुगत रोग, जो आमतौर पर केवल पुरुषों को प्रभावित करता है परंतु महिलाओं द्वारा अपने पुरुष बच्चों में संचारित किया जाता है जिनके लक्षण हैं- रक्त की सामान्य जमाव क्षमता की क्षति या हानि, जिससे किसी अवयस्क को घातक रक्तस्त्राव हो सकता है;
 - (ii) "थालासीमिया" से अभिप्रेत है- वंशानुगत विकृतियों का एक ऐसा समूह, जिसके लक्षण हैं- हिमोग्लोबिन की घटी हुई मात्रा या उसका अभाव।
 - (iii) "सिकल सैल रोग" से अभिप्रेत है- चिरकालिक रक्ताल्पता, कष्टदायक परिणामों और संलग्न ऊतक तथा अंग क्षति के कारण विभिन्न जटिलताओं के लक्षण वाली एक हेमोलाइटिक विकृति; "हेमोलाइटिक" लाल रक्त की कोशिका झिल्ली के नष्टीकरण से संबंधित है, जिसके परिणामस्वरूप हेमोग्लोबिन निकलता है।
5. बधिर, नेत्रहीनता सहित बहुल विकलांगताएं (ऊपर विनिर्दिष्ट विकलांगताओं में से एक से अधिक) जिससे एक ऐसी स्थिति अभिप्रेत है, जिसमें किसी व्यक्ति को ध्वनि और चाक्षुष क्षति का संयोजन हो सकता है, जिनके कारण गंभीर संसूचन, विकासात्मक और शैक्षिक समस्याएं हो सकती हैं।
6. कोई अन्य श्रेणी, जो केंद्र नरकार द्वारा अधिसूचित की जाए।

टिप्पणी: विकलांग व्यक्तियों के अधिनियम, 2016 की अनुसूची में किए जाने वाले किसी संशोधन के परिणामस्वरूप उपर्युक्त अनुसूची में संशोधन हो जाएगा।

परिशिष्ट - "IV"

आधुनिक चिकित्सा पद्धति में स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में दाखिले के संबंध में 'विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016' के अंतर्गत "विशिष्ट विकलांगताओं" वाले छात्रों के दाखिले से संबंधित दिशानिर्देश

टिप्पणी:

1. "विकलांगता का प्रमाणपत्र", 15 जून, 2017 को सामाजिक न्याय एवं अधिकारिता मंत्रालय, [विकलांग व्यक्ति (दिव्यांगजन) सशक्तीकरण विभाग] द्वारा भारत के राजपत्र में अधिसूचित विकलांग व्यक्तियों के अधिकार नियमावली, 2017 के अनुसार जारी किया जाएगा।
2. किसी व्यक्ति में "विशिष्ट विकलांगता" की सीमा, 5 जनवरी, 2018 को सामाजिक न्याय एवं अधिकारिता मंत्रालय, [विकलांग व्यक्ति (दिव्यांगजन)सशक्तीकरण विभाग] द्वारा भारत के राजपत्र में अधिसूचित "विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 (2016 का 49) के अंतर्गत शामिल किए गए किसी व्यक्ति में विशिष्ट विकलांगता की सीमा आंकने के उद्देश्य के लिए दिशानिर्देश" के अनुसार आंकी जाएगी।
3. विशिष्ट विकलांगता वाले व्यक्तियों के लिए आरक्षण का लाभ प्राप्त करने की दृष्टि से विकलांगता की न्यूनतम डिग्री 40%(बैचमार्क विकलांगता) होनी चाहिए।
4. "शारीरिक रूप से विकलांग" (शा.वि.) शब्द के बजाए 'विकलांग व्यक्ति' (वि.व्य.) शब्द का इस्तेमाल किए जाएगा।

क्र.सं.	विकलांगता प्रकार	विकलांगताओं का प्रकार	विनिर्दिष्ट विकलांगता	विकलांगता की रेंज		
				मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र, विकलांग व्यक्ति कोटा के लिए पात्र नहीं	मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र, विकलांग व्यक्ति कोटा के लिए पात्र	मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र नहीं
1.	शारीरिक विकलांगता	क. विनिर्दिष्ट विकलांगताओं सहित गतिक विकलांगता (क से च)	क. कुष्ठ रोग से मुक्त व्यक्ति* ख. प्रमस्तिष्कीय पक्षाघात** ग. बीनापन घ. मांसपेशीय डिस्ट्रोफी ङ. तेजाब के प्रहार से पीड़ित च. अन्य***जैसे अंगविच्छेदन, पोलियोम्येलाइटिस आदि	40% से कम विकलांगता	40-80%विकलांगता : 80% से अधिक विकलांगता वाले व्यक्तियों को भी मामला दर मामला आधार पर अनुमति दी जा सकती है और उनकी कार्यात्मक सक्षमता, सहायक उपकरणों, यदि इनका इस्तेमाल किया जा रहा है, की सहायता से, यह देखने के लिए, निर्धारित की जाएगी कि क्या इसे 80% से नीचे लाया गया	80% से अधिक विकलांगता

					है और क्या उनके पास ऐसी पर्याप्त चालक योग्यता है, जो यह पाठ्यक्रम जारी रखने और संतोषजनक ढंग से पूरा करने के लिए आवश्यक है।	
			<p>* उमलियों, हाथों में संवेदन की क्षति, अंगविच्छेद और आंखों की अंतर्दृष्टता पर ध्यान दिया जाना चाहिए तथा तदनुसारी अनुशंसाएं देखी जानी चाहिए।</p> <p>**दृष्टि, श्रवण की संज्ञात्मक कार्य की क्षति पर ध्यान दिया जाना चाहिए और तदनुसारी अनुशंसाएं देखी जानी चाहिए।</p> <p>***चिकित्सा पाठ्यक्रम के लिए पात्र माने जाने के लिए दोनों हाथों का, अक्षुण्ण संवेदनाओं, पर्याप्त शक्ति और गति के रेंज के साथ अक्षुण्ण होना आवश्यक है।</p>			
		ख. दृष्टि क्षति (*)	क. नेत्रहीनता ख. निम्न दृष्टि	40% से कम विकलांगता	-	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता
		ग. श्रवण क्षति@	क. बहरा ख. कम सुनाई देना	40% से कम विकलांगता	-	40% के बराबर या इससे कम विकलांगता
			<p>(*) 40% से अधिक की दृष्टि क्षति/ दृष्टि विकलांगता वाले व्यक्तियों को स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा में पढ़ने के लिए पात्र बनाया जा सकता है और इस शर्त के अधीन आरक्षण दिया जा सकता है कि दृष्टि विकलांगता को आधुनिक नेत्र दृष्टि सहायक उपकरण जैसेकि टेलीस्कोप, मैग्नीफायर इत्यादि की सहायता से 40% के बैचमार्क से कम के स्तर तक लाया जाए।</p> <p>@ 40% से अधिक की श्रवण विकलांगता वाले व्यक्तियों को स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा में पढ़ने के लिए पात्र बनाया जा सकता है और इस शर्त के अधीन आरक्षण दिया जा सकता है कि श्रवण विकलांगता को सहायक उपकरणों की सहायता से 40% के बैचमार्क से कम के स्तर तक लाया जाए।</p> <p>इसके अलावा, व्यक्ति के पास 60% से अधिक का वाक् प्रिवेक स्कोर होना चाहिए।</p>			
		घ. वाक् एवं भाषा विकलांगताएं\$	आर्गनिक/तंत्रीय कारण	40% से कम विकलांगता	-	40% के बराबर या इससे कम विकलांगता
		<p>\$ वाक् बुद्धिमत्ता प्रभावित (एसआईए) वाले व्यक्ति स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में पढ़ने के लिए पात्र होंगे, बशर्ते वाक् बुद्धिमत्ता प्रभावित (एसआईए) स्कोर 3 (तीन) से अधिक न हो, जोकि 40% या उससे कम हो।</p> <p>बाचाघात वाले व्यक्ति स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में पढ़ने के लिए पात्र होंगे, बशर्ते कि बाचाघात लक्षि (एक्यू) 40% या उससे कम हो।</p>				
2.	सौद्विक विकलांगता		क. निशिष्ट ज्ञानार्जन विकलांगताएं (बोधार्थक)	# वर्तमान में एससीएनडी की गंभीरता आंकने के लिए कोई मापदंडन पैमाना नहीं है, इसलिए 40% का कट ऑफ, मनमाना है और इसके लिए अधिक साक्ष्य की आवश्यकता है।		

			विकलांगताएं, डिस्लेक्सिया, डिस्केलकुलिया, डिस्प्रैक्सिया और विकासात्मक एफासिया)#	40% से कम विकलांगता	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता और 80% के बराबर या इससे कम विकलांगता। परंतु चयन, रिमेडिएशन सहायता प्राप्त प्रौद्योगिकी/उपकरणों/ विशेषज्ञ पैनल द्वारा किए गए अवसंरचनात्मक परिवर्तनों की सहायता से मूल्यांकन की गई जानार्जन सक्षमता पर आधारित होगा।	80% से अधिक या गंभीर स्वरूप या पर्याप्त संज्ञानात्मक/ बौद्धिक विकलांगता
			ख. आत्म-विमोह स्पैक्ट्रम विकृति	विकलांगता का अभाव या मामूली विकलांगता अस्पर्जर सिंड्रोम (आईएसए के अनुसार 40%- 60% तक की विकलांगता) जहां व्यक्ति को किसी विशेषज्ञ पैनल द्वारा स्नातकोत्तर के लिए उपयुक्त माना जाता है।	मानसिक बीमारी की मौजूदगी या सीमा स्थापित करने की उद्देश्य परक पद्धति के अभाव के कारण संस्तुत नहीं किया गया। तथापि, आरक्षण/कोटे के लाभ पर, विकलांगता आंकने की बेहतर पद्धतियां विकसित कर लिए जाने के पश्चात विचार किया जा सकता है।	60% से अधिक विकलांगता या संज्ञानात्मक/ बौद्धिक विकलांगता और/ या यदि व्यक्ति, विशेषज्ञ पैनल द्वारा स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम जारी रखने के लिए अनुपयुक्त बताया गया है।
3.	मानसिक व्यवहार		मानसिक रोग	विकलांगता का अभाव या मामूली विकलांगता: 40% से कम (आईडीईएस के अंतर्गत)	मानसिक बीमारी की मौजूदगी या सीमा स्थापित करने की उद्देश्य परक पद्धति के अभाव के कारण संस्तुत नहीं किया गया। तथापि, आरक्षण/कोटे के लाभ पर, विकलांगता आंकने की बेहतर पद्धतियां विकसित कर लिए जाने के पश्चात विचार किया जा सकता है।	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता या यदि व्यक्ति को अपनी झूटियां करने के लिए अनुपयुक्त माना जाता है। "मेडिसिन में प्रैक्टिस करने के लिए फिटनेस" की परिभाषा के लिए मानक तैयार किए जाएं जिनका जैसे कि भारत के अलावा

					अन्य देशों के अनेक संस्थानों द्वारा इस्तेमाल किए जाते हैं।
4.	आगे उल्लेखित क. चिरकालिक के कारण तंत्रिका संबंधी विकलांगता	i. बहुल ऊतक नुनन ii. पार्किंसोनिज्म	40% से कम विकलांगता	40%-80% विकलांगता	80% से अधिक विकलांगता
	ख. रक्त विकृतियां	i. हीमोफीलिया ii. थ्रॉम्बोसीमिया iii. सिक्कल सेल रोग	40% से कम विकलांगता	40%-80% विकलांगता	80% से अधिक विकलांगता
5.	मूक बधिरता सहित बहुल विकलांगताएं	उपर्युक्त में से एक से अधिक विनिर्दिष्ट विकलांगताएं	<p>उपर्युक्त में किसी की मौजूदगी के संबंध में अलग अलग मामलों की अनुशंसाओं में निर्णय लेते समय उपर्युक्त सभी नामक: बहुल विकलांगता के एक घटक के रूप में दृष्टि, श्रवण, वाक् और भाषा विकलांगता, बौद्धिक विकलांगता और मानसिक रोग विकलांगता पर विचार किया जाना चाहिए जब किसे व्यक्ति में एक से अधिक असमर्थकारी स्थितियाँ मौजूद हैं, उत्पन्न होने वाली विकलांगता की संगणना करने के लिए भारत सरकार द्वारा जारी की गई संबंधित राजपत्र अधिसूचना द्वारा अधिसूचित संयोजनकारी फॉर्मूले की अनुशंसा की जाती है:</p> $क + \left[\frac{ख (90-क)}{90} \right]$ <p>(जहां क = विकलांगता के % का उच्च मूल्य और ख = विकलांगता के % का निम्न मूल्य जो भिन्न-भिन्न विकलांगताओं के लिए परिकल्पित किया गया हो। इस फॉर्मूले का इस्तेमाल बहुल विकलांगताओं वाले मामलों में किया जाए और व्यक्ति विशेष के मामले में मौजूद विशिष्ट विकलांगताओं के अनुसार दाखिले और/या आरक्षण के संबंध में अनुशंसा की जाए।</p>		

BOARD OF GOVERNORS IN SUPER SESSION OF MEDICAL COUNCIL OF INDIA

NOTIFICATION

New Delhi, the 13th March, 2019

No. MCI_18(1)/2018-Med./187262.—In exercise of the powers conferred by Section 33 of the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956), the Board of Governors in Super-session of Medical Council of India with the previous sanction of the Central Government, hereby makes the following Regulations to further amend the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", namely: -

- (i) These Regulations may be called the "Postgraduate Medical Education Regulations (Amendment), 2019.
- (ii) They shall come into force from the date of their publication in the Official Gazette.
- In the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", under the heading of "Selection of Postgraduate Students" clause 9 (5) shall be substituted as under: -

Provided further that 5% of the annual sanctioned intake capacity in Government or Government aided higher educational institutions shall be filled up by candidates with benchmark disabilities in accordance with the provisions of the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016, based on the merit list of 'National Eligibility-cum-Entrance Test' for admission to Postgraduate Medical Courses. For this purpose, the "Specified Disability" contained in the

Schedule to the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 is annexed in Appendix 'III' and the eligibility of candidates to pursue a course in medicine with specified disability shall be in accordance with Appendix 'IV'. If the seats reserved for the persons with disabilities in a particular category remain unfilled on account of unavailability of candidates, the seats should be included in the annual sanctioned seats for the respective Category.

In order to be eligible for admission to Postgraduate Course for an academic year, it shall be necessary for a candidate to obtain minimum of marks at 50th percentile in the 'National Eligibility-Cum-Entrance Test for Postgraduate courses' held for the said academic year. However, in respect of candidates belonging to Scheduled Castes, Scheduled Tribes, and Other Backward Classes, the minimum marks shall be at 40th percentile. In respect of candidates with benchmark disabilities specified under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016, the minimum marks shall be at 45th percentile for General Category and 40th percentile for SC/ST/OBC.

DR. R.K. VATS, Secy. General

[ADVT.-III/4/Exy./579/18]

Footnote: The Principal Regulations namely, "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000" were published in Part III, Section 4 of the Gazette of India on 7th Oct., 2000 and amended vide Medical Council of India Notification dated 03/03/2001; 06/10/2001; 16/03/2005; 23/03/2006; 20/10/2008; 25/03/2009; 21/07/2009; 17/11/2009; 09/12/2009; 16/04/2010; 08/12/2010; 27/12/2010; 09/02/2012; 27/02/2012; 28/03/2012; 17/04/2013; 01/02/2015; 17/06/2016; 08/08/2016; 31/01/2017; 11/03/2017; 06/05/2017; 27/06/2017; 31/07/2017, 20.02.2018, 05.04.2018 & 23.01.2019

Appendix III

(Refer Regulation 9(5))

A SCHEDULE is annexed regarding, "SPECIFIED DISABILITY" clause (zc) of section 2, that states as under,

I. Physical disability

A. Locomotor disability (a person's inability to execute distinctive activities associated with movement of self and objects resulting from affliction of musculoskeletal or nervous system or both), including—

(a) "leprosy cured person" means a person who has been cured of leprosy but is suffering from—

- (i) loss of sensation in hands or feet as well as loss of sensation and paresis in the eye and eye-lid but with no manifest deformity;
- (ii) manifest deformity and paresis but having sufficient mobility in their hands and feet to enable them to engage in normal economic activity;
- (iii) extreme physical deformity as well as advanced age which prevents him/her from undertaking any gainful occupation, and the expression "leprosy cured" shall construed accordingly;

(b) "cerebral palsy" means a Group of non-progressive neurological condition affecting body movements and muscle coordination, caused by damage to one or more specific areas of the brain, usually occurring before, during or shortly after birth;

(c) "dwarfism" means a medical or genetic condition resulting in an adult height of 4 feet 10 inches (147 centimeters) or less;

(d) "muscular dystrophy" means a group of hereditary genetic muscle disease that weakens the muscles that move the human body and persons with multiple dystrophy have incorrect and missing information in their genes, which prevents them from making the proteins they need for healthy muscles. It is characterized by progressive skeletal muscle weakness, defects in muscle proteins, and the death of muscle cells and tissue; (e) "acid attack victims" means a person disfigured due to violent assaults by throwing of acid or similar corrosive substance.

B. Visual impairment—

(a) "blindness" means a condition where a person has any of the following conditions, after best correction—

- (i) total absence of sight; or
- (ii) visual acuity less than 3/60 or less than 10/200 (Snellen) in the better eye with best possible correction; or
- (iii) limitation of the field of vision subtending an angle of less than 10 degree.

(b) "low-vision" means a condition where a person has any of the following conditions, namely:—

- (i) visual acuity not exceeding 6/18 or less than 20/60 upto 3/60 or upto 10/200 (Snellen) in the better eye with best possible corrections; or
- (ii) limitation of the field of vision subtending an angle of less than 40 degree up to 10 degree.

- C. Hearing impairment -
- (a) "deaf" means persons having 70 DB hearing loss in speech frequencies in both ears;
 - (b) "hard of hearing" means person having 60 DB to 70 DB hearing loss in speech frequencies in both ears;
- D. "speech and language disability" means a permanent disability arising out of conditions such as laryngectomy or aphasia affecting one or more components of speech and language due to organic or neurological causes.
2. Intellectual disability, a condition characterized by significant limitation both in intellectual functioning (reasoning, learning, problem solving) and in adaptive behavior which covers a range of every day, social and practical skills, including—
 - (a) "specific learning disabilities" means a heterogeneous group of conditions wherein there is a deficit in processing language, spoken or written, that may manifest itself as a difficulty to comprehend, speak, read, write, spell, or to do mathematical calculations and includes such conditions as perceptual disabilities, dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, dyspraxia and developmental aphasia;
 - (b) "autism spectrum disorder" means a neuro-developmental condition typically appearing in the first three years of life that significantly affects a person's ability to communicate, understand relationships and relate to others, and is frequently associated with unusual or stereotypical rituals or behaviours.
 3. Mental behaviour,— "mental illness" means a substantial disorder of thinking, mood, perception, orientation or memory that grossly impairs judgment, behaviour, capacity to recognize reality or ability to meet the ordinary demands of life, but does not include retardation which is a condition of arrested or incomplete development of mind of a person, specially characterized by subnormality of intelligence.
 4. Disability caused due to—
 - (a) chronic neurological conditions, such as—
 - (i) "multiple sclerosis" means an inflammatory, nervous system disease in which the myelin sheaths around the axons of nerve cells of the brain and spinal cord are damaged, leading to demyelination and affecting the ability of nerve cells in the brain and spinal cord to communicate with each other;
 - (ii) "parkinson's disease" means a progressive disease of the nervous system marked by tremor, muscular rigidity, and slow, imprecise movement, chiefly affecting middle-aged and elderly people associated with degeneration of the basal ganglia of the brain and a deficiency of the neurotransmitter dopamine.
 - (b) Blood disorder—
 - (i) "haemophilia" means an inheritable disease, usually affecting only male but transmitted by women to their male children, characterized by loss or impairment of the normal clotting ability of blood so that a minor wound may result in fatal bleeding;
 - (ii) "thalassaemia" means a group of inherited disorders characterized by reduced or absent amounts of haemoglobin.
 - (iii) "sickle cell disease" means a hemolytic disorder characterized by chronic anemia, painful events, and various complications due to associated tissue and organ damage; "hemolytic" refers to the destruction of the cell membrane of red blood cells resulting in the release of hemoglobin.
 5. Multiple Disabilities (more than one of the above specified disabilities) including deaf blindness which means a condition in which a person may have combination of hearing and visual impairments causing severe communication, developmental, and educational problems.
 6. Any other category as may be notified by the Central Government.

Note: Any amendment to the Schedule to the RPWD Act, 2016, shall consequently stand amended in the above schedule.

Appendix "IV"

Guidelines regarding admission of students with "Specified Disabilities" under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 with respect to admission in Postgraduate Courses in Modern Medicine

Note 1. The "Certificate of Disability" shall be issued in accordance with the Rights of Persons with Disabilities Rules, 2017 notified in the Gazette of India by the Ministry of Social Justice and Empowerment [Department of Empowerment of Persons with Disabilities (*Divyangjan*)] on 15th June 2017.

2. The extent of "specified disability" in a person shall be assessed in accordance with the "Guidelines for the purpose of assessing the extent of specified disability in a person included under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016

(49 of 2016)* notified in the Gazette of India by the Ministry of Social Justice and Empowerment [Department of Empowerment of Persons with Disabilities (*Divyanganjan*)] on 4th January 2018.

3. The minimum degree of disability should be 40% (Benchmark Disability) in order to be eligible for availing reservation for persons with specified disability.

4. The term 'Persons with Disabilities' (PwD) is to be used instead of the term 'Physically Handicapped' (PH).

S. No.	Disability Type	Type of Disabilities	Specified Disability	Disability Range		
				Eligible for Medical Course, Not Eligible for PwD Quota	Eligible for Medical Course, Eligible for PwD Quota	Not Eligible for Medical Course
1.	Physical Disability	A. Locomotor Disability, including Specified Disabilities (a to f).	a. Leprosy cured person*	Less than 40% disability	40-80% disability. Persons with more than 80% disability may also be allowed on case to case basis and their functional competency will be determined with the aid of assistive devices, if it is being used, to see if it is brought below 30% and whether they possess sufficient motor ability as required to pursue and complete the course satisfactorily.	More than 80%
			b. Cerebral Palsy**			
			c. Dwarfism			
			d. Muscular Dystrophy			
			e. Acid attack victims			
			f. Others*** such as Amputation, Poliomyelitis, etc.			
		* Attention should be paid to loss of sensations in fingers and hands, amputation, as well as involvement of eyes and corresponding recommendations be looked at.				
		** Attention should be paid to impairment of vision, hearing, cognitive function etc. and corresponding recommendations be looked at.				
		*** Both hands intact, with intact sensations, sufficient strength and range of motion are essential to be considered eligible for medical course.				
		B. Visual Impairment (*)	a. Blindness	Less than 40% disability	-	Equal to or More than 40% Disability
			b. Low vision			
		C. Hearing impairment@	a. Deaf	Less than 40% Disability	-	Equal to or more than 40% Disability
b. Hard of hearing						
(*) Persons with Visual impairment / visual disability of more than 40% may be made eligible to pursue Postgraduate Medical Education and may be given reservation, subject to the condition that the visual disability is brought to a level of less than the benchmark of 40% with advanced low vision aids such as telescopes / magnifier etc.						
@ Persons with hearing disability of more than 40% may be made eligible to pursue Postgraduate Medical Education and may be given reservation, subject to the condition that the hearing disability is brought to a level of less than the benchmark of 40% with						

			the aid of assistive devices. In addition to this, the individual should have a speech discrimination score of more than 60%.		
	D, Speech & language disability\$	Organic/ neurological causes	Less than 40% Disability	-	Equal to or more than 40% Disability
	<p>\$ Persons with Speech Intelligibility Affected (SIA) shall be eligible to pursue postgraduate courses, provided Speech Intelligibility Affected (SIA) score shall not exceed 3(three), which is 40% or below.</p> <p>Persons with Aphasia shall be eligible to pursue postgraduate courses, provided Aphasia Quotient (AQ) is 40% or below.</p>				

S No.	Disability Type	Type of Disabilities	Specified Disability	Disability Range		
				Eligible for Medical Course, Not Eligible for PwD Quota	Eligible for Medical Course, Eligible for PwD Quota	Not Eligible for Medical Course
2.	Intellectual disability		a. Specific learning disabilities (Perceptual disabilities, Dyslexia, Dyscalculia, Dyspraxia & Developmental aphasia)#	# Currently there is no Quantification scale available to assess the severity of SpLD, therefore the cut-off of 40% is arbitrary and more evidence is needed.		
			Less than 40% Disability	Equal to or more than 40% disability and equal to or less than 80%. But selection will be based on the learning competency evaluated with the help of the remediation/assisted technology/aids/infrastructural changes by the Expert Panel	More than 80% or severe nature or significant cognitive/intellectual disability	
			b. Autism spectrum disorders	Absence or Mild Disability, Asperger syndrome (disability of upto 60% as per ISAA) where the individual is fit for postgraduate course by an expert panel	Currently not recommended due to lack of objective method to establish presence and extent of mental illness. However, the benefit of reservation/quota may be considered in future after developing better methods of disability assessment.	More than 60% disability or presence of cognitive/intellectual disability and/or if the person is unfit for pursuing postgraduate course by an expert panel
3.	Mental behaviour		Mental illness	Absence or mild Disability; less than 40% (under IDEAS)	Currently not recommended due to lack of objective method to establish presence and extent of mental illness. However, the benefit of reservation/quota may be considered in future after developing better methods of disability assessment.	Equal to or more than 40% disability or if the person is unfit to perform his/her duties. Standards may be crafted for the definition of "fitness to practice medicine", as are used by several institutions of countries other than India.

S. No.	Disability Type	Type of Disabilities	Specified Disability	Disability Range		
				Eligible for Medical Course, Not Eligible for PwD Quota	Eligible for Medical Course, Eligible for PwD Quota	Not Eligible for Medical Course
4.	Disability caused due to	a. Chronic Neurological Conditions	i. Multiple Sclerosis	Less than 40% Disability	40-80% disability	More than 80%
			ii. Parkinsonism			
		b. Blood Disorders	i. Haemophilia	Less than 40% Disability	40-80% disability	More than 80%
			ii. Thalassemia			
			iii. Sickle cell disease			
		5.	Multiple disabilities including deaf blindness	More than one of the above specified disabilities	<p>Must consider all above while deciding in individual cases recommendations with respect to presence any of the above, namely, Visual, Hearing, Speech & Language disability, Intellectual Disability, and Mental Illness as a component of Multiple Disability.</p> <p>Combining Formula as notified by the related Gazette Notification issued by the Govt. of India</p> $a + \left[\frac{b(90-a)}{90} \right]$ <p>(where a= higher value of disability % and b=lower value of disability % as calculated for different disabilities)</p> <p>is recommended for computing the disability arising when more than one disabling condition is present in a given individual. This formula may be used in cases with multiple disabilities, and recommendations regarding admission and/or reservation made as per the specific disabilities present in a given individual</p>	

LIST OF CENTRES FOR DISABILITY CERTIFICATES (AS PER 21 BENCHMARK DISABILITIES GIVEN UNDER RPWD ACT-2016)

Please refer to “NEET-PG-CPS COUNSELLING INFORMATION BULLETIN & COUNSELLING SCHEME”
published on MCC website

Sr.No	Centres who will issue Disability Certificates as per 21 Benchmark Disabilities given under RPWS Act-2016	City/State
1.	Vardhman Mahavir Medical College & Safdarjang Hospital	New Delhi
2.	All India Institute of Physical Medicine and Rehabilitation (for Locomotor Disability only)	Mumbai
3.	Institute of Post Graduate Medical Education & Research	Kolkata
4.	Madras Medical College	Chennai
5.	Grant Government Medical College, J.J. Hospital Compound	Mumbai, Maharashtra
6.	Goa Medical College	Goa
7.	Government Medical College, Thiruvananthapuram	Thiruvananthapuram, Kerala
8.	SMS Medical College	Jaipur, Rajasthan
9.	Govt. Medical College and Hospital, Sector 32	Chandigarh
10.	Govt. Medical College, Agartala, State Disability Board	Agartala / Tripura
11.	Institute of Medical Sciences, Banaras Hindu University,	Varanasi / UttarPradesh
12.	Ali Yavar Jung National Institute of Speech and Hearing Disabilities, Bandra, Mumbai (for Hearing Disabilities Only)	Mumbai, Maharashtra
13.	AIIMS, Nagpur	Nagpur, Maharashtra
14.	Atal Bihari Vajpayee Institute of Medical Sciences & RML Hospital, New Delhi. (ABVIMS & RMLH)	New Delhi
15.	Lady Hardinge Medical College & Associated Hospitals (LHMC)	New Delhi

ANNEXURE "F"

General Instructions for filling online application Form

1.	Click Here - Process flow for NEET PG-CPS- 2021
2.	Applicant should have a valid Email Id.
3.	Before filling Online Application Form Download INFORMATION BROCHURE and read the same carefully. Candidates ascertain the eligibility before filling application form and paying fees.
4.	Candidate should note the password given by Him/Her and keep in safe custody. It is necessary for further login. Safe custody of the password is the responsibility of candidate.
5.	Please note that if a candidate commit any mistake in filling the online Application Form, it cannot be corrected by this office. The Office will take no responsibility of any kind for such forms.
6.	The Applicant must possess the required criteria and education qualification as mentioned in the Information Brochure.
7.	Applicant email id and mobile number will be used for further correspondence.
8.	After reading above instructions to fill Online Application Form, the Applicant has to click Next button to display Online Application Form.
9.	Candidate should Login with Application No. (User Name) and his/her Unique Password and verify the correctness of entries made in application form. There is provision to make changes in the Application Form before confirmation. There is no provision to make changes in the application form after confirmation. Candidate can pay registration fee online via Credit card / Debit Card or Internet banking. Online payment should be done till last date stated in the Notice.
10.	Candidate have to make Payment through Online Payment Gateway.
11.	<p>After successful Payment, candidate should upload required Documents before the scheduled date.</p> <p>The candidate should pre-scan the documents, name it and keep ready on the desk. Instructions For the Image Upload is As follows</p> <ul style="list-style-type: none"> • Size of each document must be less than 200 kb. • Width (Horizontal) of document must be GREATER THAN 400px • Height (Vertical) of document must be GREATER THAN 600px. • Document must be in .jpg or .jpeg Format only. <p>Note = To resize image, Open it in Paint. Click on '<Resize>', select Pixels and specify Horizontal and Vertical values. Don't use percentage.</p>
12.	Office will do Online Scrutiny of uploaded Documents. Candidate who has not uploaded required document will not be considered for Admission Process. Or will not be eligible for constitutional reservation.
13.	Applicant need not send copy of application form or any document to this office. However candidate may take print out application form for His/Her subsequent use / record.

ANNEXURE "G"

Specimen Copy of Online Application form NEET-PG-CPS 2021.

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI
 4th Floor, Govt. Dental College & Hospital Building, St. George's Hospital Compound, Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001 (M.S.)
NEET - PG - CPS - 2021

CANDIDATE'S PERSONAL INFORMATION

Full Name of the Candidate's (As per NEET - PG 2021 Score Card):	Mobile No. of the Candidate:
Candidate's Father's Name / Husband's Name:	Alternative Contact No. Telephone / Mobile:
Candidate's Mother's Name:	E-mail Address of the Candidate:
Candidate's Date of Birth (DD/MM/YYYY):	Nationality of the Candidate:
Gender:	Aadhar Card No. of the Candidate (Optional):
Address for Correspondence:	
Pin Code:	

RESERVATION

Category of the Candidate: ☐ SC ☐ ST ☐ DT-VJ(A) ☐ NT(B) ☐ NT(C) ☐ NT(D) ☐ OBC ☐ SBC ☐ EWS ☐ GENERAL (UNRESERVED)

Whether the Candidate is Domicile of Maharashtra State?: ☐ Maharashtra ☐ Out side Maharashtra

Are you a Person With Disability (PWD)? : ☐ Yes ☐ No

Is the Candidate an Orphan? : ☐ Yes ☐ No

PREVIOUS COLLEGE INFORMATION

Date of Passing Final MBBS Degree Examination (DD/MM/YYYY):

Aggregate Percentage % of Marks Obtained in MBBS Degree:

Date of Internship i.e. before 30/09/2021 (DD/MM/YYYY): ☐ Completion ☐ Completed

Whether the Candidate is Admitted and is Pursuing Fellowship/CPS/Diploma Course?: ☐ Completed ☐ Admitted and Pursuing ☐ No

Whether the Candidate has passed MBBS Degree from College situated in Maharashtra State/AIIMS/Central Government Institution?: ☐ Yes ☐ No

Whether the Candidate has passed MBBS Degree under 15% AIEE Quota from Medical College Outside Maharashtra State?: ☐ Yes ☐ No

NEET INFORMATION

NEET - PG 2021 Roll No.:

NEET - PG 2021 Application ID.:

NEET - PG 2021 Score: / 800

All India NEET - PG 2021 Rank:

MEDICAL COUNCIL REGISTRATION

Has Candidate Registered with NMC/MCI/MMC/Other State Medical Council: ☐ Yes ☐ No

LOGIN DETAILS OF THE CANDIDATE

Password: (minimum 8 character and maximum 12)

Confirm Password: (Candidate to preserve own password)

DECLARATION OF THE CANDIDATE

- ☐ 1. I, hereby, solemnly and sincerely affirm that each and every statement made and the entire information filled in the above online application form is true and correct to the best of my knowledge.
- ☐ 2. I have not concealed any material information, however if any information submitted herein is found fraudulent, incorrect or untrue, I understand that I am liable to criminal prosecution and I also agree to forgo my seat in Medical Postgraduate course. I also understand that my selection and admission to the course is also liable to be cancelled.
- ☐ 3. I have carefully read the rules & regulations of NEET - PG - CPS - 2021 brochure and I agree to abide by them. I hereby accept in entirety the legality, validity and correctness of these rules. I understand by submitting this application I have accepted the correctness, validity and/or justifiability of all these and that. Had I not accepted the correctness and validity of these rules I would not have submitted this application and further that it will not be open hereinafter to challenge and / or question validity and / or correctness of any rule or part thereof.
- ☐ 4. I undertake to upload all the required Documents at the time of Registration, failing which I understand that my claim for selection shall not be granted.
- ☐ 5. I undertake to submit all the required original certificates at the time of Document Verification as well as at the time of admission to a course/college as per the rules, failing which I understand that my claim for selection shall not be granted.
- ☐ I agree to aforesaid conditions

SUBMIT

ANNEXURE "H"

Specimen Copy of Online Preference Form

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI

4th Floor, Govt. Dental College & Hospital Building, St. George's Hospital Compound, Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001 (M.S.)

NEET PG CPS 2021

[Instructions](#)
[Logout](#)

Student Information

SML :	4667	NEET CPS PG 2021 Rank :	66313.00
NEET Roll No. :	1805105410	CET CELL Application No :	19100002
Category :	SC	Name of the Candidate :	POTE DHANANJAY SAMPATRAO
NRI Quota :	NO	PH :	NO
Ear Marking :	RESERVE	Inservice :	NO

Preferences

Preferences 1 - 100

Preferences 101 - 200

[Lock preferences](#)

Pref 1 :	010101S	Pref 2 :	020601S	Pref 3 :	030101S	Pref 4 :	040101S
Pref 5 :	050101S	Pref 6 :	060101S	Pref 7 :	070101S	Pref 8 :	080101S
Pref 9 :	090101S	Pref 10 :	100101S	Pref 11 :	110101S	Pref 12 :	120101S
Pref 13 :	130101S	Pref 14 :	140101S	Pref 15 :	150101S	Pref 16 :	160101S
Pref 17 :	170101S	Pref 18 :	180101S	Pref 19 :	190101S	Pref 20 :	200101S
Pref 21 :	210101S	Pref 22 :	210101I	Pref 23 :	220701S	Pref 24 :	220701I
Pref 25 :	223801S	Pref 26 :	223801I	Pref 27 :	240101S	Pref 28 :	240101I
Pref 29 :	250101S	Pref 30 :	250101I	Pref 31 :	260101S	Pref 32 :	260101I
Pref 33 :	270101S	Pref 34 :	270101I	Pref 35 :	280101S	Pref 36 :	300101S
Pref 37 :	300101I	Pref 38 :	310101S	Pref 39 :	310101I	Pref 40 :	320101S
Pref 41 :	320101I	Pref 42 :	330101S	Pref 43 :	330101I	Pref 44 :	340101S
Pref 45 :	340101I	Pref 46 :	350101S	Pref 47 :	350101I	Pref 48 :	010601S
Pref 49 :	020601S	Pref 50 :	030601S	Pref 51 :	040601S	Pref 52 :	050601S
Pref 53 :	060601S	Pref 54 :	070601S	Pref 55 :	080601S	Pref 56 :	090601S
Pref 57 :	100601S	Pref 58 :	110601S	Pref 59 :	120601S	Pref 60 :	130601S
Pref 61 :	140601S	Pref 62 :	150601S	Pref 63 :	160601S	Pref 64 :	170601S
Pref 65 :	190601S	Pref 66 :	200601S	Pref 67 :	210601S	Pref 68 :	210601I
Pref 69 :	240601S	Pref 70 :	250601S	Pref 71 :	260601S	Pref 72 :	270601S
Pref 73 :	280601S	Pref 74 :	320601S	Pref 75 :	320601I	Pref 76 :	330601S
Pref 77 :	011201S	Pref 78 :	021201S	Pref 79 :	031201S	Pref 80 :	041201S
Pref 81 :	051201S	Pref 82 :	061201S	Pref 83 :	071201S	Pref 84 :	081201S
Pref 85 :	091201S	Pref 86 :	101201S	Pref 87 :	111201S	Pref 88 :	121201S
Pref 89 :	131201S	Pref 90 :	321201S	Pref 91 :	141201S	Pref 92 :	151201S
Pref 93 :	161201S	Pref 94 :	171201S	Pref 95 :	191201S	Pref 96 :	201201S
Pref 97 :	211201S	Pref 98 :	013401S	Pref 99 :	023401S	Pref 100 :	053401S

[Save Preferences](#)

[FINISH](#)

Copyright

ANNEXURE – “I”

Internship Certificate

(Certificate to be issued by the Dean of Parent College)

This is to certify that Dr.....
was/is a Bonafide student of this college. He/She passed his/her final MBBS
examination held in from University.
He/she has done internship training from to.....

Or

He/she is doing internship training from to
.....

Seal/Stamp of the College

Signature of Dean/Principal

Date : / /

Place : _____

ANNEXURE – “J”
Proforma for Resignation of admission to NEET-PG-CPS Courses
2021-2022

To,
The Commissioner,
Directorate of Medical Education and Research, Mumbai
Govt. Dental College & Hospital Building,
St. George's Hospital Compound,
Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001

(Through Dean/Principal)

Sub: Resignation of Postgraduate Admission.

Respected Sir,

I, Dr. _____ SML No. _____ has been
admitted for _____ PG course in the subject of _____ at
_____ on _____ under
_____ category.

Now I wish to resign the above mentioned PG-CPS admission for following reasons:

- (1) I have secured admission to PG-CPS course through other Competent Authority
(Course _____ Institute _____). OR
(2) I wish to resign it for personal reasons.

I hereby tender my voluntary resignation. I am abide by the rules and regulations
regarding fees, bond and penalty conditions, as per NEET-PG-CPS 2021 brochure.

Thanking you

Yours faithfully,

Date :

Place :

Signature of the Candidate

Name and Address of the candidate : Pin Code : Tel No.:	For Office use only: Amount Paid Rs. Amount deducted Rs. Amount refunded Rs. Cheque No. & Date Bank Particulars
---	--

Note :

This blank form to be Xeroxed and to be filled in triplicate, one copy to be sent to the Competent Authority by the college, one copy to be retained by the college, one copy to be retained by the candidate.

ANNEXURE "K"

Status Retention Form

NEET-PG-CPS 2021

Candidate's Name : _____ SML.No _____ Roll.No. : _____
Institute / College _____ Course: _____

To,
The Commissioner,
Directorate of Medical Education and Research, Mumbai
Govt. Dental College & Hospital Building,
St. George's Hospital Compound,
Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001

Sir/Madam,

I, Dr. _____ wish to retain the
seat allotted to me at _____ for
_____ Course for the academic year 2021.

DECLARATION

I am fully aware that after submitting this Status Retention Form I will not be considered for any subsequent rounds of selection process for the year 2021. I also declare that I will not ask for reconsideration of my name for further selection process.

Date :

Place :

Signature of Candidate

Submitted for necessary action

Date :

Place :

Signature of Dean /Principal (with seal)

Note:

This blank form to be Xeroxed and to be filled in triplicate, one copy to be sent to the Competent Authority by the college, one copy to be retained by the college, one copy to be retained by the candidate.

ANNEXURE – “L”

✂.....

CERTIFICATE OF MEDICAL FITNESS

This is to certify that I have conducted clinical examination of Dr. who is desirous of admission to Medical Postgraduate Courses(NEET-PG-CPS- 2021).

He/she has not given any personal history of any disease incapacitating him/her to undergo the professional course. Also, on clinical examination it has been found that he/she is medically fit to undergo the medical postgraduate course (NEET-PG-CPS-2021).

- (1) Absence of any incapacitating and /or progressive systematic disease/disorder / condition,
- (2) Absence of any disability of upper limb/s,
- (3) Absence of any major visual/auditory disability,
- (4) Absence of psychosis/neurosis/mental retardation,
- (5) Ability to maintain erect posture,
- (6) Reasonable manual dexterity.

Address of the Registered Medical Practitioner	Signature
	Name
	Registration No.
	Seal of Registered Medical Practitioner
Date	

✂.....

Note:

A candidate must be medically fit to undergo the **Post Graduate Diploma & Fellowship Courses of CPS2021** applied for. The medical fitness must be certified by a Registered Medical Practitioner in the prescribed Proforma, as given above on a **Letterhead**.

ANNEXURE – “M”

The Government of Maharashtra vide Government Resolution No.CPS 3820/ CR-70/20/Edu-2, dated 22th November, 2021 has appointed Commissioner, Medical Education and Research, Mumbai

राज्यातील सीपीएस अभ्यासक्रम प्रवेश
प्रक्रिया राबविण्यासाठी कार्यपद्धती निश्चित
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

शासन निर्णय क्रमांक सीपीएस ३८२०/प्र.क्र. ७०/२०/शिक्षण-२
वैद्यकीय शिक्षण व औषधीपद्धत्ये विभाग,
गो.ते. रुग्णालय नवीन इमारत, ९ वा मजला, गो.ते. रुग्णालय संकुल,
नवीन मंत्रालय, लोकमान्य टिळक मार्ग, मुंबई
दिनांक- २२ नोव्हेंबर, २०२१

संदर्भ-१) आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण यांचे पत्र क्र. संवैशिवसं/१२२१/सीपीएस/प्रवेश प्रक्रिया/२१/२-अ.

दिनांक १७/११/२०२१

२) शासन पत्र क्र.वैठक २१२१/प्र.क्र. २०४/२१/शिक्षण-२, दिनांक २९/१०/२०२१

३) आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष यांचे पत्र क्र.वै.शि/प्र.क्र. ८९/सीपीएस

प्रवेश प्रक्रिया/१५६९, दिनांक २२/०९/२०२१

४) प्रबंधक, कॉलेज ऑफ फिजीशियन्स अँड सर्जन्स, मुंबई CPS/Admin/१८६१/२०२१,

दिनांक १७/०९/२०२१

५) आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. U-१२०२१/०५/२०२१-

MEC/FTS-८१०६६२६, दिनांक २४/०५/२०२१

६) आरोग्य कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. V.११०२५/१४/२०१५-

MEP(P1), दिनांक ०५/०८/२०२०.

७) आरोग्य कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. V.११०२५/१४/२०१५-

MEP(P1), दिनांक ०५/१२/२०१९.

प्रस्तावना : केंद्रीय आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे संदर्भाधीन ५ ते ७ वरील पत्रान्वये कॉलेज ऑफ फिजीशियन्स अँड सर्जन्स (सीपीएस), मुंबई यांचेमार्फत राबविण्यात येणारे वैद्यकीय पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचे प्रवेश राज्य शासनामार्फत केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. उक्त प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यासाठी कार्यपद्धती निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याअनुषंगाने शासनाने पुढील प्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय: आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या सूचनेस अनुसरून कॉलेज ऑफ फिजीशियन्स आणि सर्जन्स (सीपीएस), मुंबई यांचेमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या राज्यातील मान्यताप्राप्त वैद्यकीय

पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांचे प्रवेशासाठी शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासूनची प्रवेश प्रक्रिया ही राज्यशासनामार्फत राबविण्यास शासनाची मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

२. सदर प्रवेश प्रक्रिया राबविण्याकरिता पुढीलप्रमाणे कार्यपद्धती अवलंबण्यात येईल:-

अ) सदर प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यासाठी आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण हे 'सक्षम प्राधिकारी' राहतील.

ब) प्रवेश प्रक्रिया पारदर्शक व सुरळीतपणे राबविण्याकरिता आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण यांचेमार्फत आवश्यक समिती गठित करता येईल.

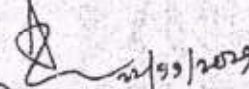
क) सीपीएस अभ्यासक्रमांचे उक्त सर्व प्रवेश हे संबंधित शैक्षणिक वर्षासाठीच्या "नीट-पीजी" या अखिल भारतीय स्तरावरील प्रवेश परीक्षेच्या गुणवत्तेनुसार करण्यात येतील.

ड) सदर प्रवेश प्रक्रिया राबविण्याकरिता सीपीएस संस्थेकडून आवश्यक माहिती प्राप्त करून आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण यांच्याकडून प्रवेश प्रक्रियेची माहितीपुस्तिका (Brochure) तयार करण्यात येईल व त्यास शासनाची मान्यता घेण्यात येईल.

इ) प्रवेश प्रक्रियेच्या कामाकरिता आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण यांना विहित पद्धतीने उचित एजन्सीची निवड करता येईल.

३. सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत रुग्णालयांमध्ये सुरू असलेल्या सीपीएस अभ्यासक्रमांची प्रवेश प्रक्रिया ही पूर्वीप्रमाणेच त्या विभागामार्फत राबविण्यात येईल. उर्वरित शासकीय/निम्नशासकीय/ खाजगी संस्थांमधील सीपीएस अभ्यासक्रमांची प्रवेश प्रक्रिया ही आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण यांच्यामार्फत राबविण्यात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे नावाने व आदेशानुसार,

(अजित सासुलकर)
अवर सचिव

प्रत:

१. अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२. आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण, मुंबई.
३. आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, मुंबई
४. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व राशोपन, मुंबई.
५. प्रबंधक, कॉलेज ऑफ फिजीशियन अँड राजन्स, परेल, मुंबई
६. अवर सचिव, आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली
७. नियुक्तस्ती (शिक्षण-२)

ANNEXURE – “N”

Government of Maharashtra has given approval for NEET-PG- CPS DIPLOMA /FELLOWSHIP COURSES - 2021 Information Brochure as per MEDD Letter No. CPS 3822/C.R.No. 06/22/Edu-2, dated 22/02/2022

महाराष्ट्र शासन

तातडीने

प्रति,
आयुक्त,
वैद्यकीय शिक्षण,
मुंबई

क्र.सीपीएस ३८२२/प्र.क्र.०६/२२/शिक्षण-२
वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग,
गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय आवार,
९ वा मजला, लोकमान्य टिळक मार्ग,
नवीन मंत्रालय, मुंबई-४०० ००९.
दिनांक:- २२/०२/२०२२

विषय:-सीपीएस अभ्यासक्रमाच्या शैक्षणिक वर्ष २०२१-२०२२ प्रवेश प्रक्रियेच्या नियमपुस्तिकेस मान्यता देण्याबाबत.

संदर्भ:-आपले पत्र क्र.संवैशिवस/१२२१/सीपीएस/प्रवेश प्रक्रिया/२१/१-अ/२६५५,
दिनांक १७/१२/२०२१

महोदय,

वरील विषयाच्या अनुषंगाने आपल्या संदर्भाधीन पत्राचे कृपया अवलोकन व्हावे. केंद्रशासनाच्या सूचनेनुसार शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ करिता सीपीएस अभ्यासक्रमाची प्रवेश प्रक्रिया राबविण्याच्या अनुषंगाने आपण प्रस्तावित केलेल्या प्रारूप नियमपुस्तिकेस (Draft Copy) पुढील अभिप्राय व सुधारणांच्या अधीन राहून मान्यता दर्शविण्यात येत आहे:-

- १) नियम क्र.४.२ - सीपीएस अभ्यासक्रम प्रवेश प्रक्रियेच्या अनुषंगाने विधी व न्याय विभागाच्या अभिप्रायानुसार सीपीएस संस्थेस राज्याचे आरक्षण धोरण लागू करता येणार नसल्याचे स्पष्ट करण्यात आले आहे. सबब, खाजगी संस्थांतील सीपीएस अभ्यासक्रम प्रवेशांसाठी आरक्षण लागू करणे योग्य होणार नाही. तथापि, शासकीय संस्थामधील सीपीएस अभ्यासक्रमांसाठी MD/MS अभ्यासक्रमांप्रमाणे आरक्षण धोरण लागू राहिल.
- २) नियम क्र.१२.२.२ व क्र.१२.२.३ - विधी व न्याय विभागाच्या अभिप्रायानुसार सीपीएस संस्था ही महाराष्ट्र खाजगी विनाअनुदानित व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम २०१५ या कायद्याच्या कक्षेत येत नसल्याने खाजगी संस्थातील सीपीएस अभ्यासक्रमाचे शुल्कावर शुल्क नियामक प्राधिकरणातर्फे नियंत्रण ठेवणे तूर्त शक्य नाही.

(कृ.मा.प)

- ३) प्रारूप नियम पुस्तिकेतील नियम क्र.३ मध्ये नमूद केल्यानुसार प्रवेशासाठी उपलब्ध असलेल्या सीपीएस अभ्यासक्रमाच्या सर्व संस्थांची नावे , अभ्यासक्रमांची नावे आणि प्रवेशाच्या जागा याबाबतची माहिती नियमपुस्तिकेसोबत प्रसिध्द करणे योग्य राहिल.
 - ४) प्रारूप नियमपुस्तिकेतील नियम क्र.३ मध्ये, नियम क्र.१२.२.२ मध्ये आणि Annexure-B खाली खाजगी संस्थातील सीपीएस अभ्यासक्रमाची शुल्क रचना ही सीपीएस संस्थेद्वारे निश्चित केल्याप्रमाणे असल्याचे स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे.
 - ५) प्रारूप नियमपुस्तिकेतील नियम क्र.१२.२.३ मध्ये CPS Enrollment Fee, E-learning Fees व EMD Cost ही सीपीएस संस्थेद्वारे निश्चित केल्याप्रमाणे असल्याचे स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे.
२. वरील बाबी विचारात घेऊन प्रारूप नियमपुस्तिकेत आवश्यक सुधारणा करण्यात याव्यात.

आपला,

(अजित सासुलकर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

निवडनस्ती (शिक्षण-२)

ANNEXURE – “O”

General Administration Department Government Resolutions no.RAD/4019/C.R 31/16-A, dated 12 February,2019 and 31st May 2021 for EWS Category Reservation.

खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल
घटकांसाठी शासकीय सेवा व शैक्षणिक
संस्थानध्ये प्रवेशाकरिता १०% जागा
आरक्षित करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: राआधो- ४०१९/प्र.ल.३१/१६-अ
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रँड,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक - १२ फेब्रुवारी, २०१९

प्रस्तावना:-

संसदेने संविधानात १०३ वी घटना दुरुस्ती कायदा, २०१९ पारित केलेला आहे. त्याद्वारे भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद १५ व १६ मध्ये सुधारणा करण्यात आलेली आहे. उक्त घटना दुरुस्तीने राज्य घटनेच्या अनुच्छेद १५ मध्ये खंड (६) चा समावेश करण्यात आला आहे. या सुधारणेनुसार अनुच्छेद १५ च्या खंड (४) व (५) मध्ये नमूद वर्गाव्यतिरिक्त आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांच्या नागरिकांच्या प्रगतीसाठी कोणतीही विशेष तरतूद करता येईल, तसेच खंड (४) व (५) मध्ये नमूद वर्गाव्यतिरिक्त आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये स्टॅट्यूट अल्पसंख्यांक शैक्षणिक संस्थांवेरीज, अन्य शैक्षणिक संस्थांमध्ये तसेच खाजगी शैक्षणिक संस्थांमध्ये-सग त्या राज्य शासनाकडून अनुदान प्राप्त असोत अगर अनुदान प्राप्त नसोत-प्रवेश देण्याशी संबंधित असतील तेथेच राज्य शासनास १० टक्के पर्यंत जागा आरक्षित करता येतील. अनुच्छेद १५ मधील कोणत्याही तरतूदीचा किंवा अनुच्छेद १९ च्या खंड (१) च्या उप खंड (८) किंवा अनुच्छेद २९ च्या खंड (२) चा बर्रलप्रमाणे विशेष तरतूद करण्यास राज्यास प्रतिबंध होणार नाही. हे आरक्षण सध्या मागासवर्गीयांसाठी विहित असलेल्या आरक्षणाव्यतिरिक्त राहिल. (स्पष्टीकरण: अनुच्छेद १५ व १६ करिता आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक म्हणजे राज्य शासन वेळोवेळी आर्थिक उत्पन्न आणि अन्य आर्थिक दुर्बलतेच्या आधारावर अधिसूचित करेल त्याप्रमाणे राहिल).

तसेच संविधानाच्या अनुच्छेद १६ मध्ये सुधारणा करून त्यामध्ये खंड (६) चा समावेश करून त्याद्वारे शासकीय सेवांमध्ये अनुच्छेद १६ च्या खंड (४) मध्ये नमूद केलेल्या आरक्षणाव्यतिरिक्त आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी १०% पर्यंत आरक्षण ठेवण्यास राज्यास प्रतिबंध होणार नाही अशी तरतूद करण्यात आली आहे. संसदेने पारित केलेला घटना दुरुस्तीचा कायदा हा दिनांक १४ जानेवारी, २०१९ रोजीच्या राजपत्रान्वये अंमलात आला आहे.

सदर घटना दुरुस्तीची राज्यात अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे. ही बाब विचारात घेता राज्यातही खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी शासकीय /निमशासकीय सेवा व शासनाचे उपक्रम यामधील सेवेसाठी व अल्पसंख्यांक शैक्षणिक संस्था वगळता शासकीय, खाजगी, अनुदानित, विना अनुदानित संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी १०% आरक्षण ठेवण्याचा निर्णय शासनाच्या विचारधीन होता. त्यानुसार राज्य शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे :-

शासन निर्णय:-

भारतीय संविधानातील अनुच्छेद १५ (४) व (५) आणि अनुच्छेद १६ (४) अन्वये आरक्षणाचा लाभ देण्यात आलेल्या प्रवर्गांव्यतिरिक्त (मागासवर्गीय) राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी, शासकीय शैक्षणिक संस्था/ अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, सर्व उच्च शिक्षण देणाऱ्या शैक्षणिक संस्था, विना अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये व शैक्षणिक संस्था यामध्ये एकूण प्रवेश घावयाच्या जागांमध्ये १० % आरक्षण विहित करण्यात येत आहे. सदर आरक्षण राज्यघटनेच्या अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये संदर्भित अल्पसंख्याक संस्थाना लागू होणार नाही.

तसेच राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी शासकीय आस्थापना, निमशासकीय आस्थापना, मंडळे/महामंडळे/नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था/ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्था, प्राधिकरणे यांच्या आस्थापनावरील नियुक्तीसाठी सरळसेवेच्या पदांमध्ये १० % आरक्षण विहित करण्यात येत आहे.

२. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठीच्या आरक्षणाचा लाभ खालील अटीच्या अधीन अनुज्ञेय राहिल :-

(अ) राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी ज्या व्यक्तीच्या जातीचा महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती (वि.जा.) भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण अधिनियम, २००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) व महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम, २०१८ (सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६२) यामधील प्रवर्गांमध्ये समावेश नाही त्यांच्यासाठी शासकीय शैक्षणिक संस्था/ अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था, विना अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था यामध्ये एकूण प्रवेश घावयाच्या जागांमध्ये १०% आरक्षण विहित करण्यात येत आहे. सदर आरक्षण राज्य घटनेच्या अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये संदर्भित अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थाना लागू होणार नाही.

तसेच शासकीय आस्थापना, निमशासकीय आस्थापना, मंडळे/महामंडळे/नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था/ग्रामिण स्थानिक स्वराज्य संस्था, प्राधिकरणे यांच्या आस्थापनेवरील सरळसेवेच्या पदांच्या सर्व संवर्गातील नियुक्तीसाठी १०% पदे ही आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी राखीव राहतील.

(ब) हे १०% आरक्षण राज्यात सध्या महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती (वि.जा.), भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण अधिनियम, २००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) अन्वये विहित करण्यात आलेल्या मागासवर्गासाठी व महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा

पदांचे) आरक्षण अधिनियम, २०१८ (सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६२) अन्वये सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास घटकांसाठी विहित करण्यात आलेल्या आरक्षणाव्यतिरिक्त राहिल.

(क) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांच्या आरक्षणाच्या लाभासाठी पात्रता:-

- (१) ज्या अर्जदाराच्या/ उमेदवाराच्या कुटुंबाचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. ८ लाखाच्या आत असेल त्या अर्जदारास/ उमेदवारास आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल समजण्यात येईल व या आरक्षणाच्या लाभासाठी तो पात्र राहिल.
- (२) या आरक्षणाच्या लाभासाठी कुटुंब म्हणजे अर्जदाराचे/ उमेदवाराचे आई -वडील व १८ वर्षा खालील भावंडे तसेच अर्जदाराची/ उमेदवाराची १८ वर्षाखालील मुले व पती/पत्नी यांचा समावेश होईल. कुटुंबाच्या एकत्रित उत्पन्नात त्याच्या कुटुंबातील सदस्यांच्या सर्व स्रोतांमधून मिळणा-या उत्पन्नाचा समावेश असेल म्हणजेच वेतन, कृषी उत्पन्न, उद्योग-व्यवसाय या व इतर सर्व मार्गातून होणारे, अर्ज दाखल करण्याच्या दिनांकाच्या मागील आर्थिक वर्षाचे वार्षिक उत्पन्न एकत्रितपणे रु. ८ लाखापेक्षा कमी असावे.
- (३) आर्थिक दुर्बल घटकासाठीच्या आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी या सोबत विहित करण्यात आलेल्या नमुन्यात (परिशिष्ट-अ) सक्षम प्राधिका-यांचे पात्रता प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक राहिल. तसेच यासाठी सादर करावयाच्या अर्जाचा नमुना (परिशिष्ट-ब), अर्जासोबत जोडावयाची कागदपत्रे / पुरावा (परिशिष्ट-क) आणि घोषणापत्र (परिशिष्ट-ड) सोबत जोडण्यात आलेल्या नमुन्याप्रमाणे असणे आवश्यक राहिल.
- (४) या आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी ती व्यक्ती किंवा तिचे कुटुंबीय महाराष्ट्र राज्यात दि. १३ ऑक्टोबर १९६७ रोजी किंवा त्यापूर्वीचे रहिवासी असणे आवश्यक राहिल.
- (५) सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना वय, परीक्षा फी व इतर अनुज्ञेय सवलती ह्या इतर मागास प्रवर्गास राज्य शासनाने वेळोवेळी लागू केलेल्या नियमानुसार राहतील.

(ड) पात्रता प्रमाणपत्रासंबंधातील कार्यपद्धती -

- (१) आर्थिक दुर्बल घटकासाठीच्या आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी पात्रता प्रमाणपत्र देण्यासाठी सक्षम प्राधिकारी म्हणून तहसिलदार यांना घोषित करण्यात येत आहे आणि आवश्यकता असल्यास जिल्हाधिकारी यांना एकाहून जास्त तहसिलदारांना सक्षम प्राधिकारी म्हणून घोषित करण्याचे अधिकार राहतील.
- (२) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी आवश्यक पात्रता प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी लाभधारकाकडून आवश्यक कागदपत्रांसह अर्ज प्राप्त झाल्याचा दिनांकापासून एका महिन्यात (३० दिवसांच्या आत) लाभधारकास पात्रता प्रमाणपत्र देणे बंधनकारक राहिल. ते देण्यास नकार दिल्यास अथवा चुकीचे दिल्यास त्या विरुद्ध अपिल दाखल करण्याची कार्यपद्धती खालीलप्रमाणे विहित करण्यात येत आहे.

- (i) सक्षम प्राधिकाऱ्याच्या निर्णयाविरुद्ध अपिलिय अधिकारी म्हणून त्यांच्या कार्यक्षेत्राचे उपजिल्हाधिकारी किंवा जिल्हाधिकारी यांनी नामनिर्देशित केलेला उपजिल्हाधिकारी पदापेक्षा कमी दर्जाचा नाही असा अधिकारी हे राहतील.
- (ii) वर (i) मध्ये नमूद केलेल्या अपिलिय अधिकार्याच्या निर्णयाविरुद्ध अपिलिय अधिकारी म्हणून त्यांच्या कार्यक्षेत्राचे जिल्हाधिकारी हे राहतील.
- (iii) वरील अपिलिय अधिकारी यांना अपिल प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून एका महिन्यात (३० दिवसांच्या आत) निर्णय देणे बंधनकारक राहिल.

(इ) या आरक्षणा अंतर्गत आरक्षित बिंदु व आरक्षणाचा लाभ लागू होण्याचा दिनांक :-

- १) या आरक्षणा अंतर्गत समाविष्ट होणा-या वर्गाकरिता सामान्य प्रशासन विभागाच्या शासन निर्णय दि. २९.०३.१९९७ व दि. ५.१२.२०१८ अन्वये निश्चित केलेल्या १०० बिंदु नामावलीतील बिंदु क्रमांक ८,१६,२६,३८,४६,५६,६८,७६,८६,९८ आरक्षित राहतील.
- २) (अ) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठीचे १०% आरक्षण राज्यात अंमलात येण्याचा दिनांक ०१.०२.२०१९ हा राहिल.
(ब) तसेच १०३ व्या घटनादुरुस्ती अन्वये करण्यात आलेला कायदा दिनांक १४ जानेवारी, २०१९ पासून अंमलात आलेला असल्याने दिनांक १४ जानेवारी, २०१९ ते ३१ जानेवारी, २०१९ या कालावधीत ज्या जाहिरातीमध्ये व प्रवेश प्रक्रियेत आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी १० टक्के आरक्षणानुसार पदांचा समावेश केला असेल अशा पदांनासुद्धा हे आरक्षण लागू राहिल.
- ३) ज्या उमेदवारांनी या आदेशाच्या दिनांकापूर्वी नियुक्तीसाठी अर्ज केलेले असतील त्यांच्यापैकी तसेच वरील (ब) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे त्या कालावधीत व त्यामध्ये नमूद केल्याप्रमाणे पदांचा समावेश केलेला असेल त्या जाहिरातीनुसार / प्रवेश प्रक्रियेत नियुक्तीसाठी अर्ज केलेले असतील अशांपैकी जे उमेदवार परिच्छेद २ मध्ये नमूद अधिनियमांमधील मागासप्रवर्गांमध्ये समाविष्ट नाहीत अशा उमेदवारांना ते आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांमधून नियुक्तीसाठी इच्छुक आहेत किंवा कसे याबाबत विकल्प देण्याचा पर्याय उपलब्ध राहिल.
- ४) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठीचे पात्रता प्रमाणपत्र या आदेशाच्या दिनांकापासून किंवा अर्ज सादर करण्याच्या दिनांकापासून ६ महिने यापैकी जो नंतरचा असेल त्या दिनांकापर्यंत सादर करणे आवश्यक राहिल.
- ५) ज्या घटकांना सेवेमध्ये समांतर आरक्षण लागू आहे त्या घटकांना आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल या सामाजिक प्रवर्गांमध्ये देखील सेवेत समांतर आरक्षण लागू राहिल.
४. शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशाबाबतचे आवश्यक आदेश शालेय शिक्षण, उच्च व तंत्र शिक्षण, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये, कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय व इतर संबंधित विभागांनी तात्काळ निर्गमित करावेत.

पृष्ठ १३ पैकी ४

५. हा शासन निर्णय शासकीय/ निमशासकीय सेवा, मंडळे/महामंडळे, नगरपालिका / महानगरपालिका, जिल्हा परिषदा, शासकीय विद्यालये, महाविद्यालये, शासकीय शैक्षणिक संस्था, खाजगी विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था, अनुदानित/विना अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये व शैक्षणिक संस्था आणि ज्यांना आदेश देण्याचा अधिकार शासनाला आहे, अशी इतर सर्व प्राधिकरणे, सेवा व संस्था यांना लागू राहिल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०२१२१४१५०२१४०७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

SHIVAJI
RAGHUNATH
DAUND

(शिवाजी दांड)

सचिव (साविस्), महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. विरोधीपक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानसभा/ विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- २) मा. सर्व सन्माननिय विधानसभा/ विधानपरिषद, व संसद सदस्य महाराष्ट्र राज्य
- ३) मा. राज्यपालांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबारहिल, मुंबई.
- ४) मा. मुख्यमंत्र्यांचे अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान परिषद) विधानभवन, मुंबई.
- ६) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान सभा) विधानभवन, मुंबई.
- ७) शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव.
- ८) महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-१, मुंबई.
- ९) महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-२, नागपूर.
- १०) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई. (५ प्रती)

त्यांना विनंती की प्रस्तुत शासन निर्णय प्रसिद्ध करण्यात यावा

- ११) प्रबंधक, मा. उच्च न्यायालय, मुळ न्याय शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
- १२) प्रबंधक, मा. उच्च न्यायालय, अपिल शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
- १३) प्रबंधक, मा. महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
- १४) प्रबंधक, मा. लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त, मुंबई.
- १५) सर्व विभागीय आयुक्त/सर्व जिल्हाधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
- १६) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
- १७) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.
- १८) उप सचिव (आस्थापना शाखा), सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १९) सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २०) मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- २१) सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई.

पृष्ठ १३ पैकी ५

- २२) सचिव, राज्य माहिती आयोग, मुंबई.
- २३) सरकारी वकील, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा व अपील शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर,
- २४) सरकारी वकील, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर,
- २५) सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त,
- २६) सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
- २७) विधिमंडळ ग्रंथालय, महाराष्ट्र विधानभवन, मुंबई (१० प्रती),
- २८) सर्व महामंडळे, मंडळे आणि सार्वजनिक उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,
- २९) सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य,
- ३०) निवड नस्ती/कार्यासन १६-अ.

पृष्ठ १३ पैकी ६

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. १२/०२/२०१९ सोबतचे सहपत्र

परिशिष्ट- ब

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना शासकीय सेवेत तसेच शैक्षणिक संस्थांमध्ये विहित केलेल्या १० % आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी सादर करावयाच्या अर्जाचा नमुना

प्रति,

श्री. -----

फोटो

१	अर्जदाराचे संपूर्ण नाव	
२	अर्जदाराचा पूर्ण पत्ता (फोन नंबर सहीत) (१) तात्पुरता /निवासी पत्ता (२) कायमचा (स्वग्राम) पत्ता	
३	अर्जदाराची जात / पोट जात	
४	प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेण्याचा उद्देश	
५	अर्जदाराचा निवासी पत्ता	
६	अर्जदाराचा व्यवसाय	
७	अर्जदाराची शेती असल्यास त्याचे ठिकाण, सर्व्हे क्रमांक व पत्ता	
८	अर्जदाराच्या वडीलांचे नाव	
९	अर्जदाराच्या वडीलांची जात व पोटजात	
१०	वडीलांचे मूळ गाव व व्यवसाय	
११	वडीलांची शेती असल्यास त्याच सर्व्हे क्रमांक व पत्ता	
१२	अर्जदाराच्या आईचे नाव	
१३	अर्जदाराच्या आईचा व्यवसाय	
१४	आईच्या नावे शेती असल्यास त्याचा सर्व्हे क्रमांक, गांव व पत्ता	
१५	अर्जदाराच्या पत्नी / पतीचे नाव	
१६	अर्जदाराच्या पत्नी / पती यांचा व्यवसाय तथा शेतीचे ठिकाण, पत्ता	
१७	अर्जदाराचा १८ वर्षाखालील भाऊ / बहिण यांची नाव	
१८	अर्जदाराचा भाऊ / बहिण यांच्या नावे व्यवसाय वा शेती असल्यास त्याची संपूर्ण माहिती	
१९	अर्जदाराच्या १८ वर्षाखालील मुलांची नावे	
२०	अर्जदाराच्या मुलांचा व्यवसाय अथवा शेतीपासूनचे उत्पन्न व शेती ठिकाणचा पत्ता	
२१	अर्जदार महाराष्ट्रा बाहेरून राज्यात आला असल्यास त्याचा राज्यातील वास्तव्याचा कालावधी (वर्ष व दिनांकांसह)	

पृष्ठ १३ पैकी ९

२२	अर्जदाराच्या कुटुंबातील सर्व सदस्यांचे (भाऊ, बहीण, पती, प्रती, मुले यांचे एकूण उत्पन्न स्रोताच्या माहितीसह)	
२३	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाचे प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेण्यासाठी जोडलेले पुरावे	

मी असे घोषित करतो की, मी अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती किंवा इतर मागास प्रवर्ग या घटकांमध्ये माझा समावेश होत नाही. तसेच मी सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास प्रवर्गातही समाविष्ट होत नाही. या घोषणापत्राद्वारे मी असेही घोषित करतो की, मी वर नमूद केलेली माझी माहिती पूर्णपणे सत्य असल्याने मी आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांमध्ये समाविष्ट होण्यास पात्र आहे व आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाचे प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी मी अर्ज दाखल केला आहे. मला पूर्णपणे ज्ञात आहे की, मी दिलेली माहिती खोटी आढळून आल्यास माझा अर्ज रद्द होऊ शकतो व मला सेवेतून काढण्यात येऊन माझ्याविरुद्ध प्रचलित नियमानुसार फौजदारी गुन्हा दाखल होऊ शकतो. माझ्याकडून कोणतीही सत्य माहिती लपविण्यात आल्याचे निदर्शनास आल्यास सक्षम प्राधिकारी मला कोणतीही पूर्वसूचना न देता अथवा नोटीस न देता सेवेतून काढू शकतात किंवा माझा शैक्षणिक संस्थेमधील प्रवेश रद्द करू शकतात व अशा स्वरूपाच्या कारवाईस मी वैयक्तिकरित्या पूर्णपणे जबाबदार राहीन याची मला जाणीव आहे.

ठिकाण :

अर्जदाराची स्वाक्षरी

(अर्जदार अज्ञान असल्यास त्याचे आई / वडील/

दिनांक:

पालक यांची स्वाक्षरी)

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. १२/०२/२०१९ सोबतचे सहपत्र

परिशिष्ट- क

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना शासकीय सेवेत तसेच शैक्षणिक संस्थांमध्ये विहित केलेल्या १० % आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी सादर करावयाच्या अर्जासोबत जोडावयाची कागदपत्रे / पुरावा

अ) ओळखीचा पुरावा (खालीलपैकी कोणताही एक)

- १) मतदार ओळखपत्र
- २) आधार कार्ड
- ३) पारपत्र
- ४) वाहन चालन अनुज्ञप्ती
- ५) शासकीय निमशासकीय ओळखपत्र
- ६) पॅन कार्ड
- ७) मरा रोहयो जॉब कार्ड

आ) पत्त्यासाठी पुरावा (खालीलपैकी कोणताही एक)

- १) मतदार यादीचा पुरावा
- २) पाणीपट्टी, घरपट्टी पावती
- ३) ७/१२ आणि ८-अ चा उतारा
- ४) बीज देयक
- ५) दुरध्वनी देयक
- ६) पारपत्र
- ७) आधारकार्ड

इ) बाहेरील राज्यातून स्थलांतरित होऊन राज्यात स्थायिक झालेल्या व्यक्तीसाठी सादर करावयाचे पुरावे (खालीलपैकी कोणतेही दोन)

- १) शाळा सोडल्याचे प्रमाणपत्र
- २) बीज देयक
- ३) भाडे करार / भाडे पावती
- ४) दुरध्वनी देयक
- ५) वाहन चालन अनुज्ञप्ती
- ६) शासकीय कर भरणा केलेला अथवा नगरपालिका, महानगरपालिका ग्रामपंचायत यांच्याकडे कोणतीही फी अथवा कर भरणा केलेली पावती

ई) वयाचा पुरावा -

जन्मदाखला किंवा जन्मतारीख असलेले शालान्त परीक्षा प्रमाणपत्र यापैकी एक. ते नसल्यास खालीलपैकी एक

- १) प्राथमिक शाळेचा प्रवेशाचा उतारा
- २) बोनाफाईड प्रमाणपत्र

पृष्ठ १३ पैकी ११

- ३) शाळा सोडल्याचे प्रमाणपत्र
- ख) उत्पन्नाचा पुरावा (खालीलपैकी जे लागू असतील ते सर्व)
 - १) कुटुंबातील ज्या व्यक्ती शासकीय अथवा खाजगी नोकरीत असल्यास त्यांचे वेतनाचे फॉर्म १६
 - २) व्यवसाय धंदा असल्यास वार्षिक आयकर, वस्तु व सेवाकर भरल्याचे पुरावे
 - ३) अर्जदार अथवा कुटुंबातील सदस्य जमीनमालक असल्यास त्यांचे ७/१२, ८-अ चा उतारा व तलाठी अहवाल
 - ४) कुटुंबातील सदस्य सेवानिवृत्त असल्यास त्यांचे बँकेकडील प्रमाणपत्र, आयकर विवरणपत्र
 - ५) अन्य मार्गातून (गुंतवणूक, लाभांश इ. मार्गांनी) उत्पन्न असल्यास त्याची विगतवारी पुराव्यासह टीप - बरील पुराव्याबाबत सक्षम प्राधिकाऱ्यास शंका असल्यास त्याच्या पडताळणीसाठी आवश्यक बाबींची पूर्तता करणेबाबत विचारणा करू शकेल.

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि.१२/०२/२०१९ सोबतचे सहपत्र

परिशिष्ट- ड

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाचे प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेण्यासाठी घोषणापत्र

मी ----- वय ----- जात व पोटजात ----- व्यवसाय ----- पत्ता -----
- खाली स्वाक्षरी करणार शपथेवर घोषित करतो की, मी/माझी पत्नी/पती/ माझा मुलगा / मुलगी / पाल्य नावे
----- आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाचे प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी अर्ज केला आहे. आमच्या सर्वांचे
कुटुंबातील सर्व स्रोतातून मागील आर्थिक वर्षात झालेली मिळकत खालील प्रमाणे घोषित करित आहे. ती
शासनाने आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी विहित केलेल्या उत्पन्न मर्यादेत येत असल्याने मी सदर गटात
मोडतो.

अ.क्र.	उत्पन्नाचा मार्ग	आर्थिक वर्ष	उत्पन्न
१	वेतन/मजुरी पासूनचे उत्पन्न		
२	व्यवसाय उद्योगापासूनचे उत्पन्न		
३	कृषी उत्पन्न		
४	गुंतवणुकीच्या स्रोतातून प्राप्ती		
५	वरील स्रोता व्यतिरिक्तचे उत्पन्न		
	एकूण उत्पन्न		

मी असे घोषित करतो की, वरील माहिती माझ्या माहितीप्रमाणे पूर्णपणे सत्य आहे आणि मी आर्थिकदृष्ट्या
दुर्बल घटकामध्ये मोडतो आणि आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाचे लाभ घेण्यासाठी मी पात्र आहे.

ठिकाण :

अर्जदाराची स्वाक्षरी
(अर्जदार अज्ञान असल्यास त्याचे आई / वडील/
पालक यांची स्वाक्षरी)

दिनांक:

अराखीव उमेदवारांकरीता (खुला प्रवर्ग)
आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी शासकीय सेवा व
शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशाकरिता १० % जागा
आरक्षित करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक - ३१ मे, २०२१

वाचा:- १. शासन निर्णय क्रमांक राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. १२ फेब्रुवारी, २०१९
२. शासन पत्र क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. २० मार्च, २०१९
३. शासन पत्र क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. २६ एप्रिल, २०१९
४. शासन पत्र क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. ६ सप्टेंबर, २०१९
५. सा.प्र.वि., परिपत्रक क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दृ. २८ जुलै, २०२०
६. शासन निर्णय क्र. राआधो/४०१९ प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. २३ डिसेंबर, २०२०

प्रस्तावना :-

संसदेने संविधानात १०३ व्या घटनादुरुस्तीनुसार आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी व शासन सेवेतील नियुक्त्यांमध्ये १० टक्के आरक्षण विहित केलेले आहे. त्यानुसार राज्य शासनाने मा.मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेने संदर्भ क्र.१ अन्वये अराखीव उमेदवारांकरीता (खुला प्रवर्ग) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी (ईडब्ल्यूएस) राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी व शासन सेवेतील नियुक्त्यांमध्ये १० टक्के आरक्षण लागू केले आहे. सदर आरक्षणाच्या लाभासाठी ज्या घटकांना राज्यात कोणत्याही मागास प्रवर्गातील आरक्षणाचा लाभ दिला जात नाही, अशा अराखीव उमेदवारांचा (खुला प्रवर्ग) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांचा समावेश करण्यात आला आहे.

राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी व शासन सेवेतील नियुक्त्यांमध्ये राज्यात सामाजिक व शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गास " महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम, २०१८ (सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६२) " मधील तरतुदीन्वये आरक्षण असल्याने राज्यात एसईबीसी प्रवर्गातील उमेदवार ईडब्ल्यूएस आरक्षणाच्या लाभासाठी अनुज्ञेय नाहीत. तथापि, ईडब्ल्यूएस आरक्षणाच्या लाभाबाबतचे केंद्र व राज्य शासनाचे निकष हे वेगवेगळे असल्याने केंद्र शासनाच्या सेवा व प्रवेश यामध्ये एसईबीसी उमेदवार हा केंद्र शासनाच्या निकषाच्या पूर्तता करून ईडब्ल्यूएस

आरक्षणाचा लाभास पात्र असल्याबाबत संदर्भ क्र.२ अन्वये कळविण्यात आले आहे. तसेच राज्य शासनाच्या सेवा व प्रवेशात एसईबीसी उमेदवारास ईडब्ल्यूएस लाभाबाबत संदर्भ क्र. ३ ते ५ अन्वये आवश्यक सूचना देण्यात आल्या होत्या.

दरम्यान मा. सर्वोच्च न्यायालयाने एसएलपी (सी) नं. १५७३७/२०१९ मध्ये दि.०९.०९.२०२० रोजीच्या अंतरीम आदेशान्वये स्थगिती दिलेली असल्याने, सदर प्रकरणी मा.सर्वोच्च न्यायालयाचा अंतिम निर्णय प्रलंबित असल्याची बाब लक्षात घेता, शैक्षणिक प्रवेश व पदभरती प्रक्रिया यामध्ये उद्भवलेल्या अडचणी विचारात घेवून तसेच विविध न्यायालयीन प्रकरणी झालेल्या निर्णयानुसार मा.मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २३.१२.२०२० रोजीच्या बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार, संदर्भ क्र. ६ अन्वये सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास (एसईबीसी) वर्गातील उमेदवारांना सन २०२०-२१ या वर्षातील शैक्षणिक प्रवेश घेण्यासाठी व सरळसेवा भरतीकरीता आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांचे (ईडब्ल्यूएस) प्रमाणपत्र देण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार एस.ई.बी.सी. प्रवर्गातील उमेदवारांना अराखीव पदांचा (खुला प्रवर्ग) अथवा ईडब्ल्यूएस आरक्षण हा लाभ ऐच्छिक ठेवण्यात आला आहे. तसेच ईडब्ल्यूएस आरक्षणाचा लाभ घेतल्यास सदर उमेदवारांस एस.ई.बी.सी. प्रवर्गासाठी असलेल्या आरक्षणाचा लाभ अनुज्ञेय रहाणार नसल्याबाबत नमूद करण्यात आले होते.

आता, मा.सर्वोच्च न्यायालयाने सिव्हिल अपिल नं. ३१२३/२०२० [एसएलपी (सी) नं.१५७३७/२०१९] प्रकरणी दिनांक ०५.०५.२०२१ रोजीच्या अंतिम आदेशान्वये एस.ई.बी.सी. आरक्षण अवैध ठरविले असल्याने, एस.ई.बी.सी. प्रवर्गातील उमेदवारांना मागासवर्ग आरक्षण लागू नाही. त्यामुळे एस.ई.बी.सी. प्रवर्गातील उमेदवार हे अराखीव पदांच्या लाभासाठी अनुज्ञेय आहेत. सबब सदर उमेदवार जर दि.१२.२.२०१९ रोजीचा शासन निर्णयानुसार खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक आरक्षणाच्या लाभासाठीच्या पात्रतेबाबतच्या निकषांची पूर्तता करत असतील तर त्यांना आर्थिक दुर्बल घटक आरक्षणाचा लाभ अनुज्ञेय आहे. सदर बाब विचारात घेता दि. १२.०२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयात सुधारणा करण्याची बाब शासनाचे विचाराधीन होती.त्यानुसार शासन आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांच्या आरक्षणाबाबत खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे :-

शासन निर्णय :

मा.सर्वोच्च न्यायालयाने सिव्हिल अपिल नं. ३१२३/२०२० या प्रकरणी दिनांक ०५.०५.२०२१ रोजी दिलेल्या सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास (एसईबीसी) आरक्षणासंदर्भातील निर्णयास अनुसरून, आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक आरक्षणासंदर्भात खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

१) दि.१२.२.२०१९ रोजीच्या संदर्भ क्र.१ येथील शासन निर्णयातील परिच्छेद क्र. २ (अ) (ब) खालीलप्रमाणे सुधारीत करण्यात येत आहे.

पृष्ठ ८ पैकी २

परिच्छेद २. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठीच्या आरक्षणाचा लाभ खालील अटीच्या अधीन अनुज्ञेय राहील :-

(अ) राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी ज्या व्यक्तीच्या जातीचा समावेश महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती, (वि.जा.) भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) यामध्ये समावेश नाही त्यांच्यासाठी शासकीय शैक्षणिक संस्था/ अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था, विना अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था, स्वायत्त विद्यापिठे यामध्ये एकूण प्रवेश द्यावयाच्या जागांमध्ये १०% आरक्षण विहित करण्यात येत आहे. सदर आरक्षण राज्य घटनेच्या अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये संदर्भित अल्पसंख्याक संस्थामध्ये लागू होणार नाही.

तसेच शासकीय आस्थापना, निमशासकीय आस्थापना मंडळे/ महामंडळे/ नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था/ग्रामिण स्थानिक स्वराज्य संस्था, प्राधिकरणे यांच्या आस्थापनेवरील सरळसेवेच्या पदांच्या कोणत्याही संवर्गातील नियुक्तीसाठी १०% ही आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी राखीव राहतील.

(ब) हे १०% आरक्षण राज्यात सध्या राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती, (वि.जा.) भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) अन्वये विहित करण्यात आलेल्या मागासवर्गासाठी आरक्षणाव्यतिरिक्त राहील.

२) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाच्या आरक्षणाच्या लाभासाठी पात्रतेबाबतचे निकष व कार्यपद्धती ही दिनांक १२.२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २(क) व २(ड) प्रमाणे कायम राहतील. परिच्छेद २ (क) (३) मध्ये नमूद प्रमाणपत्रासंदर्भातील परिशिष्ट- अ ही सदर शासन निर्णयासोबत जोडल्यानुसार राहतील.

३) दि.१२.२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २(इ) मधील (४) वगळता अन्य तरतुदी या दि.१२.२.२०१९ मधील कायम राहतील. परिच्छेद (इ) (४) मधील तरतुद रद्द करण्यात येत आहे.

४) ईडब्ल्यूएस प्रमाणपत्र हे मागील आर्थिक वर्षाच्या उत्पन्न व मत्ता या आधारे देण्यात यावे. तसेच प्रमाणपत्राच्या ग्राह्यता कालावधी हा त्या आर्थिक वर्षापर्यंत समजण्यात यावा. तसेच दि.१२.२.२०१९ ते ३१.३.२०१९ या कालावधीत निर्गमित करण्यात आलेल्या प्रमाणपत्रांचा ग्राह्यता कालावधी मार्च २०२० पर्यंत समजण्यात यावा.

पृष्ठ ८ पैकी ३

तसेच ज्या निवड प्रक्रियांमध्ये एक पेक्षा अधिक टप्पे समाविष्ट असतील अथवा निवड प्रक्रिया या पुढील आर्थिक वर्षामध्ये पूर्ण होणार असतील अशा प्रकरणी प्रमाणपत्राच्या ग्राह्यतेबाबतचा दिनांक जाहिरातीमध्ये स्पष्ट नमूद करणे आवश्यक राहिल.

५) संदर्भ क्र.२ अन्वये सूचित केल्यानुसार, केंद्र शासनामधील नागरी सेवा व पदे यामध्ये सरळसेवा प्रवेशासाठी व शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशाकरीता आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी केंद्र शासन वेळोवेळी निश्चित करेल त्या निकषांच्या आधारे केंद्र शासनाने विहित केलेल्या नमुन्यात सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी प्रमाणपत्र देणे बंधनकारक आहे.

६) एसईबीसी प्रवर्गासाठी संदर्भ क्र. ३ ते ५ अन्वये देण्यात आलेले आदेश रद्द समजण्यात यावे.

७) एस.ई.बी.सी. उमेदवारांना संदर्भ क्र.६ अन्वये देण्यात आलेले लाभ कायम ठेवण्यात येत असून एस.ई.बी.सी. उमेदवार ईडब्ल्यूएस लाभासाठी पात्र असल्यास त्यांना विहित प्रमाणपत्राच्या आधारे ईडब्ल्यूएस आरक्षणाचा लाभ घेता येईल.

८) संदर्भ क्र.६ अन्वये एसईबीसी उमेदवारांना आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांचा देण्यात आलेला लाभ खालीलप्रमाणे अनुज्ञेय राहिल:-

(i) सदर लाभ एस.ई.बी.सी. आरक्षणाच्या अंतरीम स्थगितीपासून म्हणजे दि.१.९.२०२० पासून दि.५.५.२०२१ या कालावधीसाठी लागू राहिल.

(ii) दि.१.९.२०२० पूर्वी ज्या निवड प्रक्रियांचा अंतिम निकाल लागलेला आहे परंतु उमेदवारांच्या नियुक्त्या प्रलंबित आहेत अशा प्रकरणी सदर आदेश पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू राहतील.

(iii) ज्या निवड प्रक्रिया पूर्ण झाल्या आहेत व एस.ई.बी.सी. आरक्षणानुसार नियुक्त्या करण्यात आल्या आहेत अशा प्रकरणांमध्ये सदर आदेश अनुज्ञेय होणार नाहीत.

(iv) ज्या निवड प्रक्रिया या दि.१.९.२०२० पूर्वी पूर्ण होवून नियुक्ती आदेशानुसार उमेदवार हजर झाले होते व एस.ई.बी.सी. उमेदवारांचे ईडब्ल्यूएस प्रमाणपत्र अवैध ठरविले होते, अशा प्रकरणी सदर आदेश लागू नाहीत.

९) सदर आदेश यापुढील सर्व शैक्षणिक प्रवेशांसाठी लागू राहतील.

१०) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक पात्रता प्रमाणपत्राच्या वैधतेबाबत नियुक्ती प्राधिकारी/ शंका उद्भवल्यास सदर प्रमाणपत्राची परिच्छेद २ (ड) मधील २ (i), (ii), (iii) नुसार अपील सादर करून त्यानुसार पडताळणी करण्यात यावी.

११) संबंधित भरती वर्षात सदर आरक्षणांतर्गत सुयोग्य उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास आरक्षणाचा अनुशेष पुढे न ओढता खुल्या प्रवर्गातून गुणवत्तेनुसार भरण्यात याव्यात.

पृष्ठ ८ पैकी ४

१२) हा शासन निर्णय शासकीय/ निमशासकीय सेवा, मंडळे/महामंडळे, नगरपालिका / महानगरपालिका, जिल्हा परिषदा, शासकीय विद्यालय, महाविद्यालय, शासकीय शैक्षणिक संस्था, खाजगी विद्यालय, महाविद्यालय, शैक्षणिक संस्था, अनुदानित/विना अनुदानित विद्यालय, महाविद्यालय व शैक्षणिक संस्था आणि ज्यांना मार्गदर्शक आदेश देण्याचा अधिकार राज्य शासनाला आहे, अशी इतर सर्व प्राधिकरणे, सेवा व संस्था यांना लागू राहिल. संबंधित यंत्रणांनी याबाबत आवश्यक त्या सूचना निर्गमित कराव्यात.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२१०५३११२५०५९९४०७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

TIKARAM WAMAN
KARPATE

Digitally signed by TIKARAM WAMAN KARPATE
DN: cn=TIKARAM WAMAN KARPATE, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, postalCode=400002,
st=Maharashtra,
2.5.4.20.c9.7a9d6b3c34e5d6b8f518a08323de5a1f12
a1705c5a146c3a4c1 436, cn=TIKARAM WAMAN KARPATE
Date: 2021.05.21 12:07:27 +05'30'

(टि.वा.करपते)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. विरोधीपक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानसभा/ विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
२. मा. सर्व सन्माननिय विधानसभा/ विधानपरिषद, व संसद सदस्य महाराष्ट्र राज्य
३. मा. राज्यपालांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबारहिल, मुंबई.
४. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान परिषद) विधानभवन, मुंबई.
६. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान सभा) विधानभवन, मुंबई.
७. शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव.
८. महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-१, मुंबई.
९. महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-२, नागपूर.
१०. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
११. प्रबंधक, मा. उच्च न्यायालय, मुळ न्याय शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१२. प्रबंधक, मा. उच्च न्यायालय, अपिल शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१३. प्रबंधक, मा. महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१४. प्रबंधक, मा. लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त, मुंबई.
१५. सर्व विभागीय आयुक्त/सर्व जिल्हाधिकारी/सर्व विभागीय जिल्हाधिकारी/उप विभागीय अधिकारी (प्रांत अधिकारी)/ सर्व तालुका दंडाधिकारी तथा तहसिलदार, महाराष्ट्र राज्य.
१६. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
१७. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.

पृष्ठ ८ पैकी ५

१८. उप सचिव (आस्थापना शाखा) , सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१९. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२०. मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
२१. सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई.
२२. सचिव, राज्य माहिती आयोग, मुंबई.
२३. सरकारी वकील, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा व अपील शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर,
२४. सरकारी वकील, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर,
२५. सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त,
२६. सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
२७. विधिमंडळ ग्रंथालय, महाराष्ट्र विधानभवन, मुंबई
२८. सर्व महामंडळे , मंडळे आणि सार्वजनिक उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,
२९. सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य,
३०. निवड नस्ती/कार्यासन १६-अ.

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. ३१.०५.२०२१ सोबतचे
सहपत्र
परिशिष्ट अ
महाराष्ट्र शासन

प्रमाणपत्र क्र.

फोटो

वर्ष ----- करीता ग्राहय

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाच्या पात्रतेसाठी प्रमाणपत्र

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो/४०१९ प्र.क्र.३१/१६ अ, दिनांक ३१.०५.२०२१ अन्वये
(आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी विहित केलेल्या १० आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी)

प्रमाणित करण्यात येते की, श्री/श्रीमती/कुमारी ----- श्री/श्रीमती-----
-----यांचा/यांची मुलगा/मुलगी गाव/शहर-----तालुका ----- जिल्हा/विभाग
----- महाराष्ट्र चे रहिवासी आहेत .तो/ती ----- जातीचे असून जात /पोटजात /वर्ग चे
असून सदर जात महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती ,निरधिसूचित जमाती,
(वि.जा.) भटक्या जमाती (भ.ज.) ,विशेष मागास प्रवर्ग (वि.मा.प्र.) आणि इतर मागासवर्ग (इ.मा.व.) यांच्यासाठी
आरक्षण) अधिनियम, २००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) यामध्ये नमूद केलेल्या प्रवर्गातर्गत
होत नाही.

महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभागाचा शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ,
दिनांक १२.०२.२०१९ अन्वये त्याच्या/तिच्या कुटुंबाचे सर्व स्रोतांचे वर्ष -----मधील एकत्रित वार्षिक
उत्पन्न रु. ----- असून, सदर उत्पन्न रु.८,००,०००/- पेक्षा कमी आहे. त्यामुळे असे प्रमाणित करण्यात
येत आहे की, तो/ ती यांचा आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकामध्ये समावेश होतो.

ठिकाण :

दिनांक:

स्वाक्षरी :

नाव :

पदनाम :

हे प्रमाणपत्र अर्जकर्त्याने सादर केलेल्या खालील कागदपत्र/पुरावे यांच्या आधारावर निर्गमित
करण्यात येत आहे.

१
२
३

पृष्ठ ८ पैकी ७

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. ३१.०५.२०२१
सोबतचे सहपत्र
Annexure-A

Government of Maharashtra

Certificate No :

Photo

(valid for Year _____)
Eligibility certificate for Economically Weaker Section

(For the purpose of 10% reservation prescribed for Economically Weaker Section vide Government Resolution
सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो 4019/प्र.क्र.31/16 अ dated 31.05.2021)

This is to certify that Shri/Smt/Kum _____ is son
/daughter/ward of _____He/ She is resident of village / city --
_____Taluka _____ District _____ and he /she belongs to _____
caste/sub caste /class which is not included in the cadres mentioned in the Maharashtra
State Public services (Schedule Caste, Schedule Tribes, De-notified Tribes (Vimukta Jati),
Nomadic Tribes, Special Backward category and Other Backward Classes) Act, 2001
(Maharashtra Act No 8 of 2004).

As per norms prescribed Vide Government of Maharashtra, General
Administration Department, and Government Resolution No. राआधो 4019/प्र.क्र.31/16 अ,
dated 12.02.2019. His /Her gross family annual income for Year----- from all source is
Rs.-----/- which is less than Rs.8,00,000/-. Therefore it is certified that he/ she is
within category of Economically Weaker Sections.

Place : Signature :
Date : Name :
Designation:

(This certificate has been issued on the basis of following proof/evidences/documents)

- 1.
- 2.
- 3.

पृष्ठ ८ पैकी ८

ANNEXURE – “P”

Government of Maharashtra

DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI

NEET-PG-CPS- 2021– Document Verification Process

SCRUTINY FORM

Scrutiny Center : Mumbai ☐

Candidate's Name : _____ NEET RANK NO.: _____

Category : _____ NEET Roll No.: _____ NEET PERCENTILE MARKS : _____

Signature of Candidate

(Arrange the set of original certificates and one set of attested photocopies separately in the order given below for verification)

(For Office Use only)

Remarks:

Eligible : Yes / No

If NO, reason(s) _____

Any other remarks: _____

Name & Signature of Scrutiny Officer

- ☐ Online downloaded application form for State NEET-PG 2021
- ☐ Copy of downloaded Admit Card for NEET-PG 2021
- ☐ Any Photo ID proof (Aadhar Card/Driving Licence, Pan Card, Pass port)
- ☐ Copy of downloaded NEET-PG 2021 Statement of Mark
- ☐ Nationality Certificate / Valid Passport or HSC School Leaving Certificate
- ☐ Domicile Certificate of State of Maharashtra
- ☐ Internship Completion Certificate
- ☐ MBBS degree / passing Certificate
- ☐ Permanent Registration MMC/MCI/Receipt of Application
- ☐ Certificate from Head of Institute showing that the Medical College/ Institute from which the candidate has passed MBBS examination is recognized by Medical Council of India
- ☐ Medical Fitness Certificate

If applicable

- ☐ Caste Certificate
- ☐ Caste Validity Certificate
- ☐ Non Creamy Layer Certificate valid upto 31/03/2021 up later (DT(VJ), NT1, NT2, NT3, OBC & SBC)
- ☐ Domicile Certificate of Maharashtra (MBBS outside Maharashtra) for AIPMT Candidates
- ☐ AIPMT selection letter for AIPMT Candidates
- ☐ Disability Certificate (for PWD candidates)
- ☐ EWS eligibility certificate for A.Y 2021-22
- ☐ Bond release Certificate from DMER, Mumbai or proof of penalty amount paid to Dean.(as per rule 8.13 NEET-PG2021 Information Brochure)

Signature of Scrutiny Clerk

APPLICABLE FOR RESERVED CATEGORY CANDIDATES (EAR-MARKING)

In pursuance of the "Ear-Marking Rule" of NEET-PG-CPS 2021 Brochure, I hereby exercise my option and opt for _____ seat as and when I am entitled to admission on the basis of merit in an open category seat, as per my Preference form.

Date : / /2022

Signature of Candidate

ANNEXURE – “Q”

Revised cut-off scores of NEET-PG 2021

आयुर्विज्ञान में राष्ट्रीय परीक्षा बोर्ड, नई दिल्ली NATIONAL BOARD OF EXAMINATIONS IN MEDICAL SCIENCES NEW DELHI

Dated: 12th March, 2022

NOTICE

Subject: Revised Cut-off scores for NEET-PG 2021.

Attention: All applicant candidates for NEET-PG 2021.

1. The result of NEET-PG 2021 has been declared by NBEMS on 01.10.2021. In accordance with the Ministry of Health & Family Welfare, Govt. of India letter F.No.U.12021/21/2022-MEC dated 12th March 2022, the minimum qualifying percentiles have been lowered as follows:

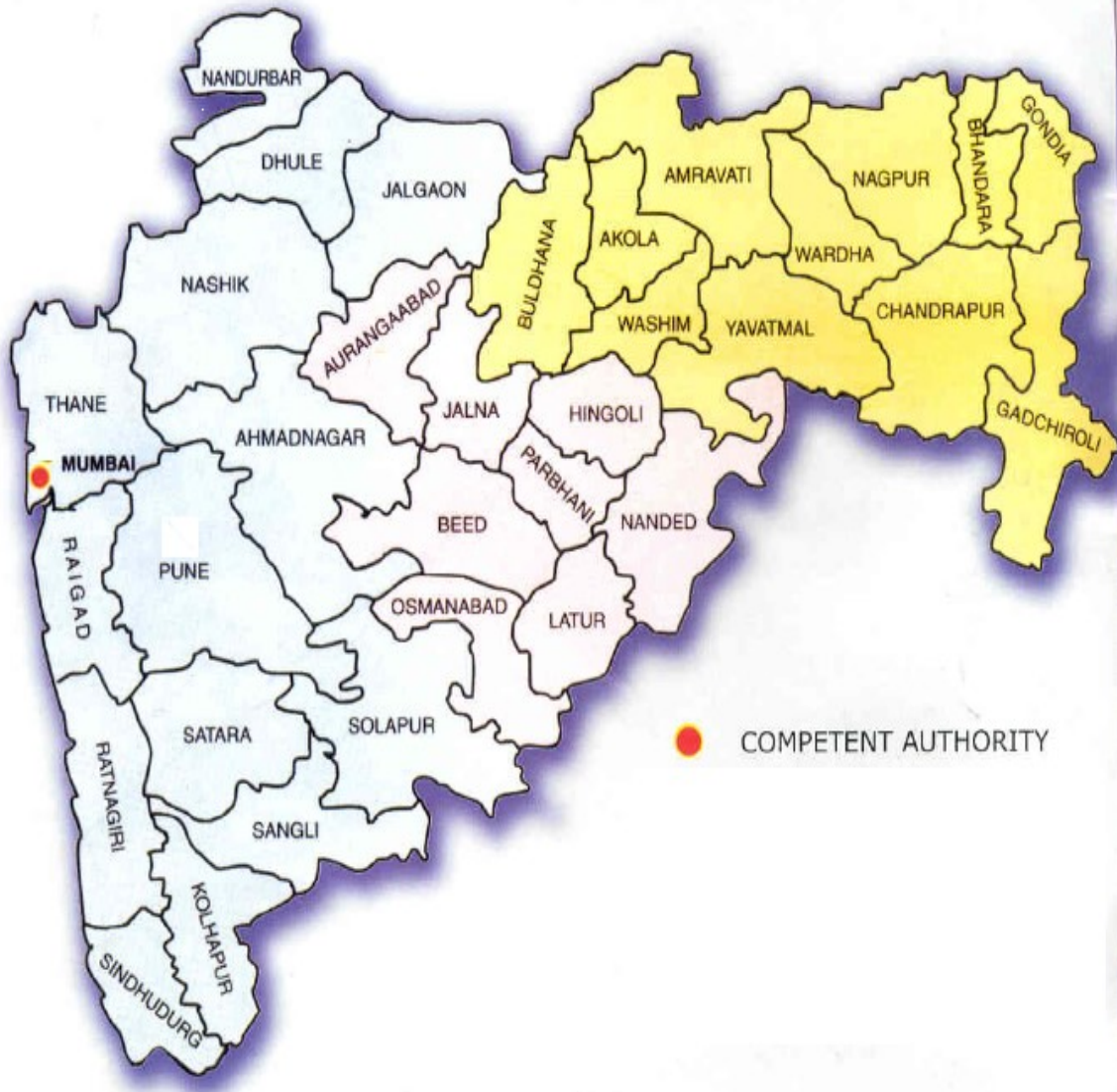
CATEGORY	MINIMUM QUALIFYING CRITERIA AS PER INFORMATION BULLETIN	CUT-OFF SCORE AS PER QUALIFYING CRITERIA AS MENTIONED IN INFORMATION BULLETIN	REVISED MINIMUM QUALIFYING CRITERIA (as per MoHFW letter F.No.U.12021/21/2022-MEC dated 12 th March 2022)	REVISED CUT-OFF SCORE
General (UR/EWS)	50 th Percentile	302	35 th Percentile	247
SC/ST/OBC	40 th Percentile	265	25 th Percentile	210
UR-PWD	45 th Percentile	283	30 th Percentile	229

2. Candidature is purely provisional subject to fulfillment of eligibility criteria as mentioned in NEET-PG 2021 Information Bulletin.
3. It may be noted that there is no change in NEET-PG 2021 Rank.

NBEMS

NEET-PG-CPS -2021

DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI

4th Floor, Govt. Dental College & Hospital Building, St. George's Hospital Compound,
Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001 (M.S.)

Tel No.: +91-22- 22620361-65

Email ID: dmercetcell@gmail.com WEBSITE: <http://www.med-edu.in>